

Bulletin slovenskej advokácie

**Informačná
povinnosť
prevádzkovateľa**
podľa čl. 13 a 14 GDPR

**Boj proti extrémizmu
alebo extrémizmus
pri tvorbe práva?**

**Zánik vecných
bremien
(známy, neznámy?)**

**Ochrana pred
legalizáciou príjmu
z trestnej činnosti**
z hľadiska
advokátskej praxe

**Výsledky
publikačnej súťaže**
Bulletinu slovenskej
advokácie

AKTUÁLNE

- 2 **ROZHOVOR**
Jedna z najvýznamnejších úloh komory je vytvárať platformu pre zdravú kolegialitu v rámci advokátskeho stavu
JUDr. Viliam Karas
- 4 **DISKUSIA**
Prípustnosť odvolania v intertemporálnych súvislostiach CSP
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
- 6 Informačná povinnosť prevádzkovateľa podľa čl. 13 a 14 GDPR
JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD., JUDr. Štefan Pilár

ČLÁNKY, ŠTÚDIE

- 12 Boj proti extrémizmu alebo extrémizmus pri tvorbe práva?
JUDr. Erik Surmánek
- 20 Zánik vecných bremien (známy, neznámy?)
JUDr. Mária Brinčíková
- 29 Ochrana pred legalizáciou príjmu z trestnej činnosti z hľadiska advokátskej praxe
JUDr. Veronika Michalíková, MBA
- JUDIKATÚRA**
- 34 Písomné odpovede na skúške ako osobný údaj
- 36 Vysoký morálny charakter advokáta ako predpoklad výkonu advokácie
- 40 K prípustnosti dovolania v konaní o návrhu na zmenu neodkladného opatrenia vo veciach úpravy styku rodiča s maloletým dieťaťom

ADVOKÁCIA

- SAK**
- 42 Z januárového zasadnutia P SAK
- 42 Pýta(j)te sa predsedníctva
- 43 Priority SAK v oblasti elektronizácie
- 46 Spolupráca Rozhodcovského súdu SAK so Slovenskou komorou stavebných inžinierov
- 48 Povinnosť advokáta informovať klienta a zasielať mu písomnosti, z ktorých pre klienta vyplývajú práva a povinnosti
- 50 Právnicki na prahu nového roka 2018
- ZAHRANIČIE**
- 54 Česká advokátska komora – advokácia na území nášho najbližšieho suseda
- 60 *Bulletin advokacie* prináša...
- 61 Kurz právnickej angličtiny a právnických zručností v Dubline
- 62 Nečinnosť advokáta vo veci klienta
- 64 Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni
- 66 Chcete aj vy zažiť tzv. „AIJA spirit“?
- 67 E-JUSTICE: Európsky portál elektronickej justície – možnosti a limity (úvod)
- 68 Multilaterálny hospitačný program v Nemecku

ZAÚJÍMAVOSTI

- 69 Advokát Vladimír Clementis (3. časť)
JUDr. Peter Kerecman, PhD.
- 74 **LITERATÚRA**
Dva pohľady na jednu knižku
JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

Vážené kolegyně a kolegovia,

po uplynutí starého roka zvykneme bilancovať. Rok 2017 bol pre náš časopis, podľa môjho názoru, úspešný. Prostredníctvom autorov sme uverejnili množstvo užitočných informácií, ktoré vám, verím, význame pomohli vo vašej práci. Veľa vecí sa však aj nepodarilo. Myslím si, že verejnosť stále vníma advokátov a advokáciu cez medializované kauzy niektorých kolegov. Odstránenie tohto negatíva advokácie je beh na dlhú trať. Dôležité je, že máme slobodu a nezávislú advokáciu, ale sami si koledujeme o to, že to nemusí byť navždy. V kontexte sveta je naša krajinka počtom obyvateľov ako predmestie nejakého väčšieho mesta. Jej malosť je obrovskou výhodou, ale aj nevýhodou, že pokiaľ nie sme priamo navzájom príbuzní, tak sa všetci často navzájom nepoznáme. Myslím si, že to je príčina, ako niektoré veci fungujú. Postupne sa vytvorili navzájom pospájané skupiny, ktoré nedovolia uplatniť sa šikovným a vzdelaným ľuďom, ktorí potom rezignujú na verejné dianie a tak strácame budúce elity a zostáva nám doma priemer. Tento jav sa začal prejavovať v plnej sile od politiky až po justíciu, školstvo a všade, kde by títo ľudia mohli ovplyvniť veci verejné. Vidím však svetlo v tuneli a myslím si, že tento problém si začali konečne uvedomovať aj tí, čo tieto veci vedia ovplyvniť. Objektívny výber najlepších je zárukou budúceho fungovania štátu a spravovania vecí verejných.

Osobne som preto privítal aj iniciatívu predsedníctva, ktoré spolu s redakčnou radou bulletinu vyhlásilo literárnu súťaž pre koncipientov na tému *Koncipienti: Nádej a budúcnosť advokácie*. (Informovali sme o nej v BSA č. 12/2017.)

Očakával som najmä texty kritické, ale aj konštruktívne a ktoré skutočne prinesú aj návrhy riešení nastolených problémov zo strany koncipientov. Myslím si, že sa to čiastočne podarilo. Problémy vzťahov medzi advokátmi a ich školiteľmi nie sú ničím zvláštnym. Sú súčasťou histórie advokácie. Otázka spojená s odmeňovaním koncipientov, dĺžka požadovanej praxe, skúšky atď. sprevádzajú advokáciu celou jej históriou. Dozvedáme sa to z dobových dokumentov. Som rád, že sa táto téma otvorila a že aj predsedníctvo adekvátne reagovalo. Pokladám za potrebné posilniť centrálnu praktickú časť výchovy koncipientov. Žiaľ, je pravdou, že dôvodom tohto stavu je nedostatočná odborná príprava a v niektorých prípadoch aj nedostatočná morálna výchova koncipientov zo strany školiteľov. Naši koncipienti sú súčasťou našej rodiny, a preto sa o nich musíme zaujímať a starať. Je to naša zodpovednosť a verím, že sa nám vráti v budúcnosti všetko, čo do nich teraz vložíme.

Prajem Vám šťastný nový rok 2018, veľa zdravia a pracovných úspechov

Jozef Brázdilpredseda Redakčnej rady
Bulletinu slovenskej advokácie**K fotografii na obálke**

(Zľava) JUDr. Michal Rampášek, JUDr. Ján Havlát a MUDr. Ladislav Rampášek uvádzajú do života knihu *Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek*. Foto Vladislav Zigo

ROZHOVOR

Jedna z najvýznamnejších úloh komory je vytvárať platformu pre zdravú kolegiálnu v rámci advokátskeho stavu

*Pokračujeme v sérii rozhovorov s členmi orgánov Slovenskej advokátskej komory. Zhovárame sa s **JUDr. Viliamom Karasom**, členom predsedníctva SAK.*

■ Čo Vás motivovalo v súvislosti s kandidatúrou na funkciu člena predsedníctva SAK?

V začiatkoch mojej advokátskej praxe som vnímal komoru skôr pasívne. Pri neformálnych diskusiách s kolegami o stave advokácie a vymožitelnosti práva u nás v širšom zmysle prirodzene vyplynulo, že ak človek nemieni len hundrať a šíriť skepsu, je dobré minimálne ponúknuť svoj dobrý úmysel veci

posúvať k lepšiemu aspoň tam, kde na to môžeme mať dosah. To som aj urobil a viacerí kolegovia ma navrhli za člena disciplinárnej komisie SAK. Do tejto funkcie som bol zvolený v predchádzajúcom volebnom období. Neskôr som sa stal členom pracovnej skupiny pre veci advokátske, ktorá okrem iného pracovala aj na Strategickom dokumente slovenskej advokácie, ktorý následne schválila Konferencia advokátov v júni 2017. Pomáhal som aj pri tvorbe skúšobných otázok pre advokátske skúšky. Táto skúsenosť potom prirodzene vyústila do ponuky kandidovať aj na člena predsedníctva SAK. Osobne som pokladal ponuku kandidatúry za česť, čo myslím, z povahy veci by nemal odmietnuť žiaden člen advokátskej komory, ak by, samozrejme, nešlo o vážne zdravotné či rodinné dôvody. Mojou hlavnou motiváciou je spolupracovať na tom, aby sa zachovala dôstojnosť nášho povolania, chránila jeho dobrá povesť, aby sa dával spoločnosti jasný signál, že samosprávne orgány komory sú funkčné a dokážu plniť svoje zákonné úlohy pri zabezpečovaní dodržiavania etických zásad výkonu advokácie, ktorých prvoradou úlohou je chrániť záujem klienta a v širšom kontexte pomáhať pri ochrane právneho štátu a spravodlivosti. Dokázať, že ako advokáti vieme vnímať aj širšie spoločenské potreby, vieme byť na strane tých, ktorí potrebujú ochranu, že uprednostňujeme záujem klienta pred vlastným záujmom.

■ Aký druh agendy spadá pod Vašu kompetenciu?

Som predsedom pracovnej skupiny pre súkromné právo, ktorej úlohou je zastupovať SAK v legislatívnom procese prijímania právnych predpisov. Tiež som členom pracovnej skupiny pre veci advokátske, členom skúšobného senátu SAK pre advokátske skúšky a s Mgr. Jánom Kutanom regionálnym zástupcom pre Bratislavský kraj.

■ Čo možno v danej oblasti označiť za prioritné?

V legislatívnom procese je prioritou preventívne pôsobiť tak, aby prijímané legislatívne predpisy v prvom rade ne-

ohrozovali ústavné právo na obhajobu, s čím súvisí mnoho vecí, ako je ochrana advokátskeho tajomstva, nezávislosť advokáta, ochrana advokáta pred nedovolenými zásahmi štátnej moci. Aj keď sa zdajú všetky citované zásady zrejme, mnohé moderné právne predpisy, ktoré reagujú na potreby doby, môžu negatívne ovplyvniť výkon advokácie. Ide napríklad o predpisy o ochrane osobných údajov, boj proti praniu špinavých peňazí, boj proti korupcii, a pod. V týchto prípadoch je veľká spoločenská objednávka, treba povedať, že legitímna, na zvýšenie štátnej ingerencie, pretože „neviditeľná ruka trhu“ zlyhala v otázkach ochrany slabšej strany, spotrebiteľa, verejného zdravia či životného prostredia. Našou úlohou je aj pri týchto legislatívnych zásahoch prispieť k tomu, aby sa zachovalo právo na obhajobu. Ďalšou prioritou je spolupracovať pri príprave právnych predpisov, ktoré obmedzia pokútничество, zabezpečia širší rozsah služieb, ktoré môže advokát pri výkone advokácie poskytovať, pri elektronizácii súdnictva umožnia dôsledne chrániť záujmy klientov. Aj keď sa zdá, že sú to všeobecné priority, tieto nadobúdajú veľmi konkrétnu podobu v diskusiách so zástupcami príslušných ministerstiev a s poslancami Národnej rady SR, s ktorými pri príprave zákonov spolupracujeme.

■ Považujete Vaše skúsenosti z pôsobenia v disciplinárnej komisii za výhodu?

Určite áno. Ako člen disciplinárnej komisie získate dobrý prehľad z každodennej činnosti advokátov, kde zlyhávame, kde je možné zjednať nápravu, s čím sa bežný občan stretne pri kontakte s advokátmi.

■ Ste súčasne predsedom pracovnej skupiny SAK pre súkromné právo? Čím sa aktuálne pracovná skupina zaoberá?

Aktuálne riešime otázky súvisiace s plánovanou reformou fungovania obchodného registra, otázky súvisiace s podobou formulárov, kde by sme radi doplnili aj osobitný formulár pre trovy konania v civilnom procese. Spolupracujeme s Ministerstvom spravodlivosti SR pri plánovanej reforme opatrovníckeho práva na Slovensku, kde hľadáme prienik pri využití skúseností a znalostí advokátov. Stále sledujeme vývoj v otázke rekonštrukcie občianskeho práva. Aktuálne je tu otázka exekučnej amnestie.

■ Je angažovanosť advokátov v rámci prípravných a podporných legislatívnych prác dostatočná a efektívna?

Ako predseda pracovnej skupiny pôsobím len pol roka. Musím konštatovať, že som príjemne prekvapený reakciou kolegov. Zatiaľ som sa nestretol s tým, že by ma niektorý kolega odmietol, ak som ho požiadal o spracovanie krátkeho stanoviska k návrhu zákona, resp., ak som prizval kolegov do užšej pracovnej skupiny, ktorá sa zaoberala konkrétnou otázkou. Výstupy prišli včas a na vysokej úrovni. Je vidieť, že si kolegovia vážia, ak sú oslovení ako experti na konkrétnu oblasť a vedia svoju skúsenosť ponúknuť v prospech celého advokátskeho stavu a v širšom kontexte aj celej spoločnosti. Aj touto cestou by som chcel poďakovať všetkým kolegom,

ktorí si nájdu čas aj na túto činnosť popri všetkých svojich pracovných či akademických povinnostiach.

■ V čom spočíva pridaná hodnota „advokátskeho pohľadu“ na normotvorbu?

Naša úloha je, podľa môjho názoru, nezastupiteľná. Sme dennodenne v teréne a máme pohľad z barikád, nielen z „laboratórií“, kde sa tvorí právna norma. Preto je len v prospech kvality právnej normy, ak sú naše stanoviská akceptované. V mojej krátkej skúsenosti som sa stretol s porozumením a odbornosťou zo strany ministerstva spravodlivosti, čo samozrejme zjednodušuje komunikáciu a spoluprácu.

■ Považujete celkový záujem advokátov o profesijnú samosprávu za adekvátny?

Uplynul pomerne krátky čas, aby som to hodnotil. Bol som ale prekvapený, že napríklad v Bratislave môže komora rátať so spoluprácou všetkých významných právnych kancelárií, niektoré z nich aj poskytujú konkrétnu odbornú pomoc v legislatívnom procese. Všimol som si, že v regiónoch prirodzene udržiavajú najmä starší kolegovia dobré kolegiálne vzťahy. Bolo by dobré, aby sa tento dobrý zvyk a vlastnosť preniesla aj na mladších kolegov, aby sme zostali predovšetkým ľuďmi a kolegami, aj keď v súdnej sieni sme zástupcovia protistrán. Je to jedna z najvýznamnejších úloh komory, aby vytvárala platformu pre zdravú kolegiálnu v rámci nášho stavu.

Martina Gajdošová – Peter Kerecman

Prvé ženy v slovenskej advokácii

Pred stopäťdesiatimi rokmi bolo slovo *advokátka* neznáme. Na Slovensku sa stalo realitou až v období Československa. Advokácia bola mužskou doménou.

*Ako sa advokácia zmenila,
keď do súdnych siení vstúpili ženy?
Aké to bolo, keď sa prvý advokát v krajine
rozhodol zamestnať prvú ženu ako osnovníčku,
čo ho k tomu viedlo a koľko to vydržal?
Ako a prečo sa pridávali ďalší?*

Od zápisu prvej ženy – advokátskej osnovníčky do zoznamu osnovníkov advokátskej komory uplynulo v roku 2015 práve 90 rokov. Dnes je v advokácii približne rovnako veľa mužov ako žien. Čo ženy do advokácie priviedlo, ako vykonávali osnovnícku a advokátsku prax, ako sa im darilo, ako a prečo sa postupne rozširovali a znižovali ich počty – práve o tom je táto kniha.

Cena: 9 eur Kontakt: PhDr. Ondrišová,
tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

DISKUSIA

Prípustnosť odvolania v intertemporálnych súvislostiach CSP

Svoje námety na nové témy, krátke glosy alebo stručné poznámky do kontaktnej rubriky zasielajte na e-mailovú adresu office@sak.sk. Vaše podnety publikačne spracuje **JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.**

Napriek skutočnosti, že od účinnosti Civilného sporového poriadku (1. 7. 2016) už uplynulo viac než jeden a pol roka, otázky súvisiace s prechodnými ustanoveniami tohto právneho predpisu sú naďalej aktuálne. A istý čas ešte aktuálne budú.

Jednou z intenzívne diskutovaných tém, s priamym dopadom na praktický výkon advokácie a súdnej moci, je okamžitá aplikabilita ustanovení CSP o prípustnosti odvolania proti uzneseniam v civilnom sporovom konaní. Pôvodná právna úprava totiž v § 201 ods. 1 OSP generálne pripúšťala odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa, pokiaľ to zákon nevylučoval. Na toto pravidlo nadväzovalo aj niekoľko osobitných predpisov, ktoré odkazovali na použitie OSP.

Vo vzťahu k uzneseniam však CSP zmenilo koncepciu procesnej prípustnosti riadnych opravných prostriedkov v tom zmysle, že proti uzneseniu súdu prvej inštancie je prípustné odvolanie iba ak to zákon pripúšťa (§ 355 ods. 2 CSP). *Prima facie* vyvstávajú teda dve legitímne otázky. Či je odvolanie podané do 30. 6. 2016 prípustné, ak smeruje proti uzneseniu, proti ktorému OSP odvolanie nevylučoval, avšak CSP takéto odvolanie nepripúšťa? A či možno po 30. 6. 2016 odvolaním napadnúť uznesenie vydané podľa osobitného predpisu, ktorý odkazuje na primerané použitie OSP, ak CSP proti takémuto uzneseniu odvolanie v § 357 CSP nepripúšťa?

V súvislosti s prvou z uvedených otázok vyvolal istú polemiku nález Ústavného súdu SR zo dňa 4. 7. 2017 sp. zn. III. ÚS 267/2017, ktorým ústavný súd sťažnosti odvolateľa proti uzneseniu krajského súdu o odmietnutí odvolania nevyhovel. Išlo o rozhodnutie (z 26. 10. 2015), ktorým súd prvého stupňa v režime § 92 ods. 2 a 3 OSP pripustil zmenu účastníka konania na strane žalobcu. Proti tomuto uzneseniu podal žalovaný odvolanie pred 1. 7. 2016. Odvolací súd následne uznesením zo dňa 20. 7. 2016 odvolanie odmietol podľa § 386 písm. c) CSP z dôvodu, že smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je v nadväznosti na § 357 CSP (taxatívny výpočet) odvolanie prípustné.

Sťažovateľ namietal okrem iného porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a v tej-

to časti ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie. Vzhľadom na špecifické okolnosti prípadu sa však následne vo všeobecnosti nezaoberal otázkou, či možno za účinnosti CSP napadnúť odvolaním uznesenie súdu prvej inštancie, proti ktorému CSP odvolanie nepripúšťa, ak ide o uznesenie vydané pred 1. 7. 2016, proti ktorému OSP odvolanie nevylučoval.

V tomto konkrétnom prípade totiž išlo o uznesenie, proti ktorému ani v režime OSP súdy spravidla odvolanie nepripúšťali (porovnaj napr. NS SR sp. zn. 4 M Obdo 4/2009). Ústavný súd navyše zdôraznil, že podanie odvolania nemalo potenciál ústavne významným spôsobom ovplyvniť správnosť meritorneho rozhodnutia. Uplatnenú námietku neprípustného retroaktívneho pôsobenia CSP vyhodnotil iba ako účelový argument, zastierajúci odôvodnenie predĺženia rozhodovania vo veci samej, a nepriznal jej nevyhnutnú mieru ústavno-právnej relevancie. Za danej situácie považoval ústavný súd nastolenú procesnú otázku za výlučne akademickú, pričom takéto prípady štandardne vyhodnocuje v neprospech sťažovateľa (*m. m.* III. ÚS 875/2016).

Z „akademického hľadiska“ by bolo samozrejme vhodnejšie, ak by sa ústavný súd v rámci *obiter dictum* priamo vyjadril k otázke všeobecnej prípustnosti odvolania proti tomuto druhu uznesení; avšak z celkového obsahu odôvodnenia uvedeného nálezu možno abstrahovať, že odvolanie ako také prípustné je. Odkázať pritom možno najmä na str. 9 a 10 citovaného nálezu, kde sa ústavný súd zaoberá tzv. princípom justifikácie účinkov procesných úkonov v zmysle prvej vety § 470 ods. 2 CSP v nadväznosti na okamžitú aplikabilitu procesných noriem podľa § 470 ods. 1 CSP.

Vzhľadom na to, že právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred účinnosťou CSP, musia nevyhnutne ostať zachované (§ 470 ods. 2 CSP), nemôže byť odvolanie, podané v čase jeho procesnej prípustnosti, následne v dôsledku uplynutia času a účinnosti *lex posterior* odmietnuté ako neprípustné v režime novej právnej úpravy. Takýto procesný postup by odporoval princípom právnej istoty, naplnenia legitímnych očakávaní, ochrany nadobudnutých subjektív-

nych práv, zákazu retroaktívneho pôsobenia právnych noriem a v neposlednom rade aj zákazu *denegatio iustitiae*.

Druhá nastolená otázka sa týka uznesení vydaných po 1. 7. 2016 podľa osobitných predpisov, ktoré individuálne neupravujú prípustnosť odvolania, avšak obsahujú všeobecný odkaz na primerané použitie Občianskeho súdneho poriadku. Typickým príkladom je § 66e ods. 1 zákona č. 328/1991 Zb. o konkurze a vyrovnaní v znení neskorších predpisov (ďalej aj „ZKV“).

Vo vzťahu k tejto kategórii rozhodnutí prezentoval zásadný právny názor Najvyšší súd SR v uznesení zo dňa 30. 5. 2017 sp. zn. 3Obo/5/2017, uverejnenom prednádavnom v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod označením R 65/2017. Prvá časť právnej vety tohto judikátu znie „*Taxatívny výpočet uznesení v ustanovení § 357 CSP, proti ktorým je prípustné odvolanie, sa vzťahuje na uznesenia vydané podľa Civilného sporového poriadku.*“

Nadväzujúca druhá časť právnej vety spresňuje „*V konaniach začatých a vedených podľa zákona o konkurze a vyrovnaní č. 328/1991 Zb. v platnom znení, ktorého ustanovenia odkazujúce na primerané použitie ustanovení OSP pripúšťali podanie odvolania voči konkrétnemu druhu rozhodnutia, vydanému však za účinnosti CSP, ktorý takúto prípustnosť expressis verbis neupravuje, je potrebné posudzovať prípustnosť odvolania podľa CSP s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu v každom jednotlivom prípade osobitne tak, aby došlo k naplneniu princípu právnej istoty a legitímnych očakávaní, že spor bude rozhodnutý spravodlivo v zmysle článku 2 ods. 2 základných princíпов CSP.*“

V prejednávacom prípade rozhodol krajský súd po 29. 11. 2016, ako súd prvej inštancie, uznesením o zrušení konkurzu po splnení rozvrhového uznesenia v zmysle § 44 ods. 1 písm. b) ZKV. Napriek skutočnosti, že CSP proti takémuto uzneseniu odvolanie výslovne nepripúšťa, v záujme adekvátnej ochrany práv účastníkov konkurzného konania a v nadväznosti na princípy vyjadrené v § 470 ods. 2 CSP uviedol v poučení, že odvolanie je prípustné.

Proti tomuto uzneseniu bolo následne v zákonnej lehote podané odvolanie, ktoré považoval najvyšší súd za procesne prípustné a ktorému v konečnom dôsledku aj vyhovel. V odôvodnení okrem iného uviedol „*Keďže právo podať odvolanie proti uzneseniu o zrušení konkurzu k 30. 6. 2016 bolo zrušené a Civilný sporový poriadok účinný od 1. 7. 2016 právo podať odvolanie neupravuje, odmietnutím odvolania proti uzneseniu o zrušení konkurzu by v danom prípade došlo k hrubému porušeniu práv účastníka konkurzného konania.*“

Najvyšší súd SR zároveň zdôraznil, že uznesením rozhodujú súdy aj v konaniach podľa osobitných predpisov, ktoré sa považujú za určitý druh civilného procesu. Medzi tieto patria napríklad aj zákon o konkurze a vyrovnaní a zákon o konkurze a reštrukturalizácii, podľa ktorých sa v týchto konaniach rozhoduje formou uznesenia, pričom odvolanie proti takýmto uzneseniam je prípustné (R 65/2017, ods. 26 a 27). ■

OBJEDNÁVKA

Bulletinu slovenskej advokácie na rok 2018

Odberateľ:

IČO:

DIČ:

IČ DPH:

Číslo účtu:

Adresa, na ktorú majú byť posielané výtlačky:

Závazne si objednávame ..... výtlačkov *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2018 (vyjde 10 fyzických čísel). Súhlasíme s podmienkami odberu uvedenými na tejto objednávke.

Vybavuje:

Telefón:

E-mail:

Dátum:

Podpis:

Vyplnenú objednávku odošlite na adresu:
Slovenská advokátska komora, Kolárska 4, 813 42 Bratislava
alebo odmailujte na darina.stracinova@sak.sk

Podmienky odberu:

1. Ročné predplatné 50 eur + 20 % DPH **spolu 60 eur s DPH** (vrátane poštovného a balného) je za 10 fyzických čísel. (Vyjde 12 čísel, z toho dve budú dvojčísla.)
2. Objednávka sa nevzťahuje na čísla, ktoré už vyšli pred jej doručením. Predplatné sa v takomto prípade zodpovedajúco znižuje.
3. Na základe tejto objednávky Slovenská advokátska komora (SAK) vystaví odberateľovi faktúru na predplatné.
4. Bulletin bude odberateľovi odoslaný až po uhradení predplatného vo fakturovanej výške.
5. Výtlačky budú odosielané na adresu uvedenú na objednávke. Jej zmenu musí odberateľ oznámiť písomne. Za zásielky nedoručené z dôvodu nepresnej adresy SAK neposkytuje náhradu.
6. Odber prípadných mimoriadnych čísel, ako aj čísel, ktoré vyšli do dátumu doručenia objednávky, **je možné dohodnúť individuálne.**

Objednávka sa nevzťahuje na advokátov zapísaných v zozname SAK, ktorým je Bulletin doručovaný bezplatne.

DISKUSIA

Informačná povinnosť prevádzkovateľa podľa čl. 13 a 14 GDPR

GDPR predstavuje nový režim ochrany osobných údajov. Pre advokátov však nejde len o zaujímavú oblasť z pohľadu právneho poradenstva klientom, ale aj o zásah do každodenného spracúvania osobných údajov advokátmi v špecifickom režime advokátskeho tajomstva. V sérii článkov zameraných na ochranu osobných údajov v advokácii by sme chceli otvoriť debatu v súvislosti s prípravou advokátov a SAK na GDPR.

V nedávnom článku zameranom na prípravu advokátov a SAK na GDPR (BSA 10/2017) bola pozornosť zameraná na špecifiká právnej úpravy zodpovednej osoby v zmysle GDPR, ako aj potenciálneho výkonu úloh zodpovednej osoby prostredníctvom advokáta alebo advokátskej kancelárie. Pokračujeme v sérii príspevkov k téme novej právnej úpravy ochrany osobných údajov. V dnešnom príspevku sme sa zamerali na informačnú povinnosť prevádzkovateľa smerom k dotknutej osobe podľa čl. 13 a 14 GDPR. Táto povinnosť sa týka každého prevádzkovateľa bez ohľadu na skutočnosť, či boli osobné údaje získané od dotknutej osoby alebo z iného zdroja.

Informačná povinnosť prevádzkovateľa podľa čl. 13 a 14 GDPR (ďalej aj ako „**Informačná povinnosť**“) má svoj pevný základ a opodstatnenie v jednej zo základných zásad spracúvania osobných údajov, a to v zásade transparentnosti spracúvania osobných údajov. Táto zásada vyžaduje, aby dotknutá osoba bola informovaná o existencii spracovateľských operácií vykonávaných s osobnými údajmi, ktoré sa jej týkajú. Z uvedeného dôvodu preto nie je možné vnímať povinnosti prevádzkovateľa podľa čl. 13 a 14 GDPR oddelene od čl. 12 GDPR. Čl. 12 GDPR výslovne uvádza v odsekoch 1,¹ 5² a 7³ odkaz na čl. 13 a 14 GDPR a týmto tieto články logicky prepája. Informačná povinnosť prevádzkovateľa voči dotknutej osobe je teda zosobnením zásady transparentnosti pri spracovaní osobných údajov.

Odlíšnosť „zdroja“ informácií

V čl. 13 a 14 GDPR sa uvádza katalóg informácií, ktoré musia byť dotknutej osobe v súvislosti so spracovaním jej osobných údajov poskytnuté, a to s rozlíšením na skutočnosť, či sú tieto získané od dotknutej osoby (čl. 13) alebo iného zdroja odlišného od dotknutej osoby (čl. 14). Za získavanie osobných

údajov od dotknutej osoby sa považuje situácia, kedy dotknutá osoba svoje osobné údaje poskytuje prevádzkovateľovi vedome, ako aj situácia, kedy sú osobné údaje o dotknutej osobe získavané jej pozorovaním alebo monitorovaním (napr. kamerové záznamy, sledovanie záznamov prevádzky v rámci sietí a informačných systémov a pod.). Za získavanie osobných údajov od dotknutej osoby je zároveň možné považovať aj získavanie osobných údajov prostredníctvom sprostredkovateľa, pretože sprostredkovateľ koná v mene prevádzkovateľa. O druhú situáciu (osobné údaje nezískané od dotknutej osoby) pôjde najmä v prípadoch, ak prevádzkovateľ získava osobné údaje poskytnutím od iného prevádzkovateľa, inej dotknutej osoby či z verejne dostupných zdrojov. V oboch prípadoch je rozsah informácií poskytovaných dotknutej osobe veľmi podobný. Rozdiely v oboch situáciách sú označené v Tabuľke č. 1.

V tejto súvislosti je žiaduce uviesť názor pracovnej skupiny podľa článku 29 Smernice (ďalej ako „**WP29**“). Podľa názoru WP29 neexistuje žiaden rozdiel medzi statusom informácií, ktoré sa majú poskytovať podľa ods. 1 a tých, ktoré sa majú poskytovať podľa ods. 2 článkov 13 a 14 GDPR. V zmysle uvedeného teda WP 29 nerozlišuje medzi „primárnymi“ informáciami podľa odsekov 1 oboch článkov a „ďalšími“, „vedľajšími“ alebo „sekundárnymi“ informáciami podľa odsekov 2 s odôvodnením, že tieto informácie majú rovnaký význam a dotknutej osobe musia byť bezpodmienečne poskytnuté, ak sa neuplatní výnimka podľa čl. 13 ods. 4 alebo čl. 14 ods. 5 GDPR. Vychádzajúc z pôvodného anglického znenia GDPR,⁴ prikláňame sa k názoru WP29 a nerobíme rozdiely medzi oboma skupinami informácií. A preto ani v Tabuľke 1 nezdôrazňujeme, či ide o informáciu podľa ods. 1 alebo o informáciu podľa odseku 2. Rozlišovanie informácií podľa ods. 1, 2 čl. 13 a 14 GDPR napokon nie je predmetom ani samotného zákona o ochrane osobných údajov,⁵ ktorý v ods. 2 § 19 a 20 explicitne stanovuje povinnosť po-

Tab. 1

Aké informácie musia byť poskytnuté dotknutej osobe?	Osobné údaje sa získavajú priamo od dotknutej osoby *)	Osobné údaje sa nezískavajú priamo od dotknutej osoby *) **)
Totožnosť a kontaktné údaje prevádzkovateľa a v príslušných prípadoch zástupcu prevádzkovateľa	✓	✓
Kontaktné údaje prípadnej zodpovednej osoby	✓	✓
Účely spracúvania, na ktoré sú osobné údaje určené, ako aj právny základ spracúvania	✓	✓
Ak sa spracúvanie zakladá na článku 6 ods. 1 písm. f) GDPR, oprávnené záujmy, ktoré sleduje prevádzkovateľ alebo tretia strana	✓	✓
Kategórie dotknutých osobných údajov		✓
Príjemcovia alebo kategórie príjemcov osobných údajov, ak existujú	✓	✓
V relevantnom prípade informácia o tom, že prevádzkovateľ zamýšľa preniesť osobné údaje do tretej krajiny alebo medzinárodnej organizácii	✓	✓
Doba uchovávanía osobných údajov alebo, ak to nie je možné, kritériá na jej určenie	✓	✓
Existencia práva požadovať od prevádzkovateľa prístup k osobným údajom týkajúcim sa dotknutej osoby a práva na ich opravu alebo vymazanie alebo obmedzenie spracúvania, alebo práva namietat' proti spracúvaniu, ako aj práva na prenosnosť údajov	✓	✓
Ak je spracúvanie založené na článku 6 ods. 1 písm. a) GDPR alebo na článku 9 ods. 2 písm. a) GDPR, existencia práva kedykoľvek svoj súhlas odvolať	✓	✓
Právo podať sťažnosť dozornému orgánu	✓	✓
Z akého zdroja pochádzajú osobné údaje, prípadne informácie o tom, či údaje pochádzajú z verejne prístupných zdrojov		✓
Informácia o tom, či je poskytovanie osobných údajov zákonnou alebo zmluvnou požiadavkou, alebo požiadavkou, ktorá je potrebná na uzavretie zmluvy, či je dotknutá osoba povinná poskytnúť osobné údaje, ako aj možné následky neposkytnutia takýchto údajov	✓	
Existencia automatizovaného rozhodovania vrátane profilovania uvedeného v článku 22 ods. 1 a 4 GDPR a aspoň v týchto prípadoch zmysluplné informácie o použítom postupe, ako aj význame a predpokladaných dôsledkoch takéhoto spracúvania pre dotknutú osobu	✓	✓

*) neuplatňuje sa v rozsahu, v akom dotknutá osoba už má dané informácie; pozn. prevádzkovateľ musí vedieť preukázať („zodpovednosť“) [čl. 5 ods. 2 GDPR]

**) neuplatňuje sa v prípadoch podľa čl. 14 ods. 5 písm. b) až d) GDPR; napr. v prípade spracúvania na účely archivácie vo verejnom záujme

skytnúť okrem informácií podľa ods. 1 aj ďalšie informácie. Odporúčame preto, aby prevádzkovateľ oznámil dotknutým osobám pri plnení Informačnej povinnosti informácie podľa ods. 1 spolu s informáciami podľa ods. 2. Aj za predpokladu platnosti opačného názoru platí, že náklady na „širší“ informačný balíček sú minimálne. „Širší“ informačný balíček však elegantne minimalizuje riziko sankcií a správnych a súdnych konaní s príslušným dozorným orgánom.

Obsah pred formou?

Okrem obsahu je dôležitá aj forma a spôsob poskytovania údajov požadovaných podľa článkov 13 a 14 GDPR dotknutej osobe. Aj keď GDPR nestanovuje formát alebo spôsob, akým by sa tieto informácie mali poskytnúť dotknutej osobe, objasňuje, že je zodpovednosťou prevádzkovateľa prijať „primerané opatrenia“ vo vzťahu k poskytovaniu požadovaných informácií za účelom dodržania zásady transparentnosti.⁶ To znamená, že prevádzkovateľ by mal pri rozhodovaní o vhodnom spôsobe a formáte poskytovania informácií vziať do úvahy všetky okolnosti získavania a spracúvania údajov. Najmä je potrebné posúdiť primerané opatrenia vzhľadom na skúsenosti používateľa výrobku alebo príjemcu služby (dotknutej osoby), čo znamená zohľadnenie použitého zariadenia, rozhrania (spôsobu poskytnutia informácií) a príp. obmedzení, ktorými sa tieto spôsoby vyznačujú.

Ako príklad by mohlo slúžiť poskytnutie informácií na webovej stránke prevádzkovateľa, ktorého obchodná činnosť je vykonávaná prevažne prostredníctvom internetu, príp., ktorý informácie od dotknutých osôb získava prostredníctvom online formulára. Dobrou zvyklosťou pri určení vhodného spôsobu poskytovania informácií podľa čl. 13 alebo 14 GDPR je použitie rovnakých alebo rovnocenných prostriedkov, akými došlo k získaniu týchto údajov. V súlade so zásadou zodpovednosti podľa čl. 5 ods. 2 GDPR, na základe ktorej je pre-

vádzkovateľ povinný v prípade kontroly alebo sporu svoje tvrdenia preukazovať je však žiaduce, aby aj v prípade získania údajov ústnym podaním od dotknutej osoby prevádzkovateľ svoju informačnú povinnosť splnil spôsobom, ktorý mu umožňuje to v budúcnosti preukázať (elektronicky, písomne).

Treba si uvedomiť, že zásada zodpovednosti prevádzkovateľa vo vzťahu k uplatňovaniu zásady transparentnosti nie je viazaná výlučne na okamih zhromažďovania alebo získavania osobných údajov od dotknutej osoby, ale uplatňuje sa počas celého životného cyklu osobných údajov od ich získania až po ich vymazanie. Z uvedeného vyplýva, že prevádzkovateľ by mal dotknutým osobám rovnako oznámiť každú zmenu v obsahu pôvodného oznámenia a zabezpečiť, že dotknuté osoby toto novovytvorené (doplnkové) oznámenie skutočne zaznamenajú. Opätovne teda platí použitie vhodných prostriedkov na splnenie si svojej informačnej povinnosti prevádzkovateľa podľa čl. 13 a 14 GDPR (napr. emailom, písomne). Zároveň platí, že akékoľvek oznámenie uskutočnené prevádzkovateľom voči dotknutej osobe na splnenie jeho informačnej povinnosti musí byť stručné, zrozumiteľné s využitím jednoduchých a ľahko pochopiteľných formulácií (nie právny jazyk) a pre dotknutú osobu ľahko dostupné. Akýkoľvek presun zodpovednosti prevádzkovateľa alebo jej časti na dotknutú osobu (napr. v rámci zmluvy alebo všeobecných obchodných podmienok) by bol nespravodlivý a v rozpore s čl. 5 ods. 1 písm. a) GDPR.

Okamih prvotného poskytnutia informácií dotknutej osobe

Časový okamih poskytnutia informácií dotknutej osobe zobrazuje Tabuľka č. 2.

Z textácie čl. 13 ods. 1 GDPR jednoznačne vyplýva, že informačná povinnosť prevádzkovateľa má byť splne-

Tab. 2

Kedy majú byť informácie poskytnuté dotknutej osobe?	Osobné údaje sa získavajú priamo od dotknutej osoby*)	Osobné údaje sa nezískavajú priamo od dotknutej osoby
Pri získavaní osobných údajov dotknutej osobe	✓	
V primeranej lehote po získaní osobných údajov, najneskôr však do jedného mesiaca, pričom zohľadní konkrétne okolnosti, za ktorých sa osobné údaje spracúvajú		✓
Ak sa osobné údaje majú použiť na komunikáciu s dotknutou osobou, najneskôr v čase prvej komunikácie s touto dotknutou osobou		✓
Ak sa predpokladá poskytnutie osobných údajov ďalšiemu príjemcovi, najneskôr vtedy, keď sa osobné údaje prvýkrát poskytnú		✓

ná pri získavaní osobných údajov od dotknutej osoby. Vychádzajúc z anglického znenia dotknutého ustanovenia⁷ by podľa nášho názoru nebolo porušením povinnosti prevádzkovateľa, ak by dotknutej osobe boli poskytnuté informácie bezprostredne po získaní osobných údajov (napr. získania osobných údajov na účely uzavretia zmluvy). V súvislosti s uvedeným je však potrebné poznamenať, že existujú aj odlišné pohľady v súvislosti s „posledným“ možným momentom na poskytnutie informácií prevádzkovateľom.

Časový okamih poskytnutia informácií dotknutej osobe podľa čl. 14 GDPR, t. j. v prípade, kedy nie sú osobné údaje získané od dotknutej osoby je širší a závisí od posúdenia viacerých skutočností tak, ako je uvedené v Tabuľke 2.

Pod situáciou podľa čl. 14 ods. 3 písm. b) GDPR by bolo možné si predstaviť postup prevádzkovateľa, ktorý má záujem s využitím mailových kontaktov dotknutých osôb (získaných z iného zdroja ako od samotnej dotknutej osoby), týmto ponúknuť svoje tovary alebo služby. Pre takýto prípad by sa za splnenie informačnej povinnosti prevádzkovateľa považovalo poskytnutie informácií už v rámci tejto ponuky, a teda prvej komunikácii s dotknutou osobou.

Situácia predpokladaná v čl. 14 ods. 3 písm. c) GDPR by mohla nastať v prípade, pokiaľ by prevádzkovateľ mal záujem na spracúvaní osobných údajov získaných inak ako od dotknutej osoby následne využiť sprostredkovateľa (napr. externého účtovníka, uloženie osobných údajov v externom cloude a pod.). K splneniu informačnej povinnosti prevádzkovateľa smerom k dotknutej osobe musí dôjsť najneskôr pri prvom sprístupnení týchto osobných údajov sprostredkovateľovi (príjemcovi).

Zároveň je potrebné poukázať aj na odporúčanie WP29, aby informácie dotknutým osobám boli poskytnuté v dostatočnom časovom predstihu pred stanovenými lehotami. Svoj názor WP29 odôvodňuje textáciou Recitálu 39⁸ (nezáväzná časť GDPR). Z nášho pohľadu je vhodné, aby prevádzkovateľ vedel preukázať, že si svoju informačnú povinnosť splnil nielen včas, ale súčasne tak, že dotknutá osoba bola informovaná v takom predstihu, ktorý jej umožní komfortne sa rozhodnúť, či má záujem na spracúvaní svojich osobných údajov, resp. na uplatnení práv súvisiacich s jej osobnými údajmi. Uvedeným právom môže byť aj rozhodnutie dotknutej osoby o tom, že skôr udelený súhlas na spracúvanie osobných údajov odvolá, príp. že nepristúpi k uzavretiu zmluvy, na ktorej plnenie sa vyžaduje spracúvanie osobných údajov aj dotknutej osoby samotnej.

V súvislosti s existenciou rôznych časových rámcov, ktoré sme si identifikovali na splnenie informačnej povinnosti prevádzkovateľa podľa čl. 14 GDPR môže v budúcnosti nastať situácia, že na jednotlivý prípad sa bude vzťahovať viacero lehôt súčasne. V takejto situácii zastávame názor, že informačnú povinnosť by si prevádzkovateľ mal splniť v lehote, ktorá uplynie ako prvá.

Poskytnutie informácie o zmene

GDPR v rámci svojej normatívnej časti o lehotách spojených s oznámením prípadných zmien v rozsahu alebo obsahu skôr poskytnutých informácií dotknutej osobe nepojednáva. Aj napriek uvedenému je však možné zásady vzťahujúce sa na prvotné poskytnutie informácií dotknutej osobe⁹ aplikovať aj na uvedené prípady. Dôvodnosť takéhoto názoru je daná o to viac v prípadoch, pokiaľ zmena môže mať zásadný vplyv na charakter spracúvania osobných údajov (napr. rozšírenie na strane príjemcov osobných údajov, prenos osobných údajov do tretej krajiny a pod.). Poskytnutie informácie o zmene v dostatočnom časovom predstihu (pred účinnosťou týchto zmien) umožní dotknutej osobe posúdiť povahu a vplyv uvedených zmien na svoje práva a príp. umožní dotknutej osobe uplatniť práva podľa čl. 15 a nasl. GDPR (napr. namietať spracúvanie osobných údajov a pod.).

Zároveň pre obe situácie podľa čl. 13 ods. 3 a čl. 14 ods. 4 GDPR platí jednotné pravidlo, v zmysle ktorého, ak má prevádzkovateľ v úmysle ďalej spracúvať osobné údaje na iný účel ako ten, pre ktorý boli osobné údaje získané, je povinný dotknutej osobe pred takýmto ďalším spracúvaním poskytnúť informácie o tomto inom účele a ďalšie relevantné informácie podľa čl. 13 ods. 2, resp. čl. 14 ods. 2 GDPR. Tým nie je dotknutá povinnosť prevádzkovateľa vykonať „test kompatibility“ nového účelu s pôvodným podľa čl. 6 ods. 4 Nariadenia.

Výnimky z Informačnej povinnosti prevádzkovateľa

Je nepochybné, že v praxi existujú prípady a situácie, kedy nie je možné alebo vhodné aplikovať Informačnú povinnosť v plnom rozsahu. Pre takéto prípady a situácie bolo potrebné upraviť výnimky z Informačnej povinnosti. Jedinou výnimkou¹⁰ z informačnej povinnosti, ak sa osobné údaje získavajú od dotknutej osoby je skutočnosť, že dotknutá osoba už dané informácie má. Upozorňujeme, že v zmysle už skôr spomenutej zásady zodpovednosti¹¹ prevádzkovateľa sa však vyžaduje, aby prevádzkovateľ vedel preukázať (mal zdokumentované), akými informáciami už dotknutá osoba disponuje, akým spôsobom a kedy jej tieto boli poskytnuté a rovnako, že tieto informácie sa od ich posledného poskytnutia dotknutej osobe nezmenili.

Sme presvedčení, že v tomto prípade neobstojí extenzívny výklad, podľa ktorého uvedenie informácií v právnom predpise¹² možno považovať za poskytnutie informácií dotknutej osobe. Príkladom, kedy dotknutá osoba preukázateľne osobnými údajmi disponuje by na druhej strane mohol byť prípad, kedy je s dotknutou osobou uzatváraný dodatok k pôvodnej zmluve, ktorým sa napr. mení predmet zmluvy, ale účel a rozsah spracúvania osobných údajov dotknutej osoby ostáva zachovaný.

Výnimky z informačnej povinnosti, ak sa osobné údaje nezískavajú od dotknutej osoby, sú upravené v čl. 14 ods. 5

GDPR. Okrem prípadu, kedy dotknutá osoba už informácie má, je možné uplatniť aj ďalšie výnimky z informačnej povinnosti prevádzkovateľa podľa Tabuľky č. 3.

V prípade výnimky podľa čl. 14 ods. 5 písm. b) GDPR vieť identifikovať tri osobitné situácie, kedy sa informačná povinnosť prevádzkovateľa nemusí plniť, a to:

- ak sa ukáže ako nemožné (najmä na účely archivácie vo verejnom záujme, vedeckého / historického výskumu alebo štatistické účely); alebo
- ak by si vyžadovalo neprimerané úsilie (najmä pokiaľ ide o účel archivácie vo verejnom záujme, vedeckého / historického výskumu alebo štatistické účely); alebo
- ak by mohlo znemožniť alebo závažným spôsobom sťažiť dosiahnutie cieľov spracúvania.

Upozorňujeme, že aplikovanie „nemožnosti“ poskytnutia informácií je výnimkou, ktorá musí platiť absolútne. Pokiaľ teda existuje akýkoľvek spôsob, ktorým možno splnenie informačnej povinnosti zabezpečiť, nie je možné túto výnimku prevádzkovateľom uplatniť. Otázkou zostáva, či by si v prípade odpadnutia dôvodov nemožnosti plnenia prevádzkovateľ mal svoju informačnú povinnosť splniť dodatočne. Aj keď to z textu GDPR priamo nevyplýva, z dôvodu právnej istoty by zrejme bolo vhodné po odpadnutí dôvodov nemožnosti poskytnutia informácií informačnú povinnosť prevádzkovateľom splniť. Uplatnenie tejto výnimky sa však z praktického hľadiska javí ako uplatniteľné, nakoľko prevádzkovateľ má s veľkou mierou pravdepodobnosti možnosť svoju informačnú povinnosť si splniť.

V súvislosti s neprimeraným úsilím, ktoré by prevádzkovateľ musel na splnenie svojej informačnej povinnosti vynaložiť platí, že pokiaľ účelom spracúvania osobných údajov nie sú explicitne uvedené účely archivácie, vedeckého alebo historického výskumu alebo štatistické účely, možnosti aplikácie uvedenej výnimky prevádzkovateľom sú oslabené. Ako je uvedené v Recitále 62 GDPR, v prípade potenciál-

neho uplatnenia tejto výnimky by prevádzkovateľ mal vždy zohľadniť počet dotknutých osôb, vek údajov a všetky prijaté primerané záruky ochrany týchto údajov. Rovnako by mal prevádzkovateľ vykonať „test proporcionality“ s cieľom posúdiť úsilie, ktoré by musel vynaložiť voči vplyvom a účinkom na práva dotknutej osoby, ak by jej informácie neboli poskytnuté. Uvedené posúdenie by malo byť zdokumentované v súlade so zásadou zodpovednosti.

Posledná podmienka odôvodňujúca uplatnenie výnimky podľa čl. 14 ods. 5 písm. b) GDPR je situácia, pokiaľ by splnenie informačnej povinnosti mohlo znemožniť alebo závažným spôsobom sťažiť dosiahnutie cieľov spracúvania osobných údajov. Typickým príkladom by mohlo byť informovanie dotknutej osoby o spracúvaní jej osobných údajov prevádzkovateľom (napr. bankou), ktorý uskutočňuje spracúvanie osobných údajov za účelom vyšetrovania podvodov pri platobných transakciách. Splnenie informačnej povinnosti by mohlo znamenať zmarenie účelu samotného vyšetrovania.

Ďalšou výnimkou, ktorú je možné prevádzkovateľom uplatniť je situácia, keď získanie alebo poskytnutie údajov je dané právom EÚ alebo právom členského štátu. V prípade Slovenskej republiky existuje veľké množstvo právnych predpisov, ktoré stanovujú oprávnenie, príp. povinnosť získať alebo poskytnúť osobné údaje. Táto výnimka je však obmedzená požiadavkou, aby právny predpis stanovil primerané opatrenia na ochranu oprávnených záujmov dotknutej osoby. Uvedené obmedzenie výnimky sa môže na prvý pohľad javiť ako problematické. Podľa nášho názoru, pokiaľ príslušný právny predpis obsahuje aspoň odkazovacie ustanovenie na právny predpis, ktorý poníma o opatreniach na ochranu práv dotknutej osoby (napr. zákon o ochrane osobných údajov), podmienka primeranosti opatrení je naplnená.

Posledná výnimka vyplývajúca z čl. 14 ods. 5 GDPR sa aplikuje v prípade, keď osobné údaje musia zostať dôverné na základe povinnosti zachovávania profesijného tajomstva

Tab. 3

Výnimky z Informačnej povinnosti prevádzkovateľa	Osobné údaje sa získavajú priamo od dotknutej osoby*)	Osobné údaje sa nezískavajú priamo od dotknutej osoby
Dotknutá osoba už dane informácie má	✓	✓
Poskytovanie takýchto údajov by bolo nemožné alebo si vyžadovalo neprimerané úsilie, alebo by mohlo znemožniť alebo závažným spôsobom sťažiť dosiahnutie cieľov spracúvania		✓
Získanie alebo poskytnutie údajov je dané právom EÚ alebo právom členského štátu, v ktorom sú zároveň stanovené primerané opatrenia na ochranu oprávnených záujmov dotknutej osoby		✓
Osobné údaje musia zostať dôverné na základe danej povinnosti zachovávať profesijne tajomstvo podľa práva EÚ alebo práva členského štátu		✓

upravenej právom Únie alebo právom členského štátu (vrátane povinnosti zachovávať mlčanlivosť vyplývajúcej zo štátutu). Aplikujúc základné zásady a princípy GDPR je podľa nášho názoru potrebné odmietnuť príliš široký výklad danej výnimky, podľa ktorého by prevádzkovateľ, ktorý spracúva osobné údaje chránené profesijným tajomstvom (banka, advokát, auditor, daňový poradca a pod.), nemal Informačnú povinnosť voči svojim klientom.

Uvedená výnimka sa môže týkať napr. situácie, kedy advokát pri poskytovaní právneho poradenstva spracúva osobné údaje aj o iných osobách ako o svojom klientovi. V takej situácii by advokát mohol upustiť od poskytnutia informácií týmto iným osobám z dôvodu, že na poskytovanie právneho poradenstva (vrátane spracúvaných osobných údajov o týchto iných osobách) sa vzťahuje zákonná povinnosť zachovávaní mlčanlivosti. Vo vzťahu ku klientovi táto výnimka nemôže platiť aj z dôvodu, že na rozdiel od iných osôb by súhlas klienta vo všeobecnosti mal stačiť na prelomenie mlčanlivosti. Inšpirujúc sa touto výnimkou je novým zákonom o ochrane osobných údajov pridaný do § 18 Zákona o advokácii nový ods. 8, podľa ktorého: „(8) Advokát nemá povinnosť poskytnúť informácie o spracúvaní osobných údajov, umožniť prístup alebo prenosnosť osobných údajov podľa osobitného predpisu^{12d)}, ak by to mohlo viesť k porušeniu povinnosti advokáta zachovávať mlčanlivosť podľa tohto zákona. Poznámka pod čiarou znie:

^{12d)} Čl. 14 ods. 5 písm. d), čl. 15 ods. 4 a čl. 20 ods. 4 nariadenia (EÚ) 2016/679.“

Porušenie mlčanlivosti môže podľa nášho názoru znamenať nepriaznivý vplyv na práva a slobody iných, a to ako na klientov, tak aj samotných advokátov.

Záver

Informačná povinnosť predstavuje veľmi dôležitú povinnosť prevádzkovateľa podľa GDPR. Bez splnenia tejto povinnosti by uplatňovanie práv dotknutej osoby bolo podstatne sťažené. Dá sa predpokladať, že aj dozorné orgány budú dôsledne kontrolovať nastavenie, úplnosť a realizáciu Informačnej povinnosti všetkých prevádzkovateľov. Je preto nevyhnutné poznať zásady, ktoré sú východiskom tejto povinnosti. Následne je potrebné pochopiť podstatu Informačnej povinnosti a vzájomné súvislosti s ďalšími povinnosťami prevádzkovateľa a nadväznosti na práva dotknutých osôb. V zmysle uvedeného sme predložili stručný právny rozbor Informačnej povinnosti prevádzkovateľa v zmysle novej právnej úpravy GDPR z pohľadu slovenského advokáta. Vzhľadom na všeobecnú povahu GDPR nie je možné jednou analýzou Informačnej povinnosti vyriešiť problémy „jednoosobového“ prevádzkovateľa, ktorý prevádzkuje malý eshop a zároveň naplniť očakávania nadnárodnej bankovej inštitúcie. To nebolo našou ambíciou a podľa nášho názoru „plošný prístup“ k interpretácii GDPR je dokonca v rozpore so základnou myšlienkou všeobecnosti úpravy

ochrany osobných údajov v GDPR. Naším cieľom bolo nasmerovať čitateľa k pochopeniu podstaty a logiky právnej úpravy. Sme presvedčení, že následne je možné inštitútu Informačnej povinnosti aplikovať účelne a účinne v akýchkoľvek prípadoch aplikačnej praxe. ■

Poznámky

- 1 Prevádzkovateľ prijme vhodné opatrenia s cieľom poskytnúť dotknutej osobe všetky informácie uvedené v článkoch 13 a 14 ... a to v stručnej, transparentnej, zrozumiteľnej a ľahko dostupnej forme, formulované jasne a jednoducho ... Informácie sa poskytujú písomne alebo inými prostriedkami, vrátane v prípade potreby elektronickými prostriedkami
- 2 Informácie poskytnuté podľa článkov 13 a 14 ... sa poskytujú bezplatne
- 3 Informácie, ktoré sa majú poskytnúť dotknutým osobám podľa článkov 13 a 14, možno podať v kombinácii so štandardizovanými ikonami ...
- 4 „necessary to ensure fair and transparent processing“ (potrebné na zabezpečenie spravodlivého a transparentného spracovania)
- 5 <http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&MasterID=6535>
- 6 čl. 12 ods. 1 GDPR
- 7 „at the time when personal data are obtained“ (v čase, kedy sú osobné údaje získané)
- 8 ... Fyzické osoby by mali byť upozornené na riziká, pravidlá, záruky a práva pri spracúvaní osobných údajov, ako aj na to, ako uplatňovať svoje práva pri takomto spracúvaní ...
- 9 ... stručné, zrozumiteľné s využitím jednoduchých a ľahko pochopiteľných formulácií, ľahko dostupné, v dostatočnom časovom predstihu
- 10 čl. 13 ods. 4 GDPR
- 11 čl. 5 ods. 2 GDPR
- 12 napr. informácia o právach dotknutých osôb, ktorá je súčasťou GDPR alebo informácia o osobe prevádzkovateľa určeného zákonom

JUDr. Ing. Miroslav Chlipala, PhD.
advokát

JUDr. Štefan Pilár
advokátsky koncipient

DISKUSIA

**Boj proti extrémizmu
alebo extrémizmus
pri tvorbe práva?**

JUDr. Erik Surmánek

Je správne tvoriť právo na verejnú objednávku? Do akej miery majú naši zákonodarcovia podliehať tlaku verejnej mienky? Toto sú len niektoré z otázok, ktorých zodpovedanie by malo predchádzať každému legislatívnemu procesu a ktorých zjednocujúcou odpoveďou by malo byť jednoznačné odmietnutie. Cieľom tohto článku je upriamiť čitateľovu pozornosť na prípady takých navrhovaných ale aj zrealizovaných novelizácií, pri ktorých tvorbe si kompetentní nami položené otázky zjavne zodpovedali odlišne.

Prológ

Úvodom niekoľko objektívnych faktov. Jedným z výstupov volieb do Národnej rady Slovenskej republiky, ktoré sa konali dňa 5. marca 2016, bol aj volebný úspech politického subjektu Kotleba – Ľudová strana Naše Slovensko (ďalej ako „ĽSNS“), ktorý získal 209 779 platne odovzdaných hlasov, čo predstavovalo podiel 8,04% platne odovzdaných hlasov všetkých voličov. Tento volebný výsledok sa pretavil do podoby štrnástich poslaneckých mandátov v zá-

JUDr. Erik Surmánek je absolventom Právnickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach (2014). Rigoróznou skúškou absolvoval v roku 2016. Od roku 2014

pôsobí ako advokátsky koncipient v advokátskej kancelárii JUDr. Danice Holováčovej, advokátky so sídlom v Košiciach.

konodarnom zbore.¹ Bol to práve volebný výsledok menovaného politického subjektu, ktorý takpovediac zo dňa na deň postavil do pozornosti značnú časť laickej (rozumej neprávnicej) verejnosti s odlišnými politickými názormi, než aké prezentuje tento politický subjekt.² V čase po kreovaní vládnej koalície si tak vládne strany a ich predstavitelia, v zmysle hesla *vox populi, vox Dei* mohli byť vedomé toho, že na „politickom trhu“ existuje pomyselný dopyt po protiextrémistickej rétorike a normotvorbe, čoho následkom bolo prijatie viacerých legislatívnych, ale aj

nelegislatívnych zmien. Týmto nemáme snahu kritizovať liberálnu demokraciu ako systém vo svojej podstate populistický (to je len ďalší objektívny fakt založený na úvahe, v zmysle ktorej je úspech vo voľbách priamo úmerný miere populistickej predvolebnej rétoriky), ale zdôrazňujeme, že nie každá legislatívna zmena, hoci aj laickou verejnosťou vyžiadaná a presadzovaná, musí byť zákonite aj konzistentná so základnými princípmi a zásadami, na ktorých je náš právny systém vybudovaný. Je úlohou zákonodarcu „sa správať ako schopný architekt, ktorého úlohou je postaviť sa na odpor ničivému pôsobeniu príťažlivosti a dať vyniknúť tomu, čo prispieva k sile budovy.“³ Vyššie podaný historický výklad prapríčiny legislatívnych zmien uskutočnených od marca 2016 po súčasnosť má svoj význam pri pochopení atmosféry, v akej boli dané novelizácie plánované, navrhované a niektoré z nich aj zrealizované. Netvrdíme však, že samotný volebný výsledok ĽSNS bol impulzom všetkých v tomto článku spomenutých novelizácií, avšak išlo o základný impulz k prijímaniu protiextrémistických úprav. Jednotlivé návrhy niekedy aj reagovali na konkrétne politické vyhlásenia a faktické kroky ĽSNS. Napríklad, už v priebehu

1 Porovnaj oficiálne a definatívne výsledky parlamentných volieb do Národnej rady Slovenskej republiky z internetovej stránky <http://www.volbysr.sk/sk/-data02.html>

2 Už dňa 7. marca 2016 sa v Bratislave konal pochod s názvom „Antifašistická mobilizácia – Nikdy neprejdete!“, ako výsledok iniciatívy, ktorá sa rozbehla na sociálnej sieti Facebook v nadväznosti na postupné uverejňovanie priebežných výsledkov parlamentných volieb, odkaz: <https://www.facebook.com/events/1304681246214673/>. O pochode informovali viaceré médiá.

3 BECCARIA, C.: O zločinoch a trestoch. Bratislava: Kalligram, 2009, s. 42, ISBN 978-80-8101-252-5

4 <http://www.slovak-rail.sk/sk/aktuality/stanovisko-zssk-k-samozvanym-hliadkam-vo-vlakoch.html>

5 KRAJČO, J.: Občiansky zákonník pre prax (komentár). III. diel. Bratislava: EUROUNION, 2015, s. 3356. ISBN 978-80-89374-32-8

6 http://www.slovak-rail.sk/uploads/tx_main/-2016/07/01/PP_ZSSK_vydanie_7_so_zaprac_zmenou_3_od_2016-07-01_zvyraznene_zmeny.pdf

mesiaca apríl 2016 začala ĽSNS svoju hliadkovú činnosť v niektorých vlakových spojoch. V reakcii štátny prepravca,⁴ ale súčasne aj predstavitelia vládnej koalície predstavili nielen **zmeny v Prepravnom poriadku Železničnej spoločnosti Slovensko, a. s.** (ďalej len „Prepravný poriadok“) s účinnosťou od 15. 6. 2016, ale **aj novelizáciu zákona č. 513/2009 Z. z. o dráhach a o zmene a doplnení niektorých zákonov** (ďalej len „Zákon o dráhach“) s účinnosťou od 1. 1. 2017. Oboje uskutočnené zmeny si kládli za cieľ zastaviť hliadkovanie vo vlakoch ako formu propagácie menovaného politického subjektu.

Zmeny Prepravného poriadku

Vo vzťahu k Prepravnému poriadku je na mieste uviesť na pravú mieru, že nejde o všeobecne záväzný právny predpis, pretože **osobná hromadná preprava osôb vo vlakoch sa uskutočňuje na základe zmluvy o preprave osôb** v zmysle § 760 až § 764 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v platnom znení (ďalej len „Občiansky zákonník“) a to v spojení s § 772 Občianskeho zákonníka. Ide teda jednoznačne o občianskoprávny a záväzkovo-právny vzťah medzi cestujúcim a dopravcom, v rámci ktorého cestujúcemu na základe úhrady určeného cestovného vzniká právo na prepravu zo strany dopravcu do miesta určenia riadne a včas. Osobitosťou právnej úpravy zmlúv o preprave (osobnej aj nákladnej) je, že Občiansky zákonník v uvedenom § 772 splnomocňuje na vydanie „osobitných právnych úprav a vo väzbe na tieto osobitné právne úpravy **vydanie prepravných poriadkov** a taríf, podrobnejšie upravujúcich osobnú a nákladnú prepravu.“⁵ Osobitnou právnou úpravou je v danom prípade zákon č. 514/2009 Z. z. o doprave na dráhach v platnom znení (ďalej len „Zákon o doprave na dráhach“), na ktorý nadväzuje práve nami uvedený Prepravný poriadok. Ako už bolo naznačené, Prepravný poriadok sa s účinnosťou ku dňu 15. 6. 2016 zmenil v časti Práva a zodpovednosť cestujúcich v rámci bodu A. 4. 6. do nasledovnej podoby: *Bez predchádzajúceho písomného povolenia ZSSK je vo vlakoch ZSSK zakázané vykonávať činnosti, ktoré nesúvisia s hromadnou osobnou dopravou a poskytovaním služieb spojených s prepravou verejnosti, a to ani s platným cestovným dokladom. Predovšetkým je, bez písomného súhlasu ZSSK, zakázané podnikať alebo vstupovať do vlakov ZSSK za týmto účelom, vykonávať predaj, propagáciu alebo prieskum ponúk, resp. zber dát na uvedené účely, uskutočňovať politickú agitáciu, podporu alebo popularizáciu názvu, značky, programu alebo hesiel politickej strany, politického hnutia alebo kandidáta, umiestňovať alebo rozdávať letáky, resp. realizovať na tento účel alebo v súvislosti s tým akékoľvek úkony. V prípade porušenia tohto zákazu bude osoba alebo cestujúci vylúčený z prepravy v najbližšej stanici vlaku.*⁶ De iure tak došlo k podmienenému **zákazu propagácie politického subjektu vo vlakoch** prevádzkovaných Železničnou spoločnosťou Slovensko, a. s. Natíska sa preto zásadná otázka, a to, **môže dopravca vo svojom Prepravnom poriadku zakázať vstup do vlakov pre cestujúceho, pokiaľ tento má na sebe oblečenie propagujúce politický subjekt, resp. jeho názov, značku, program alebo heslo?**

Po prvé, je vecou každého jednotlivca, aké oblečenie si na seba zoberie a kde sa v takomto oblečení bude prezentovať. Istotne pripúšťame, že musia existovať isté obmedzenia vo vzťahu k noseniu predpísaného odevu v istých špecifických situáciách (napr. úradný odev v súdnej sieni), resp. niektorých zamestnancov pri výkone ich práce (napr. uniformovaní príslušníci ozbrojených síl a zborov). **Je však prípustné a žiaduce zasahovať do osobnej sféry jednotlivca aj v tom, čo nemá mať oblečené vo vlaku?** V konečnom dôsledku, aj spôsob obliekania je prejavom slobody prejavu osoby, ktorú zaručuje v zmysle čl. 26 ods. 1 Ústava SR, pričom podľa čl. 26 ods. 2 prvá veta Ústavy SR **každý má právo vyjadrovať svoje názory slovom, písmom, tlačou, obrazom alebo iným spôsobom**, ako aj slobodne vyhľadávať, prijímať a rozširovať idey a informácie bez ohľadu na hranice štátu. Navyše, vychádzajme z logickej úvahy, že jednotlivec by sa zrejme dobrovoľne neoblekol do oblečenia, ktoré by prezentovalo politický subjekt, pokiaľ by sa sám s týmto subjektom nestotožňoval. V takom prípade je spôsob obliekania jednotlivca súčasne nielen prejavom jeho slobody prejavu, ale tiež **verejným hlásením sa ku konkrétnemu politickému presvedčeniu**, čo je plne v súlade s právom združovať sa v politických subjektoch v zmysle čl. 29 ods. 2 Ústavy SR. Máme za to, že vykonaná **zmena Prepravného poriadku nerešpektuje zákaz diskriminácie**, ktorý explicitne vyplýva zo zákona č. 365/2004 Z. z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene

a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Antidiskriminačný zákon“). V zmysle § 1 Antidiskriminačný zákon okrem iného upravuje aj uplatňovanie **zásady rovnakého zaobchádzania**, ktorej dodržiavanie spočíva v zmysle § 2 v **zákaze diskriminácie z dôvodu** pohlavia, náboženského vyznania alebo viery, rasy, príslušnosti k národnosti alebo etnickej skupine, zdravotného postihnutia, veku, sexuálnej orientácie, manželského stavu a rodinného stavu, farby pleti, jazyka, **politického alebo iného zmysľania**, národného alebo sociálneho pôvodu, majetku, rodu alebo iného postavenia alebo z dôvodu oznámenia kriminality alebo inej protispoločenskej činnosti. Je nutné mať na pamäti, že Antidiskriminačný zákon „je spoločným právnym základom na dodržiavanie zásady rovnakého zaobchádzania v celom právnom poriadku Slovenskej republiky“.⁷ V zmysle § 3 ods. 1 v spojení s § 5 ods. 2 písm. d) Antidiskriminačného zákona je každý povinný dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania **aj v oblasti poskytovania tovarov a služieb, ktoré poskytujú verejnosti právnické osoby a fyzické osoby – podnikatelia**.

Zákonodarca na tomto mieste odkazuje na zákon č. 634/1992 Zb. o ochrane spotrebiteľa v znení neskorších zmien, ktorý bol zrušený a nahradený zákonom č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (ďalej len „**Zákon o ochrane spotrebiteľa**“). V zmysle § 1 ods. 2 sa tento zákon vzťahuje na predaj výrobkov a poskytovanie služieb, ak k plneniu dochádza na území Slovenskej republiky alebo ak plnenie súvisí s podnikaním na území Slovenskej republiky, čo umožňuje subsumovať právny režim vnútroštátnej osobnej vlakovej prepravy regulácií týmto zákonom. Podľa § 4 ods. 3 prvá veta Zákona o ochrane spotrebiteľa **má dopravca ako predávajúci povinnosť vo vzťahu k cestujúcemu ako spotrebiteľovi dodržiavať zásadu rovnakého zaobchádzania v poskytovaní výrobkov a služieb** ustanovenú osobitným predpisom (Antidiskriminačným zákonom). Zákon o ochrane spotrebiteľa v rámci § 4 ods. 8 zakotvuje, že **predávajúci nesmie konať v rozpore s dobrými mravmi**, pričom na účely tohto zákona je konanie v rozpore s dobrými mravmi charakterizované aj ako konanie, ktoré je v rozpore so zvytými tradíciami a ktoré **vykazuje znaky diskriminácie**.

Okrem uvedených právnych predpisov sa na osobnú železničnú prepravu vzťahuje aj Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 1371/2007 z 23. októbra 2007 o právach a povinnostiach cestujúcich v železničnej preprave (ďalej len „Nariadenie“), podľa čl. 3 ods. 16, ktorého „**všeobecné prepravné podmienky**“ sú platné právne záväzné podmienky dopravcu **vo forme všeobecných obchodných podmienok** alebo taríf v každom členskom štáte, **ktoré sa uzavretím prepravnej zmluvy stali ich súčasťou**.⁸ V nami pertraktovanom prípade plní Prepravný poriadok úlohu všeobecných prepravných podmienok, ktoré sú súčasťou zmluvy o preprave osôb, čo vyplýva aj z § 7 ods. 1 Zákona o doprave na dráhach. Pre úplnosť dodávame, že Nariadenie v čl. 6 ods. 1 určuje, že povinnosti voči cestujúcim podľa tohto nariadenia sa nemôžu obmedzovať ani sa ich nemožno zrieknuť prostredníctvom odchylných alebo obmedzujúcich ustanovení v prepravnej zmluve, čo znamená, že **doprovca sa nemôže vyhnúť svojej povinnosti uskutočniť prepravu cestujúceho** (čo je jeho základná povinnosť) **tým, že v prepravnej zmluve** (ktorej Prepravný poriadok je súčasťou) **určí obmedzujúce ustanovenia – napr. zákaz nosenia určitého oblečenia cestujúcim**. Pripomíname, že vylúčenie cestujúceho z prepravy je formulované ako sankcia za nedodržanie zákazu propagácie politického subjektu vo vlaku.

Zhrnutím vo vzťahu k Prepravnému poriadku tak neostáva iné, len konštatovať, že **zákaz nosenia oblečenia propagujúceho konkrétny politický subjekt vo vlaku je v príkrom rozpore s Antidiskriminačným zákonom, ktorý sa má aplikovať aj na právne vzťahy vznikajúce pri poskytovaní tovarov a služieb v zmysle Zákona o ochrane spotrebiteľa**. Zákon o ochrane spotrebiteľa má vo vzťahu k Občianskemu zákonníku ako všeobecnému právnemu predpisu povahu lex specialis.⁹ Občiansky zákonník nám poskytuje odpoveď na otázku, ako je potrebné posúdiť nerešpektovanie zásady rovnakého zaobchádzania v rámci Prepravného poriadku, ktorý má v zmysle Nariadenia povahu súčasť zmluvy o preprave osôb. **V zmysle § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu (v našom prípade Antidiskriminačnému zákonu) alebo ho obchádza alebo sa priech dobrým mravom (v našom prípade dobrým mravom v zmysle Zákona o ochrane spotrebiteľa)**. V spojení s § 41 Občianskeho zákonníka je možné odvodiť, že **absolútna neplatnosť bude postihovať len predmetný zákaz v zmysle bodu A. 4. 6. Prepravného poriadku, teda len časť právneho úkonu**. Voči nami prezentovanému názoru by bolo možné vzniesť námietku, že zmluva o preprave osôb spolu s jej Prepravným poriadkom ako jej organickou

7 BARANCOVÁ, H.; SCHRONK, R.: Pracovné právo. Bratislava : Sprint 2 s. r. o. 2013, s. 119. ISBN 978-80-89393-97-8

8 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:-315:0014:0041:SK:PDF>

9 Porovnaj KRAJČO, J.: Občiansky zákonník pre prax (komentár). s. 674

10 Porovnaj VOJČÍK, P.:
Občianske právo hmotné I.
Košice : UPJŠ v Košiciach,
2010, s. 12.
ISBN 978-80-7097-816-0

11 BARANCOVÁ, H.;
SCHRONK, R.:
Pracovné právo. s. 119

súčasťou sú prejavom a výsledkom zmluvnej voľnosti. Takýto záver by však neobstál, pretože aj zmluvná voľnosť charakteristická možnosťou odchyliť sa od dispozitívnej právnej úpravy musí rešpektovať kogentnosť § 39 Občianskeho zákonníka. Zásada zmluvnej voľnosti síce vyjadruje plnú autonómiu zmluvných strán ohľadom zmluvného typu a obsahu zmluvy, avšak vždy v súlade so zákonom,¹⁰ v našom prípade v súlade s Antidiskriminačným zákonom a Zákom o ochrane spotrebiteľa ako lex specialis. Rovnako by neobstála kritika, v zmysle ktorej by bol Prepravný poriadok považovaný za právny predpis vydaný na základe splnomocnenia v § 7 Zákona o doprave na dráhach. Zákon síce splnomocňuje dopravcu k vydaniu Prepravného poriadku ako obchodných podmienok dopravcu, avšak tento v zmysle ods. 3 zverejňuje len samotný dopravca – obchodná spoločnosť Železnice slovenskej republiky, a. s. V žiadnom prípade preto nejde o všeobecne záväzný právny predpis, publikovaný v zbierke zákonov, ktorým by bolo možné v súlade s čl. 13 Ústavy SR ukladať povinnosti (zákazy). Pokiaľ by aj takýto zákaz bol daný priamo cestou zákona (k čomu dosiaľ nedošlo), aj tak sa domnievame, že by bol v rozpore so zákazom diskriminácie, pretože aj „súdny dvor EÚ považuje zákaz diskriminácie za základné ľudské právo.“¹¹ Základné práva a slobody sú pritom v zmysle čl. 12 ods. 1 Ústavy SR neodňateľné, nescudziteľné, nepremičateľné a nezrušiteľné.

Novelizácia Zákona o dráhach

Zákon o dráhach bol v nadväznosti na protiextrémistické snahy nepriamo novelizovaný zákonom č. 316/2016 Z. z. o uznávaní a výkone majetkového rozhodnutia vydaného v trestnom konaní v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v článku V ktorého sa v rámci § 4 dopĺňa nový odsek 7 s nasledovným znením: **Dohľad nad verejným poriadkom, ochranu základných práv a slobôd, ochranu života a zdravia cestujúcich prepravovaných vlakmi osobnej dopravy a v staniach a ich majetku vykonáva Policajný zbor alebo osoba určená prevádzkovateľom dráhy alebo dopravcom.** Je nepochybné, že ide o prejav boja proti extrémizmu, ktorý vládna koalícia vzhľadla vo vlakových hliadkach ĽSNS. Vyššie uvedeným zákonom sa novelizovali aj trestné kódexy (o novelizáciách ktorých ešte bude písané nižšie v texte), ktorých zmeny sa taktiež niesli v protiextrémistickom duchu. Z dôvodu, že sa išlo o vládny návrh zákona, vzťahoval sa naň právny režim zákona č. 400/2015 Z. z. o tvorbe právnych predpisov v platnom znení v zmysle § 6 ods. 3, ktorého návrh zákona nemôže obsahovať novelizáciu iného zákona, ktorá obsahovo nesúvisí s návrhom zákona, čo je taktiež dôkazom toho, že zmena Zákona o dráhach je súčasťou tzv. „protiextrémistického balíčka“. Len čas ukáže, či prijatý zákaz výkonu dohľadu bude v praxi aj reálne vykonateľným.

12 Pozri ŠKROVÁNKOVÁ, M.:
Novelizácia Trestného zákona a Trestného poriadku so zreteľom na extrémizmus; Justičná revue, 69, 2017, č. 5, s. 642

13 ŠKROVÁNKOVÁ, M.:
Novelizácia Trestného zákona a Trestného poriadku so zreteľom na extrémizmus, s. 642

14 Legislatívny proces
LP/2016/559, osobitná časť dôvodovej správy, dostupné online:
<https://www.slov-lex.sk/-legislativne-procesy/-/SK/-dokumenty/LP-2016-559>

So zaujímavým postrehom v súvislosti s ochranou verejného poriadku prišla aj Monika Škrovánková,¹² ktorá poukázala na nezrealizovaný zámer zaviesť do zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v platnom znení (ďalej len „Trestný zákon“) skutkovú podstatu trestného činu „**§ 351a Neoprávnené vykonávanie ochrany verejného poriadku**“ s nasledovným znením základnej skutkovej podstaty: **Kto neoprávnené vykonáva ochranu verejného poriadku, opatrenia na obnovenie verejného poriadku alebo dohľad nad verejným poriadkom, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.** Plne sa stotožňujeme s úvahami Moniky Škrovánkovej ohľadom nezrealizovaného zámeru, ktorý by postihoval „aj tzv. pomoc v nutnej obrane alebo tzv. susedské hliadky“,¹³ čo by bolo podľa nášho názoru až **prejavom právneho nihilizmu**. Dôkazom toho sú aj pôvodné úvahy v rámci bodu 28 osobitnej časti dôvodovej správy, v ktorej sa uvádza, že „zámerom zavedenia tejto skutkovej podstaty trestného činu je vytvoriť účinný mechanizmus postihovania **nelegálneho výkonu ochrany verejného poriadku, opatrení na obnovenie verejného poriadku alebo dohľadu nad verejným poriadkom subjektmi, ktorým takéto oprávnenie nevyplýva zo zákona alebo ktoré takto konajú bez súhlasu oprávnenej osoby**, ktorej takáto úloha vyplýva z osobitného predpisu. Vzhľadom na význam chráneného záujmu, ktorým je ochrana verejného poriadku ako základného predpokladu fungovania demokratického právneho štátu je potrebné na jednej strane zabezpečiť verejný poriadok na to určenými ozbrojenými zbormi a inými subjektmi, ktoré spĺňajú zákonom stanovené podmienky a na druhej strane **zamedziť prípadom, kedy občania berú spravodlivosť do svojich rúk namiesto týchto orgánov.** Bez splnenia zákonných podmienok sa takáto činnosť bude považovať za trestný čin, či už ide o konanie fyzickej osoby alebo právnickej osoby.“¹⁴ Takéto odôvodnenie zákazu vykonávať ochranu, obnovu alebo dohľad nad verejným poriadkom by malo

svoje **opodstatnenie v prípade, že by boli možnosti ozbrojených zborov neobmedzené** čo do počtu ich hliadkujúcich príslušníkov, ale tiež ich materiálneho vybavenia v podobe hliadkujúcich vozidiel, bezpečnostných kamier, lietajúcich helikoptér a dronov v nedostupnom teréne. Tu uvedené však pôsobí pri pohľade na technický stav niektorých obvodných oddelení či policajných staníc skôr ako sci-fi a teda ako značne nereálne. **Jednoducho, nie je v silách polície zabezpečiť nepretržitú ochranu všetkých občanov a ich majetku na celom štátnom území.** Preto má opodstatnenie napr. v odľahlejších záhradkárskejších kolóniách organizovať tzv. susedské hliadky a suplovať tak činnosť na to oprávnených subjektov pri ochrane majetku občanov. Rovnako tak by pôvodne zamýšľaná novela kriminalizovala činnosť dobrovoľníkov pomáhajúcich pri ochrane lesných drevín pred ich nelegálnym výrubom či pri hromadných krádežiach poľnohospodárskych plodín nachádzajúcich sa v blízkosti obydľí neprispôsobivých skupín obyvateľstva.

Pre právny poriadok Slovenskej republiky je jednoznačne pozitívnu skutočnosť, že vyššie opísaný legislatívny zámer sa nestal dennodennou súčasťou osobitnej časti Trestného zákona. Využívajúc argumentum ad absurdum by potom bolo na mieste **kriminalizovať a penalizovať aj de facto všetky mimovládne organizácie, ktorých predmet činnosti smeruje k suplovaniu nečinnosti štátu v tej-ktorej spoločenskej oblasti** (starostlivosť o opustené zvieratá, dobrovoľnícke skrášľovanie verejných priestranstiev, pomoc bezdomovcom a iné pre štát nezaujímavé oblasti). Je predsa v záujme každého, aby bol pocit bezpečnosti na verejných priestranstvách čo možno najvyšší. Nikto pritom nespochybňuje potrebu bezodkladného zásahu, pokiaľ by príslušníci akejkoľvek hliadky porušovali zákony či všeobecne záväzné nariadenia, v takom prípade je nevyhnutné zakročiť. Avšak paušálne odmietajú hliadky bez toho, aby tieto samé o sebe narušali verejný poriadok (ale ho naopak nastoľovali), je scestné a nijakým spôsobom nenapomáha k zabezpečeniu verejného poriadku na tých miestach, kde hliadky vykonávajú svoju činnosť, ergo na miestach, kde mal verejný poriadok isté rezervy. Je evidentné, že pre autorov spornej novelizácie neboli **zásada subsidiarity trestnej represie, resp. princíp ultima ratio** akokoľvek smerodajné aj napriek tomu, že „trestné riešenie je posledným prostriedkom vo vzťahu k inej deliktuálnej právnej úprave.“¹⁵ Sú to práve zásady a princípy, ktoré majú predstavovať pre zákonodarcu pomyselnú formu legislatívneho korpusu, a ktoré majú udávať smer trestnoprávnej normotvorby s prihliadnutím na ustálenú a jednotnú trestnú politiku štátu. V danom prípade však pisatelia navrhovanej zmeny podľahli tlaku laickej verejnosti a horúcou ihlou ušili legislatívny moloch, ktorý pokiaľ by bol v zákonodarnom zbere prešiel, spôsobil by viac škody než úžitku. V tejto súvislosti nám nedá nespomenúť myšlienku, ktorej autorom bol Charles de Secondat, Baron de Montesquieu, v zmysle ktorej je tyranským každý trest, ktorý nevychádza z absolútnej nevyhnutnosti.¹⁶ Je na mieste otázka, v čom videli pôvodcovia absolútnu nevyhnutnosť kriminalizácie a penalizácie hliadok zabezpečujúcich verejný poriadok?

Redefinovanie extrémistického materiálu

Dňa 1. januára 2017 nadobudol účinnosť zákon č. 316/2016 Z. z. o uznávaní a výkone majetkového rozhodnutia vydaného v trestnom konaní v Európskej únii a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon“), ktorým sa v rámci článku II uskutočnila novelizácia viacerých ustanovení zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v platnom znení (ďalej len „Trestný zákon“). Predmetom nášho záujmu bude bod 9 novelizácie, ktorý výraznou mierou pozmenil doterajšie znenie § 130 ods. 8 Trestného zákona, špecifikujúce **extrémistický materiál**. Trestný zákon definuje extrémistický materiál v § 130 v odsekoch 7 a 8, pričom podľa nášho názoru je problematickým práve **ustanovenie odseku 8, ktoré poskytuje negatívny výpočet**, v zmysle ktorého *za extrémistický materiál sa nepovažuje materiál podľa odseku 7, ak sa preukázateľne vyrába, rozširuje, uvádza do obehu, robí verejne prístupným alebo prechováva za účelom realizácie vzdelávacích, zberateľských alebo výskumných aktivít*. Uvedený text nahradil pôvodné znenie ods. 8, ktoré bolo formulované pozitívne a ktoré súčasne vyžadovalo preukázanie spojitosti extrémistického materiálu s podnecovaním zo strany páchatela: *za extrémistický materiál sa považuje materiál podľa odseku 7, ak sa vyrába, rozširuje, uvádza do obehu, robí verejne prístupným alebo prechováva v úmysle podnecovať nenávisť, násilie alebo neodôvodnene odlišné zaobchádzanie voči skupine osôb alebo jednotlivcovi pre ich príslušnosť k niektorej rase, národu, národnosti, farbe pleti, etnickej skupine, pôvodu rodu alebo pri náboženskej vyznanie, ak je*

15 HAMRANOVÁ, D.:
Aplikácia princípu ultima ratio v rozhodovacej praxi; Justičná revue, 69, 2017, č. 6 – 7, s. 823

16 Pozri BECCARIA, C.:
O zločinoch a trestoch.
s. 35

zámienkou pre predchádzajúce dôvody a replika extrémistického materiálu alebo jeho napodobenina, ktorá je zameniteľná s originálom.

Uvedené zmeny vo vymedzení extrémistického materiálu na účely trestného práva majú **priamy dopad na tri skutkové podstaty trestných činov extrémizmu**, a to menovite Výroba extrémistických materiálov (§ 422a Trestného zákona), Rozširovanie extrémistických materiálov (§ 422b Trestného zákona) a Prechovávanie extrémistických materiálov (§ 422c Trestného zákona). Zákonodarca v rámci všeobecnej časti dôvodovej správy ozrejmil zamýšľané legislatívne zmeny tým, že „ustupuje sa od dikcie, podľa ktorej je možné definovať materiál ako extrémistický iba vtedy, ak orgány činné v trestnom konaní dokážu jeho spojitost s podnecovaním k nenávisti, násiliu a ďalším nežiadúcim javom.“¹⁷ Zákonodarca na margo zavedenia negatívneho výpočtu „dovolených“ extrémistických materiálov v rámci osobitnej časti dôvodovej správy ozrejmil, že „nové znenie aplikačnej definície extrémistického materiálu podľa odseku 8 má ambíciu diferencovať zákonom povolenú manipuláciu s extrémistickým materiálom od jej pôvodného vymedzenia za striktnnej podmienky dodržania legitímneho účelu: realizácie vzdelávacích, zberateľských alebo výskumných aktivít.“¹⁸ Čo však zákonodarca opomenul zdôvodniť boli **dopady, ktoré pre trestné konanie predstavuje slovo „preukázateľne“**. Či už si to poslanci uvedomili alebo nie, **zakotvili do slovenského trestného práva výrazný inkvizitívny prvok – dôkazné bremeno zaťažujúce obvineného (obžalovaného)**. Je síce pravdou, že takýto zásah do trestného procesu by bolo na mieste urobiť právnou normou z oblasti trestného práva procesného, čo len svedčí o tom, že poslanci NR SR si neuvedomovali možné dopady ich počinu. Zarážajúcejšie je však, že ide o vládný návrh zákona, ktorý vzišiel z dielne Ministerstva spravodlivosti SR, ktorý musel prejsť medzirezortným pripomienkovým konaním, ktorý musel byť odobrený vládou SR a na pripomienkovaní ktorého sa podieľal Výbor NR SR pre ľudské práva a národnostné menšiny a Ústavnoprávny výbor NR SR.¹⁹ S prihliadnutím na počet zainteresovaných osôb v rámci kvalifikovaného legislatívneho postupu (v porovnaní s bežným poslaneckým návrhom zákona) je výsledok sklamaním.

Podstatou vykonanej zmeny je, že inak extrémistický materiál sa bude považovať za dovolený, pokiaľ bude preukázaná manipulácia s ním za účelom realizácie vzdelávacích, zberateľských alebo výskumných aktivít. **Je preto na mieste otázka, v koho záujme bude preukazovať manipuláciu s inak extrémistickým materiálom?** Uvedomujeme si, že pri ideálnom rešpektovaní vyhľadávacej zásady v zmysle § 2 ods. 10 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v platnom znení (ďalej len „Trestný poriadok“) by nemal v praxi nastať žiaden problém, pretože orgány činné v trestnom konaní by objasnili aj túto okolnosť svedčiacu v prospech obvineného. V praxi je však možné badať neochotu zo strany orgánov činných v trestnom konaní vyhľadávať aj dôkazy svedčiace v prospech obvineného (obžalovaného), nakoľko tým môže policajť spochybniť výsledky svojho vyšetrovania. Prokurátor je v rámci prípravného konania v obdobnej situácii, pretože platí, že úsilie o odsúdenie páchatel'a trestnej činnosti je primárne vecou štátneho zástupcu; je to teda štátny zástupca, ktorý nesie primárnu zodpovednosť, aby trestná vec predložená súdu bola podložená procesne spôsobilými dôkazmi potrebnými na rozhodnutie o vine a treste v súlade s podanou žalobou.²⁰ V súlade s obžalovacou zásadou vyjadrenou v § 2 ods. 15 Trestného poriadku sa prokurátor podaním obžaloby stáva stranou trestného konania, čo len prehlbuje jeho záujem na odsúdení obvineného. Faktickým následkom novelizácie je prenos dôkazného bremena z prokurátora na obžalovaného. „Dôkazné bremeno predstavuje povinnosť subjektu dokazovania preukázať skutočnosť, ktorú tvrdí.“²¹ **Bolo by naivné sa domnievať, že to bude práve prokurátor, kto bude tvrdiť, že extrémistický materiál (pre disponovanie s ktorým podal na obžalovaného obžalobu) vlastne ani nie je extrémistickým materiálom.** A napokon, zákonodarca tým, že vyžaduje preukázateľnosť možnosti subsumovať inak extrémistický materiál pod niektorú z troch zákonných kategórií, vytvára **zákonnú prezumpciu toho, že určitý materiál má extrémistickú povahu**. Pokiaľ by sa aj obvinený podujal na vyvrátenie tejto domnienky, je nutné mať na pamäti, že „z okolnosti, že obvinený svoje tvrdenia nevie, nemôže alebo nechce preukázať, nemožno automaticky vyvodzovať záver, že obvinený nemá pravdu, že jeho tvrdenie nezodpovedá skutočnosti, alebo že opak je pravdou.“²² Samotnou podstatou prezumpcie niečoho však je, že pokiaľ nie je preukázaný opak prezumovanej skutočnosti, platí prezumovaná skutočnosť. V danom prípade však **takáto prezumpcia nepôsobí v prospech obvineného (obžalovaného)**, ale v jeho neprospech, pretože pokiaľ nebude preukázaný opak, menovaný nemôže očakávať úspech v namietaní neextrémistickej povahy sporných materiálov.

17 Dôvodová správa k vládnemu návrhu Zákona, Všeobecná časť, s. 2, dostupné online: <http://www.nrsr.sk/web/-Default.aspx?sid=zakony/-zakon&ZakZborID=13&-CisObdobia=7&CPT=174>

18 Dôvodová správa k vládnemu návrhu Zákona, Osobitná časť, s. 17, tamže

19 <http://www.nrsr.sk/web/-Default.aspx?sid=zakony/-zakon&ZakZborID=13&-CisObdobia=7&CPT=174>

20 ÚS ČR 2014/07

21 ČENTĚŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť. 1. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012, s. 326, ISBN 978-80-89122-75-2

22 KURILOVSKÁ, L.: Základné zásady trestného konania. Účel a základná limitácia. Šamorín : Heuréka, 2013, s. 122, ISBN 978-80-89122-91-2

Sme toho názoru, že účinná legislatívna zmena (pevne veríme, že len nechcene) zasahuje do celého radu základných zásad trestného konania, pričom niektoré z nich majú aj ústavnoprávny rozmer, čo len zdôrazňuje osobitný význam pre výkon spravodlivosti v právnom štáte.²³ **Procesné pravidlo, že obvinený (obžalovaný) nie je povinný dokazovať svoju nevinu je súčasťou zásady prezumpcie nevinu**, ktorá je vyjadrená v § 2 ods. 4 Trestného poriadku, v čl. 50 ods. 2 Ústavy SR, v čl. 40 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, v čl. 6 ods. 2 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a v mnohých ďalších medzinárodných úpravách (napr. čl. 11 ods. 1 Všeobecnej deklarácie ľudských práv OSN). „Účelom zásady prezumpcie nevinu je nielen ochrana obvineného, ale je jedným z prostriedkov zákonnosti a spravodlivosti trestného konania ako zábrana neodôvodnenej tvrdosti v postupe orgánov činných v trestnom konaní a súdov, unáhleného a nedostatočne podloženého rozhodovania o meritórnom rozhodnutí, o vine a treste.“²⁴ Vyššie uvedené má **dosah aj na zásadu práva na obhajobu (v jeho materiálnom zmysle slova)**, nakoľko obvinený nie je povinný dokazovať svoju nevinu a nesmie byť donucovaný k výpovedi alebo priznaniu.²⁵ Ako uvádza doc. Kurilovská „obvinený má právo navrhovať dôkazy, podčiarkujem právo, čiže nie povinnosť, čím sa zaisťuje úplné a efektívne právo na obhajobu.“²⁶ Poukazujúc na pertraktované znenie § 130 ods. 8 Trestného zákona však **obvinený (obžalovaný) nemá inú možnosť než sa aktívne brániť a preukázať neextrémistickú povahu sporných materiálov**. Význam základných zásad trestného konania je badateľný aj z titulu mini plnených funkcií. Medzi popredné patrí normotvorná funkcia, v zmysle ktorej „samotné základné zásady sú určujúcim faktorom pre každú ďalšiu zmenu trestno-procesných noriem, takáto zmena musí byť v súlade s týmito zásadami a musí naplňovať ich účel.“²⁷ Natíska sa nám otázka, čo viedlo zákonodarcu k takémuto počínu? V zmysle dôvodovej správy sa prostredníctvom novelizácie mala opraviť nedostatočná transpozícia rámcového rozhodnutia Rady 2008/913/SVV revíziou trestnoprávnej úpravy v oblasti extrémizmu.²⁸ Je však nutné uviesť na pravú mieru, že spomínané Rámcové rozhodnutie Rady v čl. 7 ods. 1 ustanovuje: Toto rámcové rozhodnutie nemení povinnosť rešpektovať základné práva a základné právne zásady vrátane slobody slova a združovania zakotvenú v článku 6 Zmluvy o Európskej únii. Medzi základné práva patrí aj právo obvineného na obhajobu ako aj iné práva mu vyplývajúce z procesných zásad trestného konania. A napokon, z obsahu sekundárneho práva ani len implicitne nevyplýva potreba transponovať ho až do takej miery, aby tým došlo k prenosu dôkazného bremena na obvineného (obžalovaného).

Cesta do pekla je dláždená dobrými úmyslami

Uvedomujeme si, že právo je nástrojom prejavu politickej vôle, a preto je potrebné jeho jednotlivé prejavy (vo forme právnych noriem) interpretovať aj v duchu politických nálad vládnej väčšiny. Bolo by však na škodu, pokiaľ by sa legislatívne zmeny boli uskutočňovali bez náležitej prípravy a vzájomného dialógu so širšou odbornou verejnosťou. Opačný prístup by znamenal riziko prijímania právnych úprav nekorešpondujúcich s ústavnoprávnymi a zákonnými zásadami, na ktorých je slovenské právo vybudované. ■

Použité publikácie:

- BARANCOVÁ, H.; SCHRÖNER, R.: Pracovné právo. Bratislava : Sprint 2 s. r. o. 2013, 598 s., ISBN 978-80-89393-97-8
- BECCARIA, C.: O zločinoch a trestoch. Bratislava : Kalligram, 2009, 128 s., ISBN 978-80-8101-252-5
- ČENTĚŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. Všeobecná a osobitná časť. 1. vydanie. Šamorín : Heuréka, 2012, 864 s., ISBN 978-80-89122-75-2
- HAMRANOVÁ, D.: Aplikácia princípu ultima ratio v rozhodovacej praxi; Justičná revue, 69, 2017, č. 6 – 7, s. 823 – 832
- IVOR, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Všeobecná časť. Druhé, doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2010. 532 s., ISBN 978-80-8078-308-2
- KRAJČO, J.: Občiansky zákonník pre prax (komentár). III. diel. Bratislava : EUROUNION, 2015, 3691 s., ISBN 978-80-89374-32-8
- KURILOVSKÁ, L.: Základné zásady trestného konania. Účel a základná limitácia. Šamorín : Heuréka, 2013, 141 s., ISBN 978-80-89122-91-2

23 Porovnaj IVOR, J. a kol.: Trestné právo hmotné. Všeobecná časť. Druhé, doplnené a prepracované vydanie. Bratislava : IURA EDITION, 2010, s. 21, ISBN 978-80-8078-308-2

24 ČENTĚŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. s. 59

25 PL. ÚS 12/1998

26 KURILOVSKÁ, L.: Základné zásady trestného konania. Účel a základná limitácia. s. 75

27 ČENTĚŠ, J. a kol.: Trestné právo procesné. s. 46

28 Rámcové rozhodnutie Rady 2008/913/SVV, dostupné online: http://www.schengen.eu-roiuris.sk/files/ramcove_rozhodnutie_rady_-2008-913-SVV.pdf

ŠKROVÁNKOVÁ, M.: Novelizácia Trestného zákona a Trestného poriadku so zreteľom na extrémizmus; Justičná revue, 69, 2017, č. 5, s. 638 – 648
VOJČÍK, P.: Občianske právo hmotné I. Košice : UPJŠ v Košiciach, 2010, 334 s. ISBN 978-80-7097-816-0

Súdne rozhodnutia:

ÚS ČR 2014/07

PL. ÚS 12/1998

Internetové zdroje:

<http://www.volbysr.sk/sk/data02.html>

<https://www.facebook.com/events/1304681246214673/>

<http://www.slovakrail.sk/sk/aktuality/stanovisko-zssk-k-samozvanym-hliadkam-vo-vlakoch.html>

http://www.slovakrail.sk/uploads/tx_main/2016/07/01/PP_ZSSK_vydanie_7_so_zaprac_zmenou_3_od_2016-07-01_zvyraznene_zmeny.pdf

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:315:0014:0041:SK:PDF>

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/-/SK/dokumenty/LP-2016-559>

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=7&CPT=174>

<http://www.nrsr.sk/web/Default.aspx?sid=zakony/zakon&ZakZborID=13&CisObdobia=7&CPT=174>

http://www.schengen.euroiuris.sk/files/ramcove_rozhodnutie_rady_2008-913-SVV.pdf

RESUMÉ**Boj proti extrémizmu alebo extrémizmus pri tvorbe práva?**

Autor formuluje svoje kritické úvahy o príčinách a následkoch niektorých legislatívnych zmien v období od parlamentných volieb z marca 2016 až po súčasnosť, ktorých zmyslom mal byť boj proti extrémizmu. Autor poodhaľuje skryté nástrahy a neželané účinky nových nástrojov boja proti extrémizmu s poukazom na niektoré protixtrémistické novelizácie vykonané naprieč právnym poriadkom Slovenskej republiky, ako aj s prihliadnutím na s tým spojené mimo legislatívne kroky výkonnej moci a jej podriadených subjektov.

SUMMARY**The fight against extremism or extremism in the context of law-making?**

The author offers his critical reflections on causes and consequences of some legislative changes adopted in the period between parliamentary elections in March 2016 and present day that were aimed at combating extremism. The author unveils hidden baits and undesired effects of new instruments used in the fight against extremism referring mainly to some anti-extremist legal amendments adopted throughout the Slovak legal system but equally to related actions adopted by executive power and its subordinate entities.

ZUSAMMENFASSUNG**Kampf gegen Extremismus oder Extremismus bei der Gestaltung des Rechtes?**

Der Autor formuliert seine kritischen Betrachtungen über die Ursachen und Folgen von einigen legislativen Veränderungen im Zeitraum von den Parlamentswahlen im März 2016 bis zur Gegenwart, deren Sinn der Kampf gegen Extremismus sein sollte. Der Autor enthüllt verdeckte Köder und unerwünschte Auswirkungen von neuen Instrumenten bei der Bekämpfung des Extremismus mit dem Hinweis auf einige, gegen Extremismus orientierte Novellierungen, vorgenommen quer über die Rechtsordnung der Slowakischen Republik sowie unter Bezugnahme auf die damit verbundenen außerlegislativen Schritte der Exekutivgewalt und deren unterordneten Subjekte.

Zánik vecných bremien (známy, neznámy?)

JUDr. Mária Brinčíková

Vecné bremená predstavujú tradičný inštitút vecných práv. Aj keď vecné bremená nepatria medzi najdiskutovanejšie otázky právnickej obce, v právnej praxi si stále zachovávajú svoju vysokú aktuálnosť a význam. Pri existencii vecných bremien sa v súčasnosti (najmä pri realizácii rezidenčných projektov) stretávajú predovšetkým dva protichodné záujmy. Na jednej strane ide o potrebu zriaďovania vecných bremien za účelom zabezpečenia napojenia pozemkov na inžinierske siete, prístupu k pozemkom alebo prospešnejšieho využívania susediacich pozemkov. Vecné bremená taktiež zaťažujú pozemky ako výsledok určitého prirodzeného historického vývoja v danom území.

Na strane druhej však stojí záujem vlastníka nehnuteľnosti nemať svoju nehnuteľnosť zaťaženú akýmikoľvek ťarchami vrátane vecných bremien z dôvodu, že vecné bremená sú spojené s väčšou či menšou hrozbou budúceho obmedzovania vlastníckeho práva. Zaťaženie nehnuteľnosti vecným bremenom však môže predstavovať napríklad aj prekážku poskytnutia úveru od financujúcej banky alebo odovzdania pozemkov, na ktorých sú vybudované komunikácie, do správy a vlastníctva obce alebo mestskej časti. A tak vzniká potreba riešiť existujúce vecné bremená a zamyslieť sa nad možnosťami ich zániku.

1. Úvod

Základnú právnu úpravu zániku vecných bremien obsahuje § 151p zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „OZ“). V zmysle uvedeného ustanovenia vecné bremená zanikajú rozhodnutím príslušného orgánu alebo zo zákona. Zákonodarca následne dopĺňa, že na zánik práva zodpovedajúceho vecnému bremenu zmluvou je potrebný vklad do katastra nehnuteľností. Výpočet právnych skutočností spôsobujúcich zánik vecných bremien obsiahnutý v § 151p OZ nie je taxatívny, pretože aj v prípade vecných bremien možno aplikovať všeobecné spôsoby zániku záväzkového vzťahu, ako aj spôsoby zániku, ktoré podmieňuje špecifická povaha vecných bremien.

Vzhľadom na skutočnosť, že právna úprava zániku vecných bremien podľa § 151p OZ je totožná od roku 1993, dalo by sa očakávať, že so zánikom vecných bremien nebudú spojené sporné otázky. Opak je však pravdou. Právna úprava ponecháva súdom a okresným úradom, katastrálnym odborom, pomerne širokú možnosť výkladu jednotlivých podmienok zániku vecných bremien, na čo sa snažíme poukázať aj v predkladanom článku.

2. Zánik vecných bremien zo zákona

Vecné bremeno zanikne *ex lege*, bez potreby ďalšieho úkonu alebo rozhodnutia, pokiaľ nastanú také právne skutočnosti, s ktorými zákon spája zánik vecného bremena. Právna úprava zániku vecných bremien na základe zákona je obsiahnutá predovšetkým v § 151p ods. 2 a 4 OZ. Vecné bremená môžu zaniknúť aj na základe zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov.

2.1 Zánik vecných bremien v dôsledku trvalých zmien

K zániku vecného bremena na základe § 151p ods. 2 OZ dochádza vtedy, ak nastali také trvalé zmeny, že vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby (vecné bremeno pôsobiace *in personam*) alebo prospešnejšiemu užívaniu jej nehnuteľnosti (vecné bremeno pôsobiace *in rem*);

prechodnou nemožnosťou výkonu práva vecné bremeno nezaniká. Podmienky zániku musia byť splnené kumulatívne a vo všeobecnosti sa vzťahujú na prípady, keď v dôsledku zmien, ktoré majú trvalý charakter, vecné bremeno stratilo svoj hospodársky účel. Vecné bremeno tiež zaniká, ak právo zodpovedajúce vecnému bremenu trvale nemožno vykonávať. Zmeny spôsobujúce zánik vecného bremena sa môžu týkať tak zaťaženej, ako aj oprávnenej nehnuteľnosti, prípadne oprávnenej osoby.

Vplyv zmien zaťaženého pozemku na existenciu vecného bremena prechodu posudzoval v konaní vedenom pod sp. zn. 1 Cdo 160/96 Najvyšší súd Slovenskej republiky, ktorý konštatoval, že ani zoranie parcely slúžiacej na výkon vecného bremena prechodu, ani jej oplotenie (resp. oplotenie jej časti) samo osebe nemá za následok zánik vecného bremena. K zániku vecného bremena nedôjde ani v prípade, ak je výkon práva prechodu zodpovedajúcemu vecnému bremenu zamedzený, napr. navozením štrku a zeminy. Vecné bremeno prechodu cez zaťažené pozemky nezaniklo ani vtedy, keď most, ktorý slúžil na prechod cez potok smerom k zaťaženým pozemkom (teda bol nevyhnutným predpokladom na výkon práva prechodu) zhnul a zrútil sa.¹

Čo sa stane s vecným bremenom v prípade, keď nastane zmena druhu, resp. spôsobu využívania zaťaženého alebo oprávnenej pozemku? V takejto situácii prichádza do úvahy zánik vecného bremena. Konštatoval to aj Krajský súd v Bratislave, ktorý v konaní vedenom pod sp. zn. 8Co/182/2011, uviedol, že: „v prípade zmeny charakteru pôvodného pozemku – záhrady, na stavebný pozemok treba zvažovať, či nejde o takú zmenu pomerov, pre ktorú by už pôvodne dojednané právo prejazdu zriadené ako prístup k záhrade, nemohlo obstať, pretože už ďalej nemôže slúžiť prospešnejšiemu užívaniu nehnuteľnosti – stavebnému pozemku, na ktorom má dôjsť k zriadeniu a následne ku každodennému užívaniu stavby rodinného domu, a preto treba zvažovať či za danej situácie nenastala taká zmena pomerov, ktorá by znamenala zánik vecného bremena v tejto časti, zo zákona (§ 151p ods. 2 OZ)“.

Otázne však zostáva oprávnenie vlastníka zaťaženého pozemku zmeniť spôsob využívania zaťaženého pozemku a spôsobiť tak zánik vecného bremena. Domnievame sa, že požadovať od vlastníka, aby nezmenil spôsob využívania svojho pozemku z dôvodu, že na ňom viazne určité vecné bremeno, ktoré by mohlo touto zmenou zaniknúť, presahuje prípustnú mieru obmedzenia vlastníckeho práva. Na druhej strane, vlastník pôvodne oprávnenej pozemku by sa mohol zrejme domáhať náhrady škody, ktorá mu v dôsledku zániku jeho práva zodpovedajúcemu vecnému bremenu vznikla.

Vplyv zmeny zaťaženej nehnuteľnosti vo vzťahu k vecnému bremenu pôsobiacemu *in personam* posudzoval Najvyšší súd Českej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 22 Cdo 1304/2007. Konštatoval, že pokiaľ dôjde k prestavbe budovy takým spôsobom, že miestnosť, ktorá je zaťažená vecným bremenom zanikne, ešte to nemusí automaticky spôsobiť aj zánik vecného bremena. Vecné bremeno užívania miestnosti zanikne len vtedy, keď nie je možné uvedenie veci do pôvodného stavu a v budove nie je obdobná miestnosť (nemusí ísť len o totožnú miestnosť), v ktorej by bolo možné vykonávať vecné bremeno. Ak je znovuzriadenie takejto miestnosti možné, môže sa ho oprávnená osoba domáhať na súde podľa § 4 OZ. Pokiaľ by už výkon práva zodpovedajúceho vecnému bremenu nebol možný a toto právo by zaniklo, prichádza do úvahy vysporiadanie podľa všeobecných predpisov o náhrade škody.

V zmysle rozhodnutia Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 8 Co 227/2014-127 zo 14. mája 2014, ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Námestovo sp. zn. 8C/31/2013-106 zo dňa 3. 6. 2013, dôvodom čiastočného zániku vecného bremena v rozsahu práva prejazdu motorovými vozidlami, traktorom alebo povozom po zaťaženom pozemku bola skutočnosť, že v dôsledku zmien realizovaných žalobkyňou ako vlastníčkou oprávnenej pozemku mal pozemok šírku cca 2,19 m, čo nepostačovalo na prejazd motorovým vozidlom. Na oprávnenom pozemku boli vykonané terénne a stavebné úpravy spôsobujúce terasovitý charakter pozemkov a výškový rozdiel medzi oprávneným a zaťaženým pozemkom bol približne 2 metre. Taktiež bol vystavaný

JUDr. Mária Brinčíková

je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave. Od roku 2014 pôsobí ako advokátska koncipientka v advokátskej kancelárii

BDM Legal s. r. o., kde sa špecializuje predovšetkým na právo nehnuteľností, občianske a obchodné právo.

¹ Otázka bola riešená v konaní vedenom pred Okresným súdom Dolný Kubín, sp. zn. 4C/595/1994, následne Krajským súdom v Žiline, sp. zn. 8Co/140/2013.

oporný múr a garáž, kvôli čomu už nebolo nijako technicky možné využívať zaťažený pozemok na prejazd motorovými vozidlami, povozom alebo traktorom. Vecné bremeno v časti práva prechodu peši cez zaťažený pozemok zostalo zachované.

Vzhľadom na to, že vecné bremeno ako právo k nehnuteľnosti zaniklo zo zákona, okresný úrad, katastrálny odbor vykoná výmaz vecného bremena z katastra nehnuteľností záznamom. Podľa Katastrálneho bulletinu č. 2/2009 otázka č. 20 tak urobí okresný úrad, katastrálny odbor na návrh oprávneného z vecného bremena. Prílohou by malo byť vyhlásenie oprávneného z vecného bremena o zániku vecného bremena podľa § 151p ods. 2 OZ. Katastrálny bulletin v danom prípade vzhľadom na skutočnosť, že návrh na výmaz podáva priamo oprávnený z vecného bremena a pripája k nemu svoje vyhlásenie, nepredpokladá spornosť zániku vecného bremena. V prípade spornosti zániku vecného bremena bude výmaz vecného bremena z katastra nehnuteľností vykonaný na základe rozhodnutia súdu, ktorým súd určí, že vecné bremeno zaniklo.

Ako je však výslovne uvedené v Katastrálnom bulletin: „za zánik vecného bremena však nemožno považovať situáciu, keď sa oprávnený len chce vzdať svojho práva (bez naplnenia zákonného dôvodu). V takomto prípade k zániku vecného bremena môže dôjsť len zmluvou o zrušení vecného bremena“. Na rozdiel od výmazu vecného bremena záznamom v dôsledku jeho zániku na základe zákona, výmaz vecného bremena zaniknutého na základe zmluvy vykoná okresný úrad, katastrálny odbor vkladom (vklad zániku práva na rozdiel od záznamu je spojený s poplatkovou povinnosťou).

2.2 Zánik vecného bremena v dôsledku smrti alebo zániku oprávnenej osoby

Právo zodpovedajúce vecnému bremenu pôsobiacemu *in personam*, ktorého výkon je viazaný na určitú oprávnenú osobu, v súlade s § 151p ods. 4 OZ zanikne najneskôr smrťou alebo zánikom oprávnenej osoby. Uvedené ustanovenie je konkretizáciou všeobecného pravidla zakotveného v § 579 ods. 2 OZ, v zmysle ktorého smrťou veriteľa zaniká právo, ak bolo plnenie obmedzené len na jeho osobu. Tento spôsob zániku vecných bremien sa v praxi týka predovšetkým vecných bremien doživotného bývania v nehnuteľnosti (užívania nehnuteľnosti). V daných prípadoch by zánik vecného bremena z dôvodu smrti fyzickej osoby nemal byť sporný.

Problematickým sa však javí zánik vecného bremena z dôvodu zániku právnickej osoby. Najvyšší súd Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 10 Sžr 110/2012 v rámci posudzovania vplyvu zrušenia spoločnosti bez likvidácie jej zlúčením s inou spoločnosťou na existenciu vecného bremena pôsobiaceho *in personam* uviedol, že § 68 zákona č. 513/1991 Zb. Obchodný zákonník v znení neskorších predpisov (ďalej len „ObZ“) rozlišuje medzi zrušením spoločnosti a jej zánikom, pričom v danom prípade podľa názoru súdu nedošlo k zániku spoločnosti podľa ObZ, a teda ani k zániku vecného bremena *in personam*. S uvedeným názorom sa nestotožňujeme, ako vhodnejšie sa nám zdá rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22 Cdo 946/2003 zo dňa 3. 12. 2013, v zmysle ktorého vecné bremeno spočívajúce v odpplatnom užívanom práve nehnuteľností zriadené ako vecné bremeno *in personam* v prospech spoločnosti s ručením obmedzeným, zaniklo spolu so zánikom tejto spoločnosti (oprávnená spoločnosť zanikla bez likvidácie zlúčením s nástupníckou spoločnosťou).

Spornosť zániku vecného bremena môže nastať aj vtedy, keď vznikne pochybnosť o charaktere vecného bremena, čiže, či dané vecné bremeno bolo zriadené ako vecné bremeno *in personam* alebo *in rem*. Podľa § 151p ods. 4 OZ zaniká vecné bremeno pôsobiace *in personam* v dôsledku smrti alebo zániku oprávnenej osoby. Smrť, zánik alebo zmena vlastníka oprávnenej alebo zaťaženej nehnuteľnosti zvyčajne nemá vplyv na existenciu vecného bremena pôsobiaceho *in rem*.

Na posúdenie charakteru vecného bremena bude rozhodujúca predovšetkým právna skutočnosť, ktorá viedla k vzniku vecného bremena (napríklad znenie zmluvy o zriadení vecného bremena, rozsudku súdu a podobne). K posúdeniu charakteru vecného bremena práva prechodu z hľadiska jeho povahy došlo aj v konaní vedenom Krajským súdom v Žiline, sp. zn. 8Co/140/2013, v ktorom bolo preukázané, že vecné bremeno nebolo viazané len na konkrétnu osobu, ale išlo o vecné bremeno práva prechodu spojené s vlastníckym právom k nehnuteľnostiam, a teda nezaniklo smrťou pôvodného vlastníka nehnuteľnosti.

Okresný úrad, katastrálny odbor vykoná v takomto prípade výmaz vecného bremena z katastra nehnuteľností záznamom spravidla na návrh povinnej osoby. V zmysle inštrukcie uverej-

nenej na stránke Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, prílohou návrhu je osvedčená kópia úmrtného listu osoby oprávnenej z vecného bremena.

3. Zánik vecných bremien na základe rozhodnutia príslušného orgánu

V súlade s § 151p ods. 1 OZ vecné bremená zanikajú na základe rozhodnutia príslušného orgánu, ktorým sa rozumie predovšetkým súd, avšak vecné bremená môžu zaniknúť aj na základe rozhodnutia iného orgánu.²

2 Vecné bremená môžu zaniknúť napríklad aj na základe rozhodnutia stavebného úradu v rámci vyvlastnenia nehnuteľnosti podľa § 109 zákona 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) v znení neskorších predpisov.

3.1 Zánik vecného bremena na základe rozhodnutia súdu

Súd podľa § 151p ods. 3 OZ môže svojím rozhodnutím za primeranú náhradu zrušiť alebo obmedziť vecné bremeno, pokiaľ zmenou pomerov vznikne hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Zákonné podmienky na súdne obmedzenie alebo zrušenie vecného bremena sú: zmena pomerov, hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného a príčinná súvislosť medzi zmenou pomerov a vznikom hrubého nepomeru. Nie je rozhodujúce, či tento stav nastal zavinením niektorého z účastníkov tohto vzťahu.

Uvedený spôsob zániku vecných bremien predpokladá existenciu zmien rovnako ako v prípade zániku vecných bremien zo zákona, v dôsledku čoho môžu vzniknúť problémy s odlišením týchto spôsobov zániku vecných bremien. K ich rozlíšeniu sa vyjadril v rozsudku sp. zn. 22 Cdo 346/2006 zo dňa 27. 2. 2006 Najvyšší súd Českej republiky nasledovne: „pri porovnávaní ustanovení § 151p ods. 2 a §151p ods. 3 OZ je zrejmé, že nie každá zmena má za následok zánik vecného bremena zo zákona. Vecné bremeno zaniká, keď nastanú také trvalé zmeny, že vec už nemôže slúžiť potrebám oprávnenej osoby alebo prospešnejšiemu užívaniu jej nehnuteľnosti v prípade, že jeho výkon je pre trvalé zmeny (faktické alebo právne) nemožný. Pokiaľ je však výkon síce možný, ale neúčelný, prípadne ak došlo k inej zmene pomerov, ktorá má za následok hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, môže súd na návrh za náhradu vecné bremeno zrušiť alebo obmedziť“. Toto rozhodnutie tak poukazuje na hlavné kritérium odlišenia zániku vecného bremena podľa § 151p ods. 2 a §151p ods. 3 OZ, ktorým je možnosť, resp. nemožnosť vykonávania vecného bremena.

Rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22 Cdo 1665/99 zo dňa 25. 1. 2001 ponúka návrh postupu súdu pri posudzovaní zmeny pomerov. Keďže zákon bližšie neuvádza, v čom má spočívať zmena, ktorá by odôvodňovala zmenu úpravy rozsahu a obsahu vecného bremena, súd musí brať na zreteľ všetky okolnosti konkrétneho prípadu. Kľúčovým je zistenie, či došlo k zmene pomerov a ak zmena pomerov nastala, súd by mal posúdiť: (i) vplyv zmeny na spôsob výkonu práva vyplývajúceho z vecného bremena, (ii) vplyv zmeny na užívanie nehnuteľnosti zaťaženej vecným bremenom, (iii) ujmu, ktorá vznikne oprávnenému v dôsledku obmedzenia alebo zrušenia vecného bremena a porovnať ju s prípadnou ujmou, ktorá vznikla vlastníkom zaťaženej nehnuteľnosti v dôsledku zmeny pomerov, pričom právne významným je hrubý nepomer, ktorý vznikol kvôli zmene pomerov.

Pre posudzovanie zmeny pomerov je potrebné brať do úvahy aj samotnú povahu vecného bremena, pre ktoré je charakteristická jeho trvalosť z hľadiska času. V konaní vedenom pred Najvyšším súdom Českej republiky pod sp. zn. 22 Cdo 1043/2004, argumentovala žalobkyňa domáhajúca sa zrušenia vecného bremena spočívajúceho v práve chôdze, jazde vozom a hnaní dobytky cez zaťažené pozemky zriadeného v roku 1925 okrem iného aj tým, že vecné bremeno bolo zriaďované na to, aby umožňovalo chovať dobytky a hospodáriť na poli, pričom prvotný účel zriadenia vecného bremena úplne zanikol. Jazdou sa v čase zriadenia myslela jazda vozom, v súčasnosti prechádzajú zaťaženým pozemkom automobily. Najvyšší súd Českej republiky sa stotožnil s názorom odvolacieho súdu, ktorý uviedol: „právo zodpovedajúce vecnému bremenu je vecným právom pôsobiacim časovo neobmedzene a jeho zánik je možný len za podmienok uvedených v ustanovení § 151p OZ. Dôsledkom pôsobenia vecného bremena v čase je teda zmena prostriedkov slúžiacich oprávneným na jeho využívanie v závislosti na technickom rozvoji v podmienkach súčasného životného štýlu a nemožno prisvedčiť námietkam žalobkyne o tom, že zmenu pomerov možno vidieť tiež v zmene spôsobu využívania tohto vecného bremena

žalovanými, prípadne v zmene účelu, na ktorý bolo vecné bremeno pôvodne zriadené.“ Podľa nášho názoru však uvedené nemožno generalizovať, a tak nie je možné vylúčiť, že by zmena spôsobu využívania vecného bremena nemohla viesť v konkrétnom prípade k obmedzeniu alebo zrušeniu vecného bremena súdom.

Zmena pomerov vedie k vzniku hrubého nepomeru medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Občiansky zákonník bližšie nešpecifikuje obsah pojmu hrubý nepomer, teda jeho existenciu posúdi súd vzhľadom na osobitosti každého konkrétneho prípadu. Danú skutočnosť potvrdzuje aj rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 22 Cdo 2695/99 zo dňa 19. 6. 2001, v ktorom Najvyšší súd Českej republiky uviedol, že: „zákon priamo neuvádza hľadiská, na základe ktorých by bolo možné usudzovať, kedy ide o hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného a ponecháva riešenie tejto otázky úvahe súdu. Nemožno preto pre každú do úvahy prichádzajúcu situáciu stanoviť pravidlá pre rozhodnutie súdu. Preto v dovolacom konaní nemožno spochybniť úvahu odvolacieho súdu o tom, či ide o taký nepomer, ibaže by išlo o úvahu zjavne neprimeranú.“ Hrubý nepomer by mal predstavovať výraznú disproporciu medzi obmedzením alebo zásahmi do vlastníckeho práva vlastníka zaťaženej nehnuteľnosti na jednej strane a prospechom, ktorý vyplýva oprávnenej osobe z vecného bremena na strane druhej.

Vo vzťahu k času vzniku hrubého nepomeru je zaujímavým konštatovanie Najvyššieho súdu Českej republiky obsiahnuté v už spomínanom rozsudku sp. zn. 22 Cdo 1665/99 zo dňa 25. 1. 2001, podľa ktorého, aj keď došlo k zmene pomerov a existuje aj hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného, nie sú splnené podmienky na zrušenie vecného bremena, pokiaľ tento hrubý nepomer existoval už pred zmenou pomerov. V konkrétnom prípade vznikol hrubý nepomer súčasne so vznikom vecného bremena inštalácie výmenníkovej stanice v suteréne zaťaženej nehnuteľnosti, teda pred zmenou pomerov, a preto neboli splnené podmienky na zrušenie vecného bremena rozhodnutím súdu.

Vecné bremeno môže súd obmedziť alebo zrušiť len za primeranú náhradu. Primeraná náhrada má najčastejšie peňažnú formu, môže však spočívať aj vo vytvorení stavu, ktorý zabezpečí plnohodnotné uspokojenie potrieb osoby pôvodne oprávnenej z vecného bremena iným spôsobom, než je výkon práva vyplývajúceho z vecného bremena³ (napr. vybudovaním nového vchodu z cesty).

Zákon bližšie nešpecifikuje, aká náhrada sa považuje za primeranú, ani aké kritériá sú smerodajné pre určenie jej výšky, prípadne druhu. Kritériám rozhodujúcim pre stanovenie výšky peňažnej náhrady pri zrušení vecného bremena doživotného bývania sa venoval Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 1 Cdo 192/2006, zo dňa 1. 11. 2013. Za nesprávne kritériá považoval spôsob zabezpečenia budúceho bývania oprávnenej osoby (teda výšku kúpnej ceny za jednoizbový byt, pretože vecné bremeno sa viazalo k jednoizbovému bytu), dĺžku výkonu práva zodpovedajúceho vecnému bremenu, ani okolnosť, že oprávnená z vecného bremena ako pôvodná vlastníčka zaťaženej nehnuteľnosti pri vzniku vecného bremena získala za zaťaženie nehnuteľnosť kúpnu cenu. Podľa Najvyššieho súdu Slovenskej republiky: „významné z hľadiska správneho rozhodnutia o tejto náhrade je zistenie, aký je majetkový prospech vlastníka (spoluvlastníkov) zaťaženej nehnuteľnosti a majetkový dôsledok u oprávneného, vychádzajúc z toho, že právo z vecného bremena spočíva v bezplatnom doživotnom bývaní. Vzhľadom na tento charakterizujúci účel (výhodu oprávnenej z vecného bremena) mali byť majetkové dôsledky prejavujúce sa v zrušení vecného bremena u účastníkov zisťované ako možnosť získania nájomného odporcami pri prenájme nehnuteľnosti, u navrhovateľky ako finančná povinnosť uhrádzať nájomné za užívanie podobnej nehnuteľnosti alebo bytu. Súd pri úvahe o primeranej náhrade nie je viazaný návrhom, čo znamená, že nie je vylúčená jednorazová peňažná náhrada, ale ani poskytovanie opakujúceho sa peňažného plnenia. Nemožno opomenúť, že náhrada má byť síce primeraná, táto adekvátnosť však neznamená, že by náhrada musela úplne (rovnocenne a v celom rozsahu) vyvážiť hodnotu práva zodpovedajúceho zrušenému vecnému bremenu.“ Nie je však vylúčené, že hodnota vecného bremena bude stanovená na základe znaleckého posudku.

3.2 Žaloby spojené s vecnými bremenami

Zároveň považujeme za nevyhnutné upriamiť pozornosť na rozdiel medzi jednotlivými žalobami spojenými s vecnými bremenami, ktorý vystúpil do popredia aj vo vyššie citovanom rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22 Cdo 1043/2004 zo dňa 17. 2. 2005. V zásade je

3 Stanovisko Najvyššieho súdu Slovenskej socialistickej republiky, R 65/1972.

potrebné rozlíšiť žalobu o obmedzenie alebo zrušenie vecného bremena, negatívnu žalobu a žalobu o určenie. Žalobou na obmedzenie alebo zrušenie vecného bremena podľa § 151p ods. 3 OZ sa možno domáhať obmedzenia alebo zrušenia existujúceho vecného bremena za podmienok vymedzených v tomto ustanovení. Prikláňame sa k názoru, že žalobu na obmedzenie alebo zrušenie vecného bremena je oprávnená podať osoba povinná z vecného bremena, ako aj osoba oprávnená z vecného bremena.

Pokiaľ oprávnený z vecného bremena vykonáva právo zodpovedajúce vecnému bremenu vo väčšom rozsahu, než je oprávnený na základe vecného bremena, svojvoľne toto vecné bremeno rozširuje, môže sa povinný z vecného bremena brániť negatívnou žalobou podľa § 126 ods. 1 OZ. Zvyčajne to však nepredstavuje zmenu pomerov, ktorá by mohla viesť k zrušeniu vecného bremena. V prípade spornosti existencie vecného bremena, napríklad z dôvodu, že povinný z vecného bremena (vlastník zafaženej nehnuteľnosti) sa domnieva, že vecné bremeno nebolo platne zriadené, má k dispozícii určovaciu žalobu podľa § 137 ods. 3 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku.

4. Zánik vecných bremien dohodou

Vecné bremená môžu byť zrušené zmluvou zmluvných strán. Z terminologického hľadiska by bolo vhodnejšie používať pojem dohoda, keďže zmluvou sa právny vzťah zakladá, dohodou mení alebo ruší. Zmluvnými stranami dohody o zrušení vecného bremena sú oprávnený a povinný z vecného bremena v čase uzatvárania takejto dohody, pričom môže ísť o osoby odlišné od osôb, ktoré vecné bremeno zriadili (ak vecné bremeno vzniklo na základe zmluvy). Zánik vecného bremena dohodou predstavuje špecifický prípad dissolúcie – zrušenia záväzku dohodou zmluvných strán podľa § 572 ods. 2 OZ. V súlade so všeobecným pravidlom nie je prípustné jednostranné vzdanie sa práva zodpovedajúceho vecnému bremenu.

Dohoda musí mať písomnú formu. Podľa § 42 ods. 3 zákona o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov, podpis oprávneného (oprávnených) z vecného bremena na dohode musí byť úradne osvedčený. V zmysle § 151p ods. 1 druhá veta OZ na zánik vecného bremena zmluvou sa vyžaduje vklad do katastra nehnuteľností.

5. Zánik vecných bremien splynutím

Vzhľadom na skutočnosť, že záväzkový vzťah predpokladá existenciu minimálne dvoch strán (veriteľa a dlžníka), v súlade s § 584 OZ zaniká právo a povinnosť, ak akýmkoľvek spôsobom splynie právo s povinnosťou v jednej osobe (konsolidácia, konfúzia). Otázkou je, či sa uvedená všeobecná zásada bude bezpodmienečne aplikovať aj na vecné bremená. V odbornej literatúre sa môžeme stretnúť s názormi o zániku vecného bremena v okamihu splynutia oprávneného a povinného subjektu, ale aj názormi, že splynutím vecné bremeno nezaniká, dochádza len k dočasnému pozastaveniu výkonu vecného bremena a následnou zmenou v subjektoch sa vecné bremeno obnovuje.

V prospech názoru o zániku vecného bremena svedčí predovšetkým základná charakteristika vecných bremien *nulli res sua servit* (nikomu neslúži jeho vlastná vec, nikto nemohol mať služobnosť k vlastnej veci), ktorá je vyjadrená aj v § 151n OZ: „vecné bremená obmedzujú vlastníka nehnuteľnej veci v prospech niekoho iného...“. Teda, ak sa stane vlastník zafaženej a oprávnenej nehnuteľnosti totožný, vecné bremeno definitívne zanikne a nedôjde k jeho obnoveniu ani pri ďalšej prípadnej zmene v subjektoch.

Uvedený názor sa vo svetle existujúcej judikatúry javí za prekonaný. Aj v danom prípade je potrebné rozlišovať, či ide o vecné bremeno pôsobiace *in rem* alebo *in personam*. Otázka splynutia práva a povinnosti vo vzťahu k zániku vecného bremena bola riešená aj v Katastrálnom bulletin č. 2/2012 v otázke č. 17. Išlo o situáciu, keď sa oprávnený z vecného bremena stal na základe kúpnej zmluvy vlastníkom zafaženej nehnuteľnosti. Vzhľadom na to, že vecné bremeno pôsobiace *in personam* zaniká na základe zákona, nie je potrebné riešiť otázku jeho zániku v kúpnej zmluve. Okresný úrad, katastrálny odbor vykoná výmaz vecného bremena

záznamom. Ak však ide o vecné bremeno pôsobiace *in rem*, okresný úrad, katastrálny odbor vecné bremeno nevymaže z dôvodu, že vecné bremeno spočíva. Splynutím oprávneného a povinného subjektu teda vecné bremeno pôsobiace *in rem* nezanikne, keďže oprávnenou osobou vo vzťahu k vecnému bremenu nie je konkrétna fyzická osoba, ale vlastník nehnuteľnosti. Vecné bremeno sa len prestane vykonávať a v prípade ďalšej zmeny v subjektoch bude možné pokračovať vo výkone práv z neho vyplývajúcich.

Čo sa stane v prípade, ak sa oprávnený z vecného bremena pôsobiaceho *in personam* stane podielovým spoluvlastníkom zaťaženej nehnuteľnosti? Odpoveď na danú otázku poskytuje rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky, sp. zn. 22 Cdo 3864/2014 zo dňa 29. 3. 2016, podľa ktorého: „*ak sa oprávnený z vecného bremena užívania nehnuteľnosti stane ich spoluvlastníkom, vykonáva užívaním predmetnej nehnuteľnosti čiastočne spoluvlastnícke právo na svojej ideálnej polovici a čiastočne právo na cudzej veci – na ideálnej polovici vo vlastníctve druhej podielovej spoluvlastníčky. Pretože nie je možné vymedziť hranice medzi ideálnymi spoluvlastníckymi podielmi, nie je možné stanoviť, kedy vykonáva svoje spoluvlastnícke právo a kedy právo k cudzej veci. Na druhej strane je vecné bremeno ako také nedeliteľné, čiže nemožno ho nadobudnúť len vo vzťahu k ideálnej časti nehnuteľnosti a ani ho k ideálnej časti nehnuteľnosti stratiť. Teda ak sa oprávnený z vecného bremena užívania nehnuteľností stane ich podielovým spoluvlastníkom, toto vecné bremeno nezaniká.*“ Rozhodnutie vychádza zo zásady, že vecné bremeno pôsobiace *in personam* zanikne v dôsledku splnutia len pri absolútnej totožnosti oprávneného a povinného z vecného bremena.

6. Ďalšie spôsoby zániku vecných bremien

Medzi ďalšie spôsoby zániku vecných bremien patrí zánik vecného bremena v dôsledku uplynutia času, na ktorý bolo zriadené. V zmluve o zriadení vecného bremena si zmluvné strany môžu dohodnúť aj rozvazovaciu podmienku, splnením ktorej vecné bremeno zanikne (napríklad v prípade vecného bremena prechodu a prejazdu môže byť rozvazovacou podmienkou vybudovanie verejnej komunikácie).

Vecné bremená môžu zaniknúť aj v dôsledku odstúpenia od zmluvy o zriadení vecného bremena. Otáznym je postup okresného úradu, katastrálneho odboru, po doručení odstúpenia. Zrejme by postupoval obdobne ako v prípade odstúpenia od kúpnej zmluvy,⁴ teda v prvom rade by preskúmal spornosť odstúpenia. Pokiaľ by odstúpenie od zmluvy o zriadení vecného nebolo sporné (k návrhu by bolo doložené aj vyjadrenie druhej zmluvnej strany, alebo by ho druhá zmluvná strana poskytla na základe výzvy okresného úradu, katastrálneho odboru), vykonal by záznam v katastri nehnuteľností. V prípade spornosti odstúpenia by odkázal druhú zmluvnú stranu na podanie žaloby na súd, pričom jej nepodanie by okresný úrad, katastrálny odbor posudzoval ako konkludentnú akceptáciu odstúpenia od zmluvy.

V súvislosti so zánikom vecných bremien považujeme za potrebné pripomenúť, že právo vyplývajúce z vecného bremena podlieha premlčaniu. Podľa § 109 OZ sa právo zodpovedajúce vecnému bremenu premlčí, ak sa desať rokov nevykonávalo. Právo teda nezaniká, stáva sa z neho naturálna obligácia. Premlčanie práva zodpovedajúce vecnému bremenu môže viesť k zrušeniu vecného bremena súdom podľa § 151p ods. 3 OZ.

7. Početnosť súdnych konaní o zániku vecných bremien

Za účelom zistenia početnosti súdnych konaní spojených so zánikom vecných bremien sme sa obrátili so žiadosťou o poskytnutie informácie na 15 náhodne vybraných okresných súdov z celého územia Slovenskej republiky. Predmetom žiadosti bolo poskytnutie nasledovných informácií:

- počtu súdnych konaní začatých na danom okresnom súde v rokoch 2013, 2014, 2015, 2016 a v prvom polroku roka 2017, ktorých predmetom je obmedzenie, zrušenie alebo iný zánik vecného bremena (sprístupnené informácie sú uvedené v Tabuľke č. 1);
- počtu právoplatne skončených súdnych konaní na danom okresnom súde v rokoch 2013, 2014, 2015, 2016 a v prvom polroku roka 2017, ktorých predmetom bolo obmedzenie, zrušenie alebo iný zánik vecného bremena (sprístupnené informácie sú uvedené v Tabuľke č. 2).

4 K postupu okresného úradu, katastrálneho odboru po odstúpení od kúpnej zmluvy sa vyjadroval Najvyšší súd Slovenskej republiky v rozsudku sp. zn. 6 Sžo/229/2010 zo dňa 20. 7. 2011.

Tabuľka č. 1:

Počet začatých konaní	2013	2014	2015	2016	1. polrok 2017	spolu
OS Prešov	2	2	3	4	4	15
OS Trenčín	4	2	2	2	0	10
OS Trnava	0	1	1	2	1	5
OS Michalovce	N	N	N	N	N	4
OS Lučenec	N	N	N	N	N	2
OS Bardejov	0	0	0	0	1	1
OS Piešťany	0	0	0	1	0	1
OS Košice I	0	0	0	0	0	0
OS Liptovský Mikuláš	0	0	0	0	0	0
OS Pezinok	0	0	0	0	0	0

Tabuľka č. 2:

Počet skončených konaní	2013	2014	2015	2016	1. polrok 2017	spolu
OS Prešov	0	2	4	1	2	9
OS Trenčín	2	2	2	1	0	7
OS Michalovce	N	N	N	N	N	3
OS Lučenec	N	N	N	N	N	2
OS Trnava	0	0	0	1	1	2
OS Košice I	0	0	0	0	0	0
OS Liptovský Mikuláš	0	0	0	0	0	0
OS Pezinok	0	0	0	0	0	0
OS Piešťany	0	0	0	0	0	0

5 Informáciu nám odmietli poskytnúť okresné sudy: Okresný súd Bratislava I, Okresný súd Bratislava IV, Okresný súd Rimavská Sobota, Okresný súd Senica a Okresný súd Žilina. Okresný súd Michalovce a Okresný súd Lučenec nám poskytli len súhrnnú informáciu za celé obdobie (čo je v tabuľkách vyjadrené písmenom N).

Z 15 oslovených okresných súdov nám úplne alebo čiastočne poskytlo informácie získané lustráciou v elektronickom súdnom registri 10 okresných súdov.⁵ Vzhľadom na sprístupnené informácie možno konštatovať, že konania, ktorých predmetom je obmedzenie, zrušenie alebo iný zánik vecného bremena nie sú časté. Je dokonca prekvapujúce, že na niektorých z oslovených súdov (Okresný súd Košice I, Okresný súd Liptovský Mikuláš, Okresný súd Pezinok) nemali za obdobie 5 rokov ani jedno konanie s daným predmetom. Súdne konanie však v prípade vecných bremien predstavuje poslednú možnosť, ako dosiahnuť ich zánik.

8. Záver

Zánik vecných bremien patrí medzi aktuálne otázky právnej praxe. Napriek konštantnej právnej úprave obsiahnutej v § 151p OZ je so zánikom vecných bremien spojených viacero sporných otázok, na ktoré poskytujú odpoveď rozhodnutia súdov alebo prax okresných úradov, katastrálnych odborov. V zmysle § 151p vecné bremená zanikajú zo zákona, na základe rozhodnutia príslušného orgánu a zmluvy.

Zo zákona zaniká vecné bremeno, pokiaľ nastanú také trvalé zmeny, v dôsledku ktorých vecné bremeno stratilo svoj účel a nemožno ho trvale vykonávať. Vecné bremeno pôsobiace *in personam* zanikne zo zákona najneskôr smrťou alebo zánikom oprávnenej osoby. Vecné bremeno pôsobiace *in personam* zanikne aj vtedy, keď dôjde k splynutiu oprávneného a povinného subjektu, teda k ich absolútnej totožnosti (napríklad ako následok uzavretia kúpnej zmluvy). Vecné bremeno *in rem* v dôsledku splynutia nezaniká, iba sa prestane dočasne vykonávať, spočíva a opätovne oživa pri zmene jedného zo subjektov.

Súd podľa § 151p ods. 3 OZ môže svojím rozhodnutím za primeranú náhradu zrušiť vecné bremeno, keď kvôli zmene pomerov vznikol hrubý nepomer medzi vecným bremenom a výhodou oprávneného. Podmienky na zrušenie vecného bremena nie sú dané vtedy, keď hrubý nepomer už existoval v čase pred zmenou pomerov (napríklad v čase vzniku vecného bremena). Vecné bremená v praxi zahŕňajú rozmanité a rôznorodé práva a povinnosti a vykonávajú sa v rozličných podmienkach. Súd v konkrétnom prípade, vzhľadom na jeho špecifiká, posúdi splnenie podmienok na zánik vecného bremena. Na podklade vykonaného zisťovania však možno usudzovať, že súdne konania, ktorých predmetom je zánik vecného bremena, nie sú časté.

Vecné bremená môžu byť zrušené zmluvou uzavretou medzi oprávneným a povinným z vecného bremena, pričom vecné bremeno zanikne na základe vkladu do katastra nehnuteľností. Ustanovenie § 151p OZ neobsahuje taxatívny výpočet spôsobov zániku vecných bremien, vecné bremená môžu zaniknúť aj na základe ďalších právnych skutočností (napríklad uplynutím času, na ktorý bolo vecné bremeno zriadené, splnením rozvázovacej podmienky alebo odstúpením od zmluvy). ■

Bibliografia

BRADÁČ, Albert et al. *Věcná břemena od A do Z*. 4., aktual. vyd. Praha : Linde, 2009.
ISBN 978-80-7201-761-4.

FEKETE, Imrich. *Občiansky zákonník veľký komentár: 1. diel §1 až § 459*. 1. vyd.
Bratislava: Paneurópska vysoká škola, Žilina : EUROKÓDEX, 2011.
ISBN 978-80-89447-50-3.

KRAJČO, Jaroslav. *Občiansky zákonník pre prax (komentár) judikatúra NS SR, NS ČR ESD, ESLP: 2. diel §136-§587*. 1. vyd. Bratislava : Eurounion, 2015.
ISBN 978-80-89374-32-8.

SPÁČIL, Jiří. *Věcná břemena v občanském zákoníku*. 1. vyd. Praha : C. H. Beck, 2006.
ISBN 80-7179-524-0.

RESUMÉ

Zánik vecných bremien (známy, neznámy?)

Autorka vo svojom príspevku sumarizuje jednotlivé spôsoby a podmienky zániku vecných bremien. Príspevok poukazuje na sporné otázky spojené s touto problematikou a uvádza možné smery ich riešenia s využitím rozhodnutí slovenských a českých súdov a praxe okresných úradov, katastrálnych odborov.

SUMMARY

Termination of easement (the known or unknown?)

The author summarises particular ways and conditions related to termination of the easement. The article aims at contentious matters related to the issue and stipulates possible ways to solve them by using the jurisprudence of Slovak and Czech courts as well as practice of District Offices and Land Departments.

ZUSAMMENFASSUNG

Erlöschen von Sachlasten/dinglichen Lasten (bekannt, unbekannt?)

Die Autorin summiert in ihrem Beitrag einzelne Verfahren und Bedingungen beim Untergang von dinglichen Lasten. Im Beitrag wird auf strittige Fragen, verbunden mit dieser Problematik hingewiesen und es werden neue mögliche Richtungen und deren Lösung unter der Bezugnahme auf die Entscheidungen der slowakischen und der tschechischen Gerichte und auf die Praxis der Bezirksämter, der Katasterreferate, angeführt.

Ochrana pred legalizáciou príjmu z trestnej činnosti z hľadiska advokátskej praxe

JUDr. Veronika Michalíková, MBA

V poslednom období sa na Slovensku začali rozmáhať prípady legalizácie¹ príjmov z trestnej činnosti aj v radoch klientov advokátskych kancelárií. Osoby, ktoré tieto trestné činy páchajú, sa nebránia nielen kontaktovať advokáta písomne prostredníctvom e-mailu,² ale mnohokrát ho aj osobne navštíviť v sídle jeho advokátskej kancelárie a vyžadujú právne služby, ktorými by si k spáchaniu trestnej činnosti dopomohli. V častejších prípadoch ide o osoby, ktoré disponujú falošným dokladom totožnosti, avšak sú aj situácie, kedy sa osoby žiadajúce právne služby preukážu aj napríklad pravým cestovným či iným dokladom. Hoci by sa viacerým advokátom mohlo zdať, že sa ich daný problém netýka, opak je pravdou. Trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti³ totiž môže súvisieť aj so (zákonne) poskytnutou právnou službou advokáta, či už pôjde o jednoduché založenie obchodnej spoločnosti, prevod obchodného podielu, otvorenie bankového účtu na základe plnej moci pre klienta (slovenskú alebo zahraničnú právnickú osobu) a podobne.

1 Podľa § 2 zákona č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov sa legalizáciou myslí "úmyselné konanie, ktoré spočíva v a) zmene povahy majetku alebo prevode majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na trestnej činnosti, s cieľom utajenia alebo zakrytia nezákonného pôvodu majetku alebo s cieľom napomáhania osobe, ktorá sa podieľa na páchaní takejto trestnej činnosti, aby sa vyhla právnym dôsledkom svojho konania, b) utajení alebo zakrytí pôvodu alebo povahy majetku, umiestnenia alebo premiestnenia majetku, vlastníckeho práva alebo iného práva k majetku s vedomím, že tento majetok pochádza

Rozsah preverovania klienta advokátom upravuje zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len "zákon"). Ten rozlišuje, do akej miery by mal aj advokát ako povinná osoba vyžadovať od svojho (potenciálneho) klienta informácie a dokumenty, prípadne vykonať ďalšie úkony, čiže, ako hovorí zákon, vykonať buď základnú, zvýšenú alebo zjednodušenú starostlivosť.⁴ Súčasťou starostlivosti je predovšetkým identifikácia klienta,⁵ ktorou sa zjednodušene rozumie zistenie údajov o klientovi advokátom, aby advokát vedel, komu poskytuje právne služby, či ide o osobu podľa predložených dokladov, či nejde o tzv. sankcionovanú osobu⁶ a napríklad tiež, aby bola zastihnuteľná príslušnými orgánmi činnými v trestnom konaní (napr. na účel výsluchov a vykonania iných úkonov).

V ďalšom texte si uvedieme praktické odporúčania a upozorníme na možné neobvyklé správanie klientov.

Overovanie pravosti dokumentov vydaných v zahraničí

Už z prvej komunikácie s klientom sa v niektorých prípadoch môže indikovať neobvyklé správanie klienta. Závisí to najmä od služby, ktorú klient požaduje.

JUDr. Veronika Michalíková, MBA

pôsobí ako advokátka a venuje sa prevažne oblasti obchodného práva. Je absolventkou Právnickej fakulty Univerzity Komenského v Bratislave a Franklin

University, Ohio, USA. Momentálne pôsobí ako externá doktorandka na Katedre obchodného práva a hospodárskeho práva Právnickej fakulty Univerzity P. J. Šafárika v Košiciach.

Ako príklad uvádzame jednu z najčastejších právnych služieb poskytovaných advokátom, a to založenie spoločnosti. Advokát by mal najmä v nasledujúcich prípadoch zvýšiť pozornosť a zvážiť, či správanie klienta nesmeruje k neobvyklej obchodnej operácii:⁷

- za klienta komunikuje sprostredkovateľ,⁸
- klient sa podpíše v e-maile len krstným menom, prípadne e-mailová komunikácia neobsahuje celé meno alebo podpisovú hlavičku,
- klient sa prezentuje ako občan niektorej krajiny, ale jeho znalosť úradného jazyka danej krajiny je na veľmi nízkej úrovni,
- klient chce pre jednu spoločnosť otvoriť čo najviac účtov v rôznych bankách. Dôvod je jednoduchý, ak mu jedna banka z rôznych príčin účet zruší (čo je pravdepodobný scenár v prípade vyšších neobvyklých transakcií na bankovom účte), stále môže využívať účet v inej banke za účelom legalizácie a tak čo najdlhšie predĺžiť páchanie nelegálnej činnosti.
- klient sa o otvorenie čo najväčšieho počtu bankových účtov zaujíma pri prvotnej komunikácii s advokátom,
- klient chce založiť obchodnú spoločnosť, avšak nemá detailný podnikateľský plán ani obchodných partnerov na Slovensku,
- transakcie, ktoré klient avizuje, že bude spoločnosť vykonávať, majú prichádzať z krajín mimo Slovenska a odchádzať do krajín mimo Slovenska,
- klient nemá kanceláriu, postačuje mu virtuálne sídlo,
- klient používa g-mail alebo yahoo a teda IP adresa sa prakticky nedá vystopovať.
- klient nemá záujem pricestovať na Slovensko osobne ani v prípade, že mu banka účet zatvorí a vyžaduje si osobnú účasť za účelom prevodu (častovyššieho) zostatku na blokovanom účte,
- klienta nezaujíma, aké je daňové zaťaženie na Slovensku,
- klient sa informuje zároveň aj na bankový účet pre zahraničnú firmu alebo na otvorenie bankových účtov aj v iných krajinách,
- klient chce hneď neobmedzené transakcie, často aj 1 milión eur mesačne,
- klienta ani v prípade, ak žiada neobmedzené transakcie, nezaujíma povinnosť registrácie na DPH,
- platba od klienta za právne služby príde z daňových rajov ako sú Seychely a pod.,
- klient nepotrebuje dodatočné právne služby súvisiace so začatím podnikania či už v oblasti pracovného či obchodného práva.⁹

Vzhľadom na prípadné kontroly advokátov zo strany finančnej spravodajskej jednotky¹⁰ odporúčame informácie poskytnuté zo strany klientov spracovať vo forme dotazníkov a uschovať.

V zmysle zásady know your client (KYC) by advokát mal vykonať všetky kroky potrebné (nielen) k identifikácii klienta v závislosti od toho, o aký prípad starostlivosti ide.

V rámci KYC môže advokát u klienta preverovať, ako dlho podniká v jeho domovskej krajine, jeho referencie, neexistenciu nedoplatkov voči štátnym inštitúciám a iné. Na základe týchto informácií si advokát utvorí svoj názor na rizikovosť daného klienta.

Upozorňujeme, že advokát má v zmysle zákona aj povinnosť trestný čin oznámiť a nahlásiť neobvyklú obchodnú operáciu. Keď tak neurobí, mohol by sa za určitých podmienok vystaviť spáchaniu trestného činu.

Overenie pravosti doložky notára so sídlom na Slovensku

V prípade, ak klient podpisuje dokumenty u notára na Slovensku, odporúčame aspoň náhodne na niektorých dokumentoch preveriť, či nedošlo k sfalšovaniu osvedčovacej doložky notára. Overenie pravosti doložky notára so sídlom na Slovensku je možné jednoduchým spôsobom na webovej stránke Notárskej komory SR.

Pokiaľ zahraničný klient príde osobne na Slovensko a s advokátom sa osobne aj stretne, stačí vykonanie základnej starostlivosti. Zvýšenú pozornosť (a rovnako aj zvýšenú starostlivosť v zmysle zákona) je však potrebné venovať prípadom, keď sú advokátovi poštou doručované dokumenty vydané resp. podpísované klientom v zahraničí. V prípade zahraničných osôb odporúčame vyžadovať od klientov zaslanie dokumentov poštou aj napriek jednoduchšej elektronickej komunikácii.

z trestnej činnosti alebo z účasti na trestnej činnosti,

c) nadobudnutí, držbe, užívania a požívaní majetku s vedomím, že tento majetok pochádza z trestnej činnosti alebo z účasti na trestnej činnosti,

d) účasti na konaní podľa písmen a) až c), a to aj vo forme spolčenia, napomáhania, podnecovania a nadvádzania, ako aj v pokuse o takéto konanie.“

(ďalej len "legalizácia")

- 2 Osobitne dáваме do pozornosti § 12 ods. 2 zákona – povinnosti advokáta v prípadoch fyzickej neprítomnosti klienta
- 3 § 233 zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona

4 Vid' druhá časť zákona

5 Identifikáciou v zmysle § 7 zákona je:

"a) pri fyzickej osobe zistenie mena, priezviska a rodného čísla alebo dátumu narodenia, adresy trvalého pobytu alebo iného pobytu, štátnej príslušnosti, zistenie druhu a čísla dokladu totožnosti; u fyzickej osoby-podnikateľa aj zistenie adresy miesta podnikania, identifikačného čísla, ak bolo pridelené, označenia úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je tento podnikateľ zapísaný, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie,

b) pri právnickej osobe zistenie názvu, adresy sídla, identifikačného čísla, označenia úradného registra alebo inej úradnej evidencie, v ktorej je právnická osoba zapísaná, a číslo zápisu do tohto registra alebo evidencie, a identifikácia fyzickej osoby, ktorá je oprávnená konať v mene právnickej osoby,

c) pri osobe, ktorá je zastúpená na základe splnomocnenia, zistenie jej údajov

podľa písmena a) alebo b) a zistenie údajov fyzickej osoby, ktorá je oprávnená konať v mene tejto právnickej osoby alebo fyzickej osoby v rozsahu údajov podľa písmena a),

d) pri maloletom, ktorý nemá doklad totožnosti, zistenie mena, priezviska a rodného čísla alebo dátumu narodenia, trvalého pobytu alebo iného pobytu, štátnej príslušnosti maloletého a jeho zákonného zástupcu, alebo

e) pri plnení tretími stranami podľa § 13 prevzatie údajov a podkladov od banky alebo finančnej inštitúcie.“

6 https://www.mzv.sk/eu-ropske_zalezitosti/europske_politiky-sankcie_eu
<http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/-index.shtml>

<https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/information>

http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/consol-list/index_en.htm

https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/SDN-List/Pages/fuzzy_logic.aspx

7 Pre definíciu neobvyklej obchodnej operácie pozri § 4 zákona.

8 Tu upozorňujeme aj na povinnosť identifikácie sprostredkovateľa.

9 <http://www.akmv.sk/aktuality/obchodne-pravo/-zakladanie-slovenskych-spolocnosti-len-za-ucelom-otvorenia-uctu-v-banke>

10 Podľa § 29 zákona

11 O overovaní pravosti apostily z Veľkej Británie bolo písané napríklad tu: <http://www.akmv.sk/aktuality/obchodne-pravo/overenie-pravosti-apostily-z-velkej-britanie-uk>

Overenie pravosti podpisov a dokumentov vydaných v zahraničí

Apostily vydané v zahraničí je možné overiť jednoduchým spôsobom,¹¹ pokiaľ advokát nemá jazykovú bariéru. Na apostilách býva v poslednom riadku uvedený aj link na webovú stránku, kde je možné zadať priamo číslo apostily a do pár sekúnd získať informáciu, či nie je sfaľšovaná.

Rovnako je možné kontaktovať aj notárske komory v zahraničí so žiadosťou o **overenie pravosti podpisov**, prípadne o preverenie existencie konkrétneho notára.¹² Je tiež možné e-mailom kontaktovať slovenské zastupiteľské úrady so žiadosťou, či osvedčovací doložka umiestnená na dokumente bola pravá.

Zo subjektívneho hľadiska vnímame kontrolu predkladaných podkladov bankami a ich compliance oddeleniami ako nedostatočnú a neodporúčame advokátom sa na výsledky týchto kontrol spoliehať.¹³

Odmena za prevod obchodného podielu

V praxi je možné sa stretnúť napríklad aj s tým, že klient osloví advokáta so žiadosťou o poskytnutie právnych služieb vo veci prevodu obchodného podielu v slovenskej spoločnosti s ručením obmedzeným. V týchto prípadoch je potrebné posúdiť, či napríklad nadobúdateľ obchodného podielu disponuje dostatočnými finančnými prostriedkami na kúpu obchodného podielu nadobudnutými zákonným spôsobom.

Povinnosťou advokáta je teda v podobných prípadoch preveriť aj pôvod finančných prostriedkov, ktoré majú byť použité klientom v konkrétnom obchode. Nie je postačujúce uspokojiť sa s čestným vyhlásením, že prostriedky predstavujú napríklad úspory klienta (resp. úspory spoločníkov klienta). Za týmto účelom advokát ako povinná osoba je povinná požadovať predloženie konkrétnych dokladov preukazujúcich nadobudnutie finančných prostriedkov.

Advokát môže aj z verejne dostupných zdrojov zistiť finančnú situáciu nadobúdateľa obchodného podielu (či už pôjde o spoločnosť alebo jej spoločníkov), napríklad na oficiálnych webových stránkach,¹⁴ kde sa nachádzajú účtovné závierky niektorých subjektov. V sprístupnenej účtovnej závierke vie jednak zistiť, či hodnota prevádzaného obchodného podielu (vzhľadom na dĺžku existencie spoločnosti, hodnotu majetku, tržieb či čistého zisku) nie je napríklad nadhodnotená, prípadne či nadobúdateľ obchodného podielu naakumuloval dostatočný zisk, ktorý by mohol použiť na kúpu obchodného podielu, resp., či čistý zisk určený na rozdelenie pre spoločníkov spoločnosti bude dostatočný na pokrytie odmeny za prevádzaný obchodný podiel. Samozrejme, pokiaľ nadobúda obchodný podiel napríklad fyzická osoba, ktorá figuruje vo viacerých obchodných spoločnostiach ako spoločník, dôležitým ukazovateľom môže byť vygenerovaný zisk aj týchto iných spoločností. Dôležitý v danom prípade bude vygenerovaný čistý zisk a nie celkové tržby neoslobodené od nákladov, nakoľko na kúpu obchodného podielu nie je možné použiť prostriedky ušetrené tzv. optimalizáciou. Príjem môže fyzická osoba nadobúdajúca obchodný podiel preukázať aj iným spôsobom, napr. výplatnými páskami, ak je zamestnaná, osvedčením o dedičstve, darovacou zmluvou a pod.

V daných prípadoch nemusí byť príjemné ani pre klienta, ani pre advokáta plnenie tejto zákonnej povinnosti. Avšak vychádzajúc aj zo zásady KYC týmto postupom môže advokát predísť viacerým, často časovo náročným a pre niektorých advokátov aj nepríjemným situáciám.¹⁵

Pošta doručovaná klientovi na adresu virtuálneho sídla

Podozrenie z vykonania neobvyklej obchodnej operácie môže vyplývať aj v prípadoch, keď napríklad pošta doručovaná klientovi sa dostane do sféry advokáta a ten tak nadobudne podozrenie z možnej neobvyklej obchodnej operácie. Často sa s uvedeným stretávajú spoločnosti, ktoré poskytujú virtuálne sídla. Aj v tomto prípade je povinnosťou advokáta ohlásiť neobvyklú obchodnú operáciu.

Vrátenie preddavku na odmenu klientovi

V prípade, ak by advokát obdržal od klienta preddavok na odmenu v zmysle zákona o advokácii, avšak následne by sa rozhodol vykonanie obchodu odmietnuť, je povinný nespotrebovaný preddavok vrátiť. V prípade, ak by klient požadoval preddavok vrátiť na iný účet, ako z ktorého bol preddavok poukázaný advokátovi (napríklad bol tento účet medzičasom zatvorený), odporúčame vyžiadať od majiteľa bankového účtu, z ktorého preddavok prišiel advokátovi, súhlas k poukázaniu na iný účet.

Povinnosť mlčanlivosti advokáta

A) Podľa zákona o ochrane pred legalizáciou z trestnej činnosti

Je veľmi dôležité rozlišovať, kto predvoláva advokáta na výsluch ako svedka. Či je to pracovník finančnej spravodajskej jednotky (NAKA), ktorej neobvyklú obchodnú operáciu advokát nahlásil,¹⁶ alebo vyšetrovateľ oddelenia Policajného zboru, ktorý vyšetruje napríklad jeden z trestných činov spáchaných klientom advokáta (aj keď často môže ísť o tej istý skutok).

Navyše, advokát je v zmysle tohto zákona viazaný mlčanlivosťou a vyšetrovateľovi oddelenia Policajného zboru by podľa nášho názoru nemal prezradiť ani to, že daný skutok nahlasoval ako neobvyklú obchodnú operáciu. Ak by sa advokáta pri výsluchu vyšetrovateľ na nahlásenie neobvyklej obchodnej operácie spýtal, advokát by mal informovať vyšetrovateľa o možnosti požiadať finančnú spravodajskú jednotku o zbavenie mlčanlivosti v tejto veci v zmysle § 18 zákona. Situácia je v praxi o to kurióznjšia, že vyšetrovací spis môže byť vyšetrovateľovi doručený práve z finančnej spravodajskej jednotky, aby prípad došetřili.

Viacerí vyšetrovatelia nezávisle od seba pritom vyšetrujú spáchané skutky samostatne a napriek podobnej skutkovej podstate trestného činu si ho každý kvalifikuje rozdielne (v jednom prípade vyšetruje trestný čin podvodu, v druhom prípade vyšetrovateľ kvalifikuje spáchaný čin ako trestný čin legalizácie príjmov z trestnej činnosti).

B) Podľa zákona o advokácii

Povinnosťou mlčanlivosti advokáta sa zaoberali aj autori článku *Advokát ako svedok v trestnom konaní a povinnosť mlčanlivosti zverejnený* v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 5/2011.

V praxi podľa názoru autorov predmetného článku tak môže byť advokát svedkom v trestnom konaní len podľa § 129 ods. 3 Trestného poriadku¹⁷ („kedy má byť spáchaný skutok, ktorý je nepochybne trestným činom“), prípadne podľa § 129 Trestného poriadku, kedy „advokát vie označiť osobu, ktorá podľa jemu dostupných informácií mala pripravovať spáchanie trestného činu uvedeného v ods. 3 uvedeného ustanovenia. Ako vyplýva z ustanovenia o uložení poriadkovej pokuty, páchatel' je doteraz neznámy a teda nie je naplnená požiadavka ustanovenia § 341 Tr. zák., podľa ktorej sa advokát musí hodnoverným spôsobom dozvedieť, že iný pripravuje alebo pácha zločin.“¹⁸

Vyšetrovatelia oddelenia Policajného zboru pritom často nemajú vedomosť o predmetnej mlčanlivosti advokáta a možnosti jej prelomenia, a preto komunikácia s nimi môže byť často náročnejšia.

Záver

V predmetnom článku sú zhrnuté niektoré praktické odporúčania pre advokátov, ako predísť poskytovaniu právnych služieb, ktoré by mohli dopomôcť legalizácii. Pokiaľ totiž advokát poskytne právnu službu spojenú s legalizáciou, môže sa vystaviť prinajmenšom predvolávaniu na výsluch zo strany vyšetrovateľov policajného zboru.¹⁹ V neposlednom rade mu vzniknú aj ďalšie povinnosti,²⁰ za ktorých nesplnenie môže byť sankcionovaný. Cieľom článku je zosumarizovať informácie, ktoré by mohli advokátovi pomôcť pri výkone jeho advokátskej činnosti. ■

12 Preverenie konkrétneho notára v Anglicku je možné napríklad na tomto linku: <https://www.thenotaries-society.org.uk/>

13 Najmä v prípade zahraničných klientov by bolo vhodné zvážiť aj obmedzenie limitov pre transakcie na bankových účtoch.

14 Napríklad www.registruz.sk, www.orsr.sk

15 Podľa informácie osoby poverenej kontrolou povinných osôb finančnej spravodajskej jednotky „V prípade nepredloženia dostatočných informácií a dokladov, resp. ťažko preveriteľných, tento obchod po opätovnom posúdení všetkých informácií vyhodnotí ako NOO v zmysle § 4 ods. 2 písm. c) a d) zákona a túto ohlásí v zmysle § 17 zákona FSJ bez zbytočného odkladu. Ak sú naplnené podmienky ustanovenia § 15 písm. a) zákona je povinná osoba povinná vykonanie obchodu odmietnuť.“

16 Vzor hlásenia je prístupný na webovej stránke: <http://www.minv.sk/?vzory-hlaseni-o-noo>

17 Podľa § 129 ods. 3 Trestného poriadku „Zákaz výsluchu podľa odseku 2 sa nevzťahuje na svedeckú povinnosť týkajúcu sa trestného činu, ktorý má svedok povinnosť prekaziť podľa Trestného zákona.“

18 Olej, J., Brostl, A.: Advokát ako svedok v trestnom konaní a povinnosť mlčanlivosti. *Bulletin slovenskej advokácie* 5/2011.

19 Ohľadne mlčanlivosti advokáta odporúčame pozrieť článok *Advokát ako svedok v trestnom konaní a povinnosť mlčanlivosti zverejnený* v *Bulletine slovenskej advokácie* č. 5/2011.

20 Vid' § 17 zákona a povinnosť advokáta ohlasovať neobvyklú obchodnú operáciu. Tu len upozorňujeme, že advokát má nielen povinnosť ohlásiť neobvyklú obchodnú operáciu, ale aj pokus o jej vykonanie.

Bibliografia

- Zákon č. 297/2008 Z. z. o ochrane pred legalizáciou príjmov z trestnej činnosti a ochrane pred financovaním terorizmu a o zmene a doplnení niektorých zákonov
- Zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon
- Olej, J., Brostl, A.: Advokát ako svedok v trestnom konaní a povinnosť mlčanlivosti. Bulletin slovenskej advokácie 5/2011.
- https://www.mzv.sk/europske_zalezitosti/europske_politiky-sankcie_eu
- <http://www.un.org/en/sc/documents/resolutions/index.shtml>
- <https://www.un.org/sc/suborg/en/sanctions/information>
- http://eeas.europa.eu/cfsp/sanctions/consol-list/index_en.htm
- https://www.treasury.gov/resource-center/sanctions/SDN-List/Pages/fuzzy_logic.aspx
- <http://www.akmv.sk/aktuality/obchodne-pravo/zakladanie-slovenskych-spolocnosti-len-za-ucelom-otvorenia-uctu-v-banke>
- <http://www.akmv.sk/aktuality/obchodne-pravo/overenie-pravosti-apostily-z-velkej-britanie-uk>
- <https://www.thenotariessociety.org.uk/>
- www.registeruz.sk,
- www.orsr.sk
- <http://www.minv.sk/?vzory-hlaseni-o-noo>

RESUMÉ

Ochrana pred legalizáciou príjmu z trestnej činnosti z hľadiska advokátskej praxe

Ťažiskom článku je poukázať na praktiky niektorých (potencionálnych) klientov advokátov v snahe zabezpečiť od advokáta poskytnutie právnej služby, ktorá by im napomohla k spáchaniu trestného činu legalizácie príjmov z trestnej činnosti. Článok vychádza z praktických skúseností autora a dotýka sa najmä právnych služieb požadovaných zahraničnými osobami.

SUMMARY

Protection against the laundering of criminal proceeds from the viewpoint of a practicing lawyer

The article aims to demonstrate various types of practice of some (potential) clients in their attempt to ensure the provision of legal service that might facilitate their activities leading to laundering of criminal proceeds. The content of the article stems from the practical experience of the author and deals mainly with the legal services required by foreign persons.

ZUSAMMENFASSUNG

Der Schutz vor der Legalisierung von Einkünften aus einer strafbaren Tätigkeit vom Sichtpunkt der Rechtsanwaltspraxis

Der Schwerpunkt dieses Artikels liegt darin, auf Praktiken einiger (potentieller) Kunden der Rechtsanwältin bei deren Bestreben hinzuweisen, vom Rechtsanwalt die Leistung des Rechtsbeistandes, der ihnen bei der Verübung der Straftat der Legalisierung von Einkünften aus einer strafbaren Tätigkeit verhelfen könnte, sicherzustellen. Der Artikel beruht auf praktischen Erfahrungen der Autorin und betrifft insbesondere Rechtsdienstleistungen, die von ausländischen Personen beansprucht werden.

Z JUDIKATÚRY SÚDNEHO DVORA EURÓPSKEJ ÚNIE

■ Písomné odpovede na skúške ako osobný údaj

Článok 2 písm. a) smernice Európskeho parlamentu a Rady 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov sa má vykladať v tom zmysle, že za takých podmienok, o aké ide vo veci samej, písomné odpovede uchádzača na odbornej skúške a prípadné poznámky skúšajúceho týkajúce sa týchto odpovedí predstavujú osobné údaje v zmysle tohto ustanovenia.¹

Rozsudok Súdneho dvora z 20. decembra 2017 vo veci C-434/16, Nowak – ECLI:EU:C:2017:994.

Na prvý pohľad by sa mohlo zdať, že výklad podaný Súdny dvorom Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) v tomto prípade nebude mať z hľadiska času veľký význam, keďže Najvyšší súd Írska sa pýtal na výklad smernice 95/46/EHS z 24. októbra 1995 o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov a voľnom pohybe týchto údajov (ďalej len „smernica 95/46“), ktorá bude už od 25. mája 2018 nahradená nariadením 2016/679 z 27. apríla 2016 o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov, ktorým sa zrušuje smernica 95/46 (všeobecné nariadenie o ochrane údajov – ďalej len „nariadenie 2016/679“). Opak je však pravdou. Vzhľadom na podobnosť definície pojmu „osobný údaj“ v oboch uvedených prameňoch bude záver Súdneho dvora použiteľný aj pre potreby nariadenia 2016/679 a aj v režime tohto nariadenia teda budú písomné odpovede uchádzača na odbornej skúške a prípadné poznámky skúšajúceho, ktoré sa na ne vzťahujú, predstavovať osobné údaje.

Súdny dvor mohol dôjsť k tomuto záveru vďaka pánovi Nowakovi. Ten niekoľkokrát neuspel na skúške organizovanej Írskou komorou účtovníkov. Následne požiadal komoru účtovníkov o prístup ku všetkým osobným údajom, ktoré sa ho týkajú a ktoré má komora v držbe. Komora mu poskytla celkovo 17 dokumentov, ale odmietla mu odovzdať kópiu jeho skúšky, ktorú nepovažovala za osobný údaj. Rovnaký postoj zaujal aj írsky komisár pre ochranu údajov. Podľa jeho názoru písomné odpovede na skúške nepredstavujú vo všeobecnosti nepredstavujú osobné údaje. Pán Nowak rozhodnutie komisára napadol na írskych súdoch, ktoré spočiatku žalobu považovali za neprípustnú a subsidiárne za nedôvodnú, keďže kópia skúšky nepredstavuje osobný údaj. Až Najvyšší súd Írska rozhodol, že žaloba je prípustná a rozhodol sa predložiť Súdnemu dvoru prejudiciálnu otázku za účelom zistenia, či informácie napísané v odpovediach alebo ako odpovede uchádzača počas odbornej skúšky predstavujú osobné údaje v zmysle smernice 95/46?

¹ Rozsudky Súdneho dvora sú záväzné v celom rozsahu. Právne vety, ktoré budú v rubrike uvádzať jednotlivé judikáty, preto nemajú iný účel, než zvýrazniť základné právne závery, ku ktorým Súdny dvor v konkrétnej veci dospel.

Súdny dvor najprv uviedol, že pre jeho odpoveď nemá význam skutočnosť, či skúšajúci môže alebo nemôže identifikovať uchádzača v čase opravy a hodnotenia skúšky. Na to, aby sa určitý údaj mohol kvalifikovať ako „osobný údaj“ v zmysle smernice 95/46, sa nevyžaduje, aby sa všetky informácie umožňujúce identifikovať dotknutú osobu nachádzali v rukách jedinej osoby. Okrem toho je podľa Súdneho dvora nesporné, že aj keď skúšajúci nepozná identitu uchádzača pri hodnotení jeho odpovedí v rámci skúšky, samotný subjekt, ktorý skúšku organizuje, v tomto prípade komora účtovníkov, disponuje informáciami, ktoré mu umožnia bez ťažkostí alebo pochybností identifikovať tohto uchádzača.

Následne sa Súdny dvor zamerl na skúmanie toho, či písomné odpovede uchádzača na odbornej skúške a prípadné poznámky skúšajúceho, ktoré sa na ne vzťahujú, predstavujú informácie týkajúce sa tohto uchádzača v zmysle definície pojmu „osobné údaje“ obsiahnutej v smernici 95/46. Táto podmienka je splnená, ak informácia z dôvodu svojho obsahu, účelu alebo účinku súvisí s určitou osobou. Podľa Súdneho dvora písomné odpovede uchádzača na odbornej skúške jednoznačne predstavujú informácie, ktoré sa týkajú tohto kandidáta, a to vzhľadom na tri okolnosti. Po prvé, odpovede odzrkadľujú úroveň znalostí a schopností uchádzača v danej oblasti, ako aj jeho myšlienkové pochody, úsudok a kritické myslenie. V prípade rukou písanej skúšky odpovede obsahujú navyše kaligrafické informácie. Po druhé, cieľom získavania uvedených odpovedí je zhodnotiť odborné schopnosti uchádzača a jeho spôsobilosť vykonávať predmetné povolanie. A po tretie, použitie týchto informácií, ktorého výsledkom je najmä úspech alebo neúspech uchádzača na predmetnej skúške, môže mať vplyv na jeho práva a záujmy, keďže môže určiť alebo ovplyvniť napríklad jeho šance na prístup k želanému povolaniu alebo zamestnaniu.

O informácie týkajúce sa uchádzača ide aj v súvislosti s poznámkami skúšajúceho, ktoré sa týkajú odpovedí uchádzača. Obsah poznámok odzrkadľuje názor alebo hodnotenie skúšajúceho týkajúce sa individuálneho výkonu uchádzača na skúške, a najmä jeho znalostí a schopností v predmetnej oblasti. Konkrétnym cieľom poznámok je navyše zdokumentovať hodnotenie skúšajúceho týkajúce sa výkonu uchádzača a tieto poznámky tak môžu mať na uchádzača rovnaké účinky ako účinky, ako písomné odpovede uchádzača na odbornej skúške. Nič na tom nemení ani skutočnosť, že tieto poznámky sa týkajú aj samotného skúšajúceho. Tá istá informácia sa totiž môže týkať viacerých fyzických osôb, a tak pre ne predstavovať osobný údaj v zmysle smernice 95/46.

Súdny dvor pripomenul, že jeho odpoveď nemohla byť ovplyvnená okolnosťou, že ak uzná, že písomné odpovede uchádzača na odbornej skúške a prípadné poznámky skúšajúceho k nim predstavujú osobné údaje, tak uchádzačovi vznikne právo na prístup a opravu týchto údajov podľa článku 12 písm. a) a b) smernice 95/46. Právo na opravu stanovené v článku 12 písm. b) smernice 95/46 totiž neumožňuje uchádzačovi „opraviť“ a posteriori „nesprávne“ odpovede, keďže z článku 6 ods. 1 písm. d) smernice 95/46 vyplýva, že presnosť a úplnosť osobných údajov sa musí posúdiť s ohľadom na účel, na aký boli tieto údaje získané. V tomto prípade je účelom získavania informácií možnosť zhodnotiť úroveň vedomostí a schopností uchádzača v deň skúšky, pričom táto úroveň je presne odzrkadlená prípadnými chybami v odpovediach. Tieto chyby preto nepredstavujú nepresnosť v zmysle smernice 95/46, na základe ktorej by vznikalo právo na opravu podľa článku 12 písm. b) tejto smernice.

Súdny dvor však pripomenul, že môžu vzniknúť iné situácie, v ktorých sa odpovede uchádzača na skúške a poznámky skúšajúceho k nim budú javiť ako nepresné a budú zakladať právo na opravu. Napríklad ak dôjde k zámene a odpovede iného uchádzača boli priradené dotknutému uchádzačovi, alebo ak sa časť listov obsahujúcich odpovede dotknutého uchádzača stratí a jeho odpovede tak budú neúplné. Okrem toho má uchádzač podľa článku 12 písm. b) smernice 95/46 právo požadovať od prevádzkovateľa, aby boli jeho odpovede na skúške a poznámky skúšajúceho k nim po určitej dobe vymazané, keďže podľa článku 6 ods. 1 písm. e) tejto smernice možno osobné údaje v zásade uchovávať vo forme, ktorá umožňuje identifikáciu dotknutej osoby, počas obdobia, ktoré neprekračuje obdobie nevyhnutné na dosiahnutie cieľov, na ktoré boli údaje získané alebo na ktoré sa ďalej spracúvajú. Súdny dvor uviedol, že vzhľadom na účel odpovedí uchádzača na skúške a poznámok skúšajúceho k nim sa ich uchovávanie vo forme umožňujúcej identifikáciu uchádzača už nezdá a priori nevyhnutné po tom, ako bolo konanie vo veci skúšky s konečnou platnosťou ukončené a nemožno ho preskúmať, takže tieto odpovede a poznámky stratili akúkoľvek dôkaznú hodnotu.

V závere ešte Súdny dvor pripomenul prepojenie práva na prístup k údajom, ktoré sa jej týkajú a ktoré sú predmetom spracovania, so základným právom na rešpektovanie súkromného života. Z tohto základného práva vyplýva najmä možnosť akejkolvek fyzickej osoby ubezpečiť sa, že osobné údaje, ktoré sa jej týkajú, sú presné, a že sú spracúvané dovoľeným spôsobom. Aby mohla dotknutá osoba uskutočniť nevyhnutné overenia, má práve na základe článku 12 písm. a) smernice 95/46 právo na prístup k údajom, ktoré sa jej týkajú a ktoré sú predmetom spracovania.

Netreba však zabúdať, že právo na prístup a opravu podľa článku 12 písm. a) a b) smernice 95/46 sa nevzťahujú na skúšobné otázky, ktoré ako také nepredstavujú osobné údaje uchádzača, a že smernica 95/46 predpokladá aj určité obmedzenia týchto práv. Ide konkrétne o článok 13 ods. 1 písm. g) smernice 95/46, ktorý umožňuje členským štátom prijať legislatívne opatrenia na obmedzenie rozsahu povinností a práv uvedených najmä v článku 6 ods. 1 a v článku 12 tejto smernice, pokiaľ takéto obmedzenie predstavuje nevyhnutné opatrenie na zachovanie práv a slobôd iných. Nariadenie 2016/679, ktorú od 25. mája 2018 nahradí smernicu 95/46, ešte rozširuje zoznam dôvodov obmedzení a to o „iné dôležité ciele všeobecného verejného záujmu Únie alebo členského štátu“.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **doc. JUDr. Martina Jánošíková, Ph.D.**

*Ústav medzinárodného práva
a európskeho práva
Právnickej fakulty UPJŠ v Košiciach*

Z JUDIKATÚRY EURÓPSKEHO SÚDU PRE ĽUDSKÉ PRÁVA

Vysoký morálny charakter advokáta ako predpoklad výkonu advokácie

Rozhodnutie komory, ktorým odmietne zrušiť svoje skoršie rozhodnutie o pozastavení výkonu advokácie môže mať dopad na súkromný a pracovný život, na povesť advokáta a môže byť zásahom do jeho práva na súkromie v zmysle článku 8 Dohovoru.

Tento zásah je však legitímny, ak je jeho cieľom ochrana práv iných osôb. Pri posudzovaní, či rozhodnutie komory o nesplnení predpokladu spoľahlivosti a bezúhonnosti advokáta v dôsledku jeho skoršieho právoplatného odsúdenia pre úmyselný trestný čin spáchaný pri výkone advokácie porušuje právo advokáta na súkromie, je potrebné vychádzať z osobitej úlohy advokácie v justičnom systéme.

Osobitá úloha advokátov ako nezávislých odborníkov v systéme riadneho výkonu spravodlivosti zahŕňa množstvo povinností a obmedzení, najmä pokiaľ ide o profesionálne správanie, ktoré musí byť diskrétno, úprimné a dôstojné. Advokáti sú povinní vykonávať advokáciu tak, aby svojou činnosťou posilnili právny štát a princípy uplatniteľné na advokáciu zahŕňajúce hodnotu dôstojnosti, cti, integrity, bezúhonnosti, rešpektu voči kolegom a rešpektu voči riadnemu výkonu spravodlivosti.

Pokiaľ advokát poruší advokátsky sľub konať v súlade so zákonom a čestne plniť povinnosti advokáta a spácha pri výkone advokácie hoc aj menej závažný trestný čin, ktorým však systematicky zneužíval súdny systém pre vlastné obohatenie, takéto konanie je dôkazom nedostatku jeho rešpektu voči ideálu spravodlivosti.

*Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva
vo veci Lekavičienė proti Litve z 27. júna 2017
týkajúci sa sťažnosti č. 48427/09*

1 Článok 8: Právo na rešpektovanie súkromného a rodinného života

1) Každý má právo na rešpektovanie svojho súkromného a rodinného života, obydľia a korešpondencie.

2) Štátny orgán nemôže do výkonu tohto práva zasahovať s výnimkou prípadov, keď je to v súlade so zákonom a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti v záujme národnej bezpečnosti, verejnej bezpečnosti, hospodárskeho blahobytu krajiny, predchádzania nepokojom alebo zločinom, ochrany zdravia alebo morálky alebo na ochranu práv a slobôd iných.

Dotknuté ustanovenie:

- Článok 8¹ (právo na rešpektovanie súkromného života)
Európskeho dohovoru o ľudských právach

Sťažnosť č. 48427/09 podala na Európsky súd pre ľudské práva advokátka žijúca vo Vilniuse reagujúc na rozhodnutie Litovskej advokátskej komory, v zmysle ktorého bola zamietnutá jej žiadosť o zrušenie pozastavenia výkonu advokácie. Sťažovateľka sa stala advokátkou v roku 1996, kedy zložila advokátsky sľub a založila si advokátsku kanceláriu. V roku 2003 podala žiadosť o pozastavenie výkonu advokácie z dôvodu prebiehajúceho trestného stíhania. Následne bola sťažovateľka uznaná za vinnú z trestného činu falšovania dokladov a z trestného činu podvodu. V zmysle rozhodnutia súdu sťažovateľka počas výkonu advokácie minimálne tridsaťkrát písomne

uviedla, že poskytovala bezplatnú právnu pomoc, pričom sfalšovala podpisy orgánov činných v prípravnom konaní a na základe toho obdržala odmenu za tieto neuskutočnené právne služby. Horná sadzba za daný trestný čin podľa litovského právneho poriadku bola tri roky. Sťažovateľke bola súdom uložená pokuta, ktorú zaplatila. Po troch rokoch sťažovateľka požiadala Litovskú advokátsku komoru o zrušenie pozastavenia výkonu advokácie. Komora však odmietla sťažovateľkinu žiadosť okrem iného s odôvodnením, že sťažovateľka nespĺňa základnú požiadavku, ktorou je vysoký morálny charakter. Od odsúdenia sťažovateľky uplynuli iba tri roky a s ohľadom na druh trestného činu, advokátska komora považovala za odôvodnené predpokladať, že sťažovateľka za daný čas nenadobudla požadovaný morálny štandard správania.

Sťažovateľka sa odvolala proti rozhodnutiu advokátskej komory na krajský súd vo Vilniuse. Po vypočutí šiestich svedkov, ktorí sa kladne vyjadrili k otázke dobrej povesti sťažovateľky z čias jej zamestnania na ministerstve spravodlivosti súd rozhodol, že s ohľadom na uplynutie odsúdenia a mieru závažnosti trestného činu, advokátska komora neoprávnene odmietla sťažovateľku opätovne zapísať medzi aktívnych advokátov.

Litovská advokátska komora sa proti rozhodnutiu krajského súdu odvolala. Svoje tvrdenia založila na tom, že sťažovateľka nespĺňa požiadavky ustanovené v zákone o advokátskej komore a že podstatná nie je závažnosť trestného činu v hierarchii trestných činov, ale druh trestného činu v súvislosti s požiadavkami na morálny charakter advokáta.

Sťažovateľka predložila ďalšie pozitívne hodnotenie svojho charakteru, tentokrát od bývalého zamestnávateľa, riaditeľa pre marketing v obchodnej spoločnosti, pre ktorú pracovala. Sťažovateľka nepovažovala morálne štandardy vzťahujúce sa na výkon advokácie za nutne vyššie nastavené ako v prípade iných činností.

Odvolač súd dal však za pravdu advokátskej komore a zdôraznil, že na advokáciu sa vzťahujú vyššie morálne štandardy. Iba osoby s neporušenou povestou môžu participovať na výkone spravodlivosti, v opačnom prípade dochádza k zneváženiu a diskreditácii celého systému spravodlivosti. Nestačí preto brať ohľad len na súlad so zákonom, správanie advokáta treba vidieť v súvislosti s právnymi normami upravujúcimi etiku advokátskeho povolania. V zmysle litovského advokátskeho poriadku advokát musí rešpektovať zákonné a morálne povinnosti, nesmie zdiskreditovať povolanie advokáta, advokátsky sľub a ideál spravodlivosti. V tejto súvislosti bol trestný čin sťažovateľky veľmi závažný, lebo sa ho dopustila počas výkonu advokácie, ba čo viac, svoju prax zamerala na opakované zneužitie systému. To, že uplynuli tri roky neznamená ipso facto, že sťažovateľka nadobudla bezúhonnosť a bezchybnú povesť. Osoba, ktorá tvrdí, že je bezúhonná, musí preukázať jasne a presvedčivo, že plne rešpektuje morálne a disciplinárne pravidlá.

Najvyšší súd potvrdil rozhodnutie odvolacieho súdu a v otázke dobrej povesti poukázal na svoje skoršie rozhodnutie, v zmysle ktorého žiadne konanie v rozpore so zákonom nie je také závažné, aby bezpodmienečne bránilo jednotlivcovi žiadať o zrušenie pozastavenia výkonu advokácie. Uplynutie odsúdenia je však len jednou z podmienok pokiaľ ide o otázku dobrej povesti.

Sťažovateľka sa domnievala, že rozhodnutie najvyššieho súdu porušuje jej právo na rešpektovanie súkromného života v zmysle článku 8 Dohovoru a obrátila sa na Európsky súd pre ľudské práva.

Litovská vláda argumentovala, že sťažnosť je nezlučiteľná s ratione materiae článku 8 Európskeho dohovoru o ľudských právach tvrdiac, že odmietnutie zrušiť pozastavenie výkonu advokácie nemá taký významný vplyv na profesijný život sťažovateľky a že v zásade nemalo negatívny vplyv na jej súkromie. Sťažovateľka na druhej strane tvrdila, že pozastavenie praxe jej znemožňuje „riadne využívať jej vedomosti a odborné skúsenosti“. Súd zopakoval svoju konštantnú judikatúru a pripomenul, že článok 8 Dohovoru chráni právo na osobný rozvoj a právo zakladať vzťahy s inými ľudskými bytosťami a vonkajším svetom (*Pretty proti Spojenému kráľovstvu*, č. 2346/02, § 67, *ESLP 2002-III*), a pojem „súkromný život“ v zásade nevyklučuje pracovné aktivity, hoci článok nezakladá všeobecné právo na zamestnanie. Obmedzenie prístupu k určitej profesii nepochybne spadajú pod pojem „súkromný život“, keďže sú prostriedkom nadviazania kontaktov s vonkajším svetom (*Bigaeva proti Grécku*, č. 26713/05, *ESLP XVII-2*).

Sťažovateľka vyjadrila názor, že odmietnutie zrušiť pozastavenie advokácie po uplynutí troch rokov predstavuje nadmieru prísne opatrenie a že trestný čin, ktorého sa dopustila, nebol taký závažný, aby jej znemožnil preukázať vysoký morálny charakter. Opierajúc sa o rozhodnutie

Sidabras a Džiautas proti Litve (č. 55480/00 a 59330/00, §§ 57 a 58, *ESLP 2004-VIII*) tvrdila, že štátom ustanovené obmedzenia v oblasti súkromného sektora nemožno odôvodniť v rovnakej miere ako obmedzenia vzťahujúce sa na verejnú službu. Minimálne štandardy pre dobrú povest sudcov a prokurátorov nemôžu byť podľa sťažovateľky rovnako prísne nastavené ako v prípade advokátov, ktorí vykonávajú slobodné povolanie.

Vláda poukázala na to, že vysoký morálny štandard v prípade advokátov má legitímny cieľ, ktorým je ochrana záujmov verejnosti. Špecifický charakter advokácie spočíva v tom, že advokáti chránia práva iných, vrátane práva na obhajobu, a tým sa podieľajú na výkone spravodlivosti.

Európsky súd pre ľudské práva vo svojom posúdení veci uznal, že rozhodnutie komory nezrušíť pozastavenie výkonu advokácie malo dopad na súkromný a pracovný život sťažovateľky ako aj na jej povest. Rozhodnutie komory teda predstavovalo zásah do práva na rešpektovanie súkromného života v zmysle článku 8 Dohovoru. Súd ďalej skúmal, či bol tento zásah oprávnený, teda, či bol v súlade so zákonom, nevyhnutný v demokratickej spoločnosti a v záujme jedného zo sledovaných legitímnych cieľov. Opatrenie bolo podľa *ESLP* v súlade s ustanoveniami litovského zákona o advokátskej komore a advokátskeho poriadku. Pokiaľ ide o legitímnosť opatrenia, súd súhlasil s tým, že cieľom opatrenia bola ochrana práv iných. Povinnosti advokáta smerujú voči klientovi, súdom a spoločnosti, napĺňajú potrebu zabezpečiť dobré fungovanie systému justície. Pokiaľ ide o nevyhnutnosť opatrenia v demokratickej spoločnosti, *ESLP* pripomenul, že na to, aby verejnosť mala dôveru vo výkon spravodlivosti, musí mať dôveru v schopnosť advokácie zabezpečiť efektívne právne zastúpenie (*Kyprianou proti Cypru*, č. 73797/01, §§ 173 a 175, *ESLP 2005-XIII*).

Táto osobitá úloha advokátov ako nezávislých odborníkov v systéme výkonu spravodlivosti zahŕňa množstvo povinností a obmedzení, najmä pokiaľ ide o profesionálne správanie, ktoré musí byť diskrétné, úprimné a dôstojné. Každé trestné konanie so sebou nesie dopady na súkromný život jednotlivca. Aj vnútroštátne súdy poukázali na povahu a opakovanie trestného činu sťažovateľky. V zmysle Odporúčania Výboru ministrov Rady Európy R(2000)21 o slobode výkonu povolania advokáta advokáti musia vykonávať advokáciu tak, aby svojou činnosťou posilnili právny štát a princípy uplatniteľné na advokáciu zahŕňajú hodnotu dôstojnosti, cti, integrity, bezúhonnosti, rešpektu voči kolegom a rešpektu voči riadnemu výkonu spravodlivosti. Po zložení advokátskej skúšky advokát skladá advokátsky sľub, ktorým sa zaväzuje, že bude konať v súlade so zákonom a čestne plniť povinnosti advokáta. Sťažovateľka tento sľub porušila. Hoci trestné činy, ktorých sa dopustila v hierarchii trestných činov nie sú považované za závažné, systematické zneužívanie súdneho systému je dôkazom nedostatku rešpektu voči kolegom a ideálu spravodlivosti. Nie je na posúdení *ESLP*, aký časový interval má uplynúť na to, aby sťažovateľka znovunadobudla dobré meno. Keďže najvyšší súd poukázal na možnosť opätovne žiadať o zrušenie pozastavenia výkonu advokácie v budúcnosti, *ESLP* videl rozhodnutie vnútroštátneho súdu ako dôslednú snahu o nastavenie rovnováhy medzi ochranou súkromného života sťažovateľky a potrebou chrániť práva iných a systém spravodlivosti ako taký. V predloženej veci teda nedošlo k porušeniu práva na rešpektovanie súkromného života v zmysle článku 8 Dohovoru.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované.

Rozhodnutie spracovala: **Mgr. Michaela Chládeková, PhD.**

Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Z ROZHODNUTÍ NAJvyššieho SÚDU SR

K prípustnosti dovolania v konaní o návrhu na zmenu neodkladného opatrenia vo veciach úpravy styku rodiča s maloletým dieťaťom

Prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zamietajúce návrh na zmenu neodkladného opatrenia, je vylúčená § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. d) a e) CSP.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo dňa 24. augusta 2017, sp. zn. 3 Cdo/117/2017

Dotknuté ustanovenia:

- § 421 ods. 1, 2 CSP, § 447 písm. c) CSP
- § 324 a nasl. CSP
- § 2, § 76, § 77 CMP

Súd prvej inštancie uznesením z októbra 2016 zamietol návrh matky na zmenu skôr nariadeného predbežného opatrenia z roku 2014 o úprave styku otca s jeho maloletou dcérou. Návrh matky súd zamietol s odôvodnením, že v osobnej starostlivosti otca o maloletú sa nevyskytli také nedostatky, ktoré by odôvodňovali navrhovanú zmenu.

Na odvolanie matky odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvej inštancie uznesením potvrdil ako vecne správne. Stotožnil sa s výkladom predpokladov zmeny (zrušenia) neodkladného opatrenia, ktorý podal súd prvej inštancie, ako aj s jeho záverom, že v danom prípade neboli preukázané nedostatky v starostlivosti otca o maloletú, ktoré by odôvodňovali obmedzenie jeho styku v zmysle matkinho návrhu.

Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podala matka dovolanie, prípustnosť ktorého vyvozdzovala z § 421 ods. 1 CSP.¹ Žiadala, aby dovolací súd zmenil napadnuté uznesenie odvolacieho súdu v zmysle jej návrhu.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací po preskúmaní prípustnosti dovolania dospel k záveru, že smeruje proti takému rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné a je potrebné ho odmietnuť podľa § 447 písm. c) CSP.²

V odôvodnení svojho rozhodnutia Najvyšší súd Slovenskej republiky konštatoval, že dovolanie je v danom prípade podané vo veci starostlivosti súdu o maloletých, ktorá je upravená v Civilnom mimosporovom poriadku. Vzájomný vzťah medzi Civilným mimosporovým poriadkom a Civilným sporovým poriadkom je vymedzený v § 2 ods. 1 CMP,³ podľa ktorého na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Vzhľadom na to, že Civilný mimosporový poriadok v § 76 a § 77⁴ neustanovuje inak pokiaľ ide o prípustnosť dovolania vo veciach starostlivosti súdu

1 § 421 ods. 1 CSP:

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

2 § 447 písm. c) CSP:

Dovolací súd odmietne dovolanie, ak smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je dovolanie prípustné.

3 § 2 ods. 1 CMP:

Na konania podľa tohto zákona sa použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak.

4 § 76 CMP:

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania.

§ 77 CMP:

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu.

5 § 421 ods. 2 CSP:

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n).

6 § 357 písm. d) CSP:

Odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia.

7 § 357 písm. e) CSP:

Odvolanie je prípustné proti uzneseniu súdu prvej inštancie o zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334 a 335 ods. 1.

8 § 334 CSP:

Súd na návrh neodkladné opatrenie zruší, ak odpadnú dôvody, pre ktoré bolo nariadené.

9 § 335 ods. 1 CSP:

Neodkladné opatrenie nariadené po začatí konania vo veci samej súd prvej inštancie aj bez návrhu zruší rozhodnutím, ktorým žalobu odmieta alebo zamietla alebo ktorým konanie vo veci samej zastavuje.

o maloletých, prípustnosť dovolania matky bolo potrebné posudzovať podľa ustanovení Civilného sporového poriadku, ktoré upravujú, kedy je dovolanie prípustné.

V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu – ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

V danom prípade matka v dovolaní uplatnila dovolací dôvod v zmysle § 421 ods. 1 písm. b) CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Podľa § 421 ods. 2 CSP⁵ (ale) dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) CSP.

V § 357 písm. d) CSP⁶ je uvedené uznesenie odvolacieho súdu o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia; v § 357 písm. e) CSP⁷ je uvedené uznesenie odvolacieho súdu o zrušení neodkladného opatrenia alebo zabezpečovacieho opatrenia podľa § 334⁸ a § 335 ods. 1 CSP.⁹

Matka v danom prípade napadla uznesenie o zamietnutí návrhu na zmenu skôr nariadeného predbežného opatrenia, ktoré sa dňom 1. júla 2016 spravuje ustanoveniami o neodkladných opatreniach. Podľa názoru najvyššieho súdu návrh na zmenu neodkladného opatrenia upravujúceho styk rodiča s maloletým dieťaťom je vo svojej podstate návrhom na zrušenie doterajšieho neodkladného opatrenia a zároveň návrhom na nariadenie nového neodkladného opatrenia.

V nadväznosti na vyššie uvedené Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací uzavrel, že prípustnosť dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvej inštancie zamietajúce návrh na zmenu neodkladného opatrenia, je vylúčená § 421 ods. 2 CSP v spojení s § 357 písm. d) a e) CSP.

Z vyššie uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie matky ako procesne neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c) CSP.

Odôvodnenie je redakčne krátené a upravované a doplnené o odkazy ana citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala: **JUDr. Zuzana Fabianová, Ph.D.**
advokátka

Z januárového zasadnutia P SAK

Prvé zasadnutie predsedníctva Slovenskej advokátskej komory v novom roku sa konalo v Bratislave 10. januára 2018.

Členovia predsedníctva **odsúhlasili** postup, podľa ktorého od 1. januára 2019 Slovenská advokátska komora skončí s financovaním programu zaručenej konverzie (*dConvert*). Komora dohodne s externým dodávateľom zľavy na jeho produkty a od 1. januára 2019 budú advokáti môcť využiť poskytované produkty podľa ich uváženia. Do 31. decembra 2018 bude komora uhrádzať licenčné poplatky a po uplynutí tohto obdobia bude už vzťah existovať iba medzi advokátom a dodávateľom služby.

Členovia P SAK **súhlasili** s tým, že problematika komunikácie komory prostredníctvom platforiem a možnosť zapojenia komory do projektu *Find-a-Lawyer* (jednotný európsky vyhľadávač advokátov na stránke EÚ e-Justice) bude posudzovaná v rámci dokumentu o prioritách komory v oblasti elektronizácie.

Predsedníctvo **schválilo** dokumenty týkajúce sa priorit Slovenskej advokátskej komory v oblasti elektronizácie (príloha na s. 43) a **poverilo** pracovnú skupinu pre elektronizáciu výkonu advokácie podrobnejšie spracovať jednotlivé priority do *Strategického dokumentu Slovenskej advokátskej komory v súvislosti s elektronizáciou advokátskeho povolania*, ktorý sa komplexne vysporiada s aktuálnymi potrebami advokátov na výkon advokácie na Slovensku. Pôjde o dôležitý materiál najmä z hľadiska celkovej koncepcie a smerovania v oblasti elektronizácie. Elektronizácia je zásadnou témou, ktorá bude rezonovať v najbližších rokoch na Slovensku aj na medzinárodnom fóre. Niektorí advokáti sa ťažšie prispôbujú tomuto trendu a je úlohou komory im v tom pomáhať.

Členovia P SAK v rámci informácií o účasti komory v legislatívnom procese **vzali na vedomie** pripomienky Slovenskej advokátskej komory k návrhu zmien Správneho poriadku a **poverili** pracovnú skupinu pre súkromné právo pokračovať v rokovaní s Ministerstvom spravodlivosti SR o vecnom zámere reformy opatrovníctva na Slovensku v tom smere, aby za profesionálnych opatrovníkov mohli byť ustanovovaní advokáti. Ide o službu, ktorá svojou povahou súvisí s advokátskym povoláním. Advokáti sú z povahy svojej činnosti vhodnými osobami na výkon opatrovníctva vzhľadom na to, že zväčša pôjde o majetkové záležitosti. Táto činnosť môže posilniť pozitívne vnímanie advokátov v spoločnosti. V praxi sa objavujú požiadavky od klientov, ktorí prejavili záujem, aby v prípade straty spôsobilosti na právne úkony advokát naplnil ich vôľu vopred vymedzeným spôsobom ešte za ich života. V dnešných podmienkach to nie je možné. Na výkon funkcie opatrovníkov bude potrebné nastaviť transparentné

pravidlá a obmedzenia a pozorne vziať do úvahy všetky pozitíva a negatíva aj z hľadiska možného reputačného rizika.

Členovia P SAK v kontexte zámeru zlepšiť komunikáciu s advokátskymi koncipientmi **súhlasili** s vytvorením komisie pre veci koncipientske v rámci pracovnej skupiny pre veci advokátske s tým, že členmi komisie budú aj advokátski koncipienti. Na tento účel bolo potrebné novelizovať uznesenie, ktorým sa schvaľujú poradné orgány komory (viď Vestník č. 51). Predsedníctvo SAK zároveň **schválilo** zámer poslať newsletter aj všetkým advokátskym koncipientom a poverilo členov pracovnej skupiny pre veci advokátske odprezentovať na seminároch advokátskych koncipientov možnosť anonymnej komunikácie so zástupcami komory so zistením nimi preferovaného spôsobu anonymnej komunikácie.

Predsedníctvo SAK **schválilo** realizáciu projektu *Index právnej istoty* s cieľom prispieť k verejnej úlohe komory ako stavovskej organizácie s nezastupiteľnou úlohou pri tvorbe

Pýta(j)te sa predsedníctva

Ako postupovať v prípade, ak sa advokátovi nepodarí doručiť poštou klientovi ukončenie zastúpenia?

Podľa § 22 ods. 4 zákona o advokácii odstúpením od zmluvy o poskytovaní právnych služieb podľa odsekov 1 až 3 sa zmluva zrušuje okamihom, keď prejav vôle odstúpiť dôjde klientovi.

Podľa § 45 ods. 1 Občianskeho zákonníka prejav vôle pôsobí voči neprítomnej osobe od okamihu, keď jej dôjde.

Podľa Nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. IV. ÚS 403/2010 (a rovnako podľa všeobecne akceptovateľného výkladu) prejav vôle dôjde adresátovi (neprítomnej osobe) vtedy, keď sa ocitne vo sfére jeho dispozície (viď *Svoboda J. a kol. Občiansky zákonník I. diel. Komentár. Bratislava: Eurounion 2000, s. 107*), o. i. aj uložením na pošte v prípade, ak adresát má na predmetnej adrese trvalý alebo prechodný pobyt, prípadne bolo doručovanie písomností dohodnuté v zmluve o poskytovaní právnych služieb na predmetnú adresu.

Pre posúdenie je však vždy potrebné vychádzať z konkrétnych okolností prípadu a znenia zmluvy o poskytovaní právnych služieb uzavretej medzi stranami, pri dodržaní ustanovení o odbornej starostlivosti, najmä pri inak dohodnutom spôsobe ukončenia zastupovania.

Ak sa advokátovi vráti zásielka s označením „adresát neznámy“, nemožno to považovať za skutočnosť, že by sa zásielka dostala do sféry jeho dispozície.

právneho štátu a ochrane základných práv občanov, a zároveň ako subjektu združujúceho advokátov s výnimočnou kompetenciou hodnotiť kvalitu legislatívneho a justičného prostredia v Slovenskej republike, a tak poskytnúť členom komory aj širšej verejnosti jeden z nástrojov na základnú orientáciu vo vývoji právneho prostredia.

Predsedníctvo komory **schválilo** stanoviská s úpravami na základe diskusie vo veci dopytov súvisiacich s výkonom advokácie a koncipientskej praxe, ktorými sa vopred zaoberala pracovná skupina pre veci advokátske a komisia pre zlučiteľnosť výkonu advokácie, resp. koncipientskej praxe s inými povolaniami.

Členovia P SAK **schválili** doplnenie uznesenia, ktorým sa stanovujú podrobnosti o preukazovaní schopnosti aplikovať právny poriadok Slovenskej republiky (viď Vestník č. 51). Zároveň **určili** moderátorov na jarne semináre advokátskych koncipientov.

V rámci bodu týkajúceho sa ekonomických otázok predsedníctvo **prerokovalo** doručené žiadosti, **vzalo na vedo-**

mie informáciu o stave pôžičiek poskytnutých zo sociálneho fondu k 31. decembru 2017 a **súhlasilo** s vydaním knihy *Advokátske komory na Slovensku v rokoch 1875 – 1948* v spolupráci s vydavateľstvom VEDA.

Predsedníctvo SAK **schválilo** zámer imidžovej kampane pri príležitosti Dňa advokácie 2018, **vzalo na vedomie** informácie o príprave galavečera a v tajnom hlasovaní **rozhodlo** o kandidátoch na ocenenie za celoživotný prínos advokácii.

Následne **vzalo na vedomie** prehľad aktívnych súdnych konaní, v ktorých je účastníkom Slovenská advokátska komora, s osobitným zameraním na konania v statusových veciach a na vymáhanie pohľadávok.

Členovia P SAK **vzali na vedomie** informácie o nedoplatkoch príspevkov na činnosť komory za rok 2017 a rozhodovali o žiadostiach súvisiacich s matrikou advokátskych koncipientov, matrikou advokátov a matrikou usadených euroadvokátov, zahraničných advokátov, spoločností s ručením obmedzeným, verejných obchodných spoločností a komanditných spoločností.

–km–

Priority SAK v oblasti elektronizácie

Všeobecná časť

Predsedníctvo Slovenskej advokátskej komory na základe Pozičného dokumentu slovenskej advokácie prijatého Konferenciou advokátov 9. júna 2017 prijíma dokument tvoriaci jeden z pilierov budúceho rozvoja advokácie v elektronickom svete. Slovenská advokátska komora (ďalej len „SAK“) má ambíciu presadzovať elektronizáciu pri výkone advokácie v nasledovných smeroch a s nasledovnými prioritami:

1. Komunikácia dovnútra (IN)

Táto oblasť je nevyhnutne prepojená s informačnými systémami a softvérovým vybavením SAK. Dlhodobým cieľom v tejto oblasti by z hľadiska elektronizácie malo byť dosiahnutie stavu, kedy je advokát schopný vďaka činnosti SAK mať vždy online a na jednom mieste dostupné všetky základné informácie nevyhnutné na elektronický výkon advokácie.

2. Komunikácia navonok (OUT)

Dlhodobým cieľom v tejto oblasti by malo byť zabezpečenie možnosti plnohodnotnej elektronickej komunikácie s odbornou i laickou verejnosťou, ako aj zapojenie SAK do práv regulácie v oblasti elektronizácie a presadzovanie riešení, ktoré sú v súlade s potrebami advokátov.

3. Elektronizácia SAK (kancelárie a orgánov SAK) – informačné systémy a softvérové vybavenie SAK

Dlhodobým cieľom v oblasti informačných systémov a softvérového vybavenia SAK je vybudovanie moderného pros-

tedia na plnenie povinností SAK zo zákona (najmä vedenie zoznamu advokátov) a tiež vybudovanie centrálného portálového riešenia, ako primárneho bodu kontaktu advokáta vo všetkých otázkach elektronizácie, ktorý bude poskytovať dôležité elektronicke nástroje na výkon advokácie, ideálne všetko z jedného centrálného miesta (www.sak.sk).

4. Elektronizácia advokátskeho stavu – softvérové vybavenie a prostriedky pre advokátov na elektronicke výkon advokácie

Dlhodobým cieľom v oblasti softvérového vybavenia a prostriedkov pre advokátov na elektronicke výkon advokácie je dosiahnuť stav, kedy advokáti používajú také SW vybavenie, ktoré zabezpečuje dodržiavanie všetkých zákonných povinností a umožňuje bezpečný a dôveryhodný výkon činnosti.

Podrobnejšie k jednotlivým bodom

1. Pre Komunikáciu dovnútra (IN) sú stanovené nasledovné kroky:

A. tvorba, resp. zabezpečovanie edukačných materiálov na používanie softvérového vybavenia určeného na elektronicke výkon advokácie;

SLOVENSKÁ ADVOKÁTSKA KOMORA

v spolupráci s partnermi

organizuje **odborný seminár** pri príležitosti prijatia prvého zákona č. 132/1990 Zb. o advokácii a

XI. ročník medzinárodného šachového turnaja ADVOKÁT CHESS OPEN BRATISLAVA 2018

Ad honorem JUDr. Júliusa Kozmu

20. a 21. apríla 2018

vo veľkej zasadačke SAK, Kolárska 4, Bratislava

Právo účasti majú advokáti, prokurátori, sudcovia, notári, exekútori, advokátski koncipienti, čakatelia na výkon ostatných právnických povolání, kolegovia z právnickej akademickej obce a študenti právnických fakúlt, podnikoví právnici a pozvaní hostia – registrovaní aj neregistrovaní šachisti. Počet účastníkov je ohraničený organizačnými možnosťami usporiadateľa.

Záujemcov, ktorí sa zúčastnia **prvýkrát**, prosíme, aby pripojili k prihláške **doklad o právnickom vzdelaní, resp. o štúdiu na právnickej fakulte**.

Formulár prihlášky a propozície nájdete na www.sak.sk v časti **Správy**.

Prihlášky posielajte **do 13. apríla 2018**.

Odborná prednáška je vyhradená pre účastníkov prihlásených na šachový turnaj.

Kontakt: Katarína Marečková, mareckova@sak.sk
tel.: 02 204 22 728, fax: 02 529 61 554

PROGRAM

Piatok, 20. apríla 2018	Sobota, 21. apríla 2018
14.00 – 14.30 Prezencia	09.30 – 10.00 5. kolo
14.30 Slávnostné otvorenie	10.10 – 10.40 6. kolo
14.45 – 15.30	10.50 – 11.20 7. kolo
Odborná prednáška spojená s diskusiou	11.30 – 12.00 8. kolo
	12.10 – 12.40 9. kolo
15.45 – 16.15 1. kolo	13.00 – 13.20
16.25 – 16.55 2. kolo	Vyhlásenie výsledkov a slávnostné ukončenie turnaja
17.05 – 17.35 3. kolo	
17.45 – 18.15 4. kolo	
18.30 Spoločenské posedenie v priestoroch SAK	

B. osveta a kampane podporujúce elektronický výkon advokácie, informovanie advokátov o aktuálnom dianí a o pripravovaných novinkách;

C. aktualizovanie a zlepšenie funkcií webstránky www.sak.sk (*sak.wiki*) a aktívna komunikácia prostredníctvom webstránky www.sak.sk, newslettera, sociálnych sietí, ako i prostredníctvom ďalších platforiem (napr. Slack);

D. zavedenie nových elektronických služieb pre správu, činnosť a komunikáciu SAK, a to najmä orgánov SAK a kancelárie SAK.

2. Pre Komunikáciu navonok (OUT)

sú stanovené nasledovné kroky:

A. informovanie verejnosti o právnych službách poskytovaných advokátmi v elektronickom prostredí;

B. zlepšenie/doplňenie funkcií webstránky www.sak.sk, najmä register advokátov a advokátskych koncipientov;

C. aktívna komunikácia prostredníctvom www.sak.sk, sociálnych sietí, ako i prostredníctvom ďalších platforiem;

D. aktívna komunikácia s orgánmi verejnej moci (najmä Ministerstvo spravodlivosti SR, Úrad podpredsedu vlády SR pre investície a informatizáciu, NASES), ako i s ostatnou odbornou verejnosťou na účely presadzovania efektívnych nástrojov a elektronických služieb štátu pre advokátov.

3. V oblasti Elektronizácia SAK (kancelárie a orgánov SAK) – informačné systémy a softvérové vybavenie SAK sú stanovené nasledovné postupy:

A. vykonanie a implementovanie výsledkov auditu informačných systémov SAK;

B. zavedenie novej komunikačnej platformy orgánov SAK, ktorá súčasne umožní prepojenie orgánov SAK tak, aby na jednotnej platforme dokázali spolu komunikovať;

C. sledovanie a zapájanie sa do európskych projektov (napr. FAL, *eJustice*, *eCodex*) – v tejto súvislosti je vhodné na úrovni CCBE mať jedného zástupcu SAK z PSE;

D. zabezpečiť a zabezpečovať pre advokátov tie elektronické služby, ktoré sú nevyhnutne potrebné na výkon advokácie, napríklad ako centrálné webové služby pre advokátov na výkon hlavných činností, najmä zaručenej konverzie, elektronického podpisovania, dôveryhodného ukladania dokumentov, služby dlhodobej overiteľnosti certifikátov elektronických podpisov, a pod.

4. V oblasti Elektronizácia advokátskeho stavu – softvérové vybavenie a prostriedky pre advokátov pre elektro-niký výkon advokácie sú stanovené nasledovné postupy:

A. presadzovanie schválených štandardov a odporúčaní pre SW vybavenie advokáta (osobitne pre cloudové riešenia);

B. presadzovania používania advokátskych preukazov vo všetkých oblastiach výkonu advokácie, resp. snaha o zmenu v podobe alternatívnych spôsobov autentifikácie;

C. zavedenie elektronických preukazov pre koncipientov;

D. bezpečnosť a ochrana osobných údajov advokátov, s dôrazom na implementáciu a prípravu na nové pravidlá podľa Nariadenia (GDPR).

Spolupráca Rozhodcovského súdu SAK so Slovenskou komorou stavebných inžinierov

V decembri 2017 Rozhodcovský súd Slovenskej advokátskej komory (RS SAK) dohodol so Slovenskou komorou stavebných inžinierov (SKSI) nezáväznú spoluprácu v oblasti rozhodcovských konaní. Spoločným cieľom je podporiť efektívne, odborné a spravodlivé riešenia obchodných sporov v oblasti stavebníctva. Rozhodcovský súd SAK má záujem cez spoluprácu s profesijnými komorami zviditeľňovať svoju činnosť a približovať ju reálnym potrebám spoločnosti.

Prvým hmatateľným výsledkom doterajších rokovaní je vzor rozhodcovskej doložky, ktorý aktívne odkazuje na možnosť tribunálu a strán v konaní podľa pravidiel RS SAK využiť odbornosť inžinierov SKSI. Predstavenstvo Slovenskej komory stavebných inžinierov odporučilo svojim členom využívať túto rozhodcovskú doložku pri uzatváraní zmluvných vzťahov v oblasti stavebníctva a RS SAK ju tiež publikuje na svojej stránke.

Vzorová rozhodcovská doložka odporúča, aby pri posudzovaní odborných otázok boli využívané odborné vyjadrenia najmä od autorizovaných inžinierov podľa zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch. Takýto mechanizmus vytvára predpoklady, aby sa spory, pri ktorých sú potrebné odborné znalosti z oblasti stavebníctva, rozhodovali na potrebnej odbornej úrovni, nákladovo efektívne a rýchlo.

SKSI v tejto súvislosti plánuje vytvoriť verejný zoznam expertov z radov svojich členov, ktorí majú záujem pôsobiť v rozhodcovských konaniach. SKSI do zoznamu zaradiť skúsených a uznávaných autorizovaných inžinierov, ktorí požívajú vo svojom obore z odborného i etického hľadiska vyso-

kú mieru dôvery. RS SAK a SKSI sa zároveň dohodli na spolupráci pri vzdelávaní autorizovaných inžinierov v oblasti rozhodcovského konania a podpory rozhodcovského povedomia v Slovenskej republike.

Odporúčaný vzor rozhodcovskej doložky pre zmluvy súvisiace so stavebníctvom, ktorý bol schválený Predstavenstvom SKSI, je uvedený nižšie. Jej text je podobný vzoru rozhodcovskej doložky, ktorú RS SAK vo všeobecnosti odporúča pre založenie právomoci RS SAK a rozdiely sú vyznačené tučným písmom. RS SAK považuje použitie takejto doložky v zmluvách z oblasti stavebníctva za pokrokové, pretože zameriava pozornosť strán a rozhodcovského senátu na možnosť kvalifikovanej podpory vo forme odborných vyjadrení, ktoré sú vhodnou a často aj cenovo dostupnejšou alternatívou k znaleckým posudkom.

Riešenie sporov (rozhodcovská doložka)

- 1) Všetky spory vyplývajúce z tejto zmluvy alebo s ňou súvisiace (vrátane sporov o mimozmluvných nárokoch) budú rozhodnuté v rozhodcovskom konaní podľa Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory.
- 2) **Ak rozhodnutie vo veci môže závisieť od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné znalosti z oblasti stavebníctva, môže si rozhodcovský senát vyžiadať odborné vyjadrenie najmä od autorizovaného stavebného inžiniera, zapísaného v zozname autorizovaných stavebných inžinierov podľa zákona č. 138/1992 Zb. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch. Rozhodcovský senát dá stranám možnosť vyjadriť sa k výberu autorizovaného stavebného inžiniera. Na autorizovaného stavebného inžiniera sa primerane vzťahujú ustanovenia Rokovacieho poriadku Rozhodcovského súdu Slovenskej advokátskej komory o nepredpojatosti znalca.**
- 3) Počet rozhodcov je [1 alebo 3]. Jazykom rozhodcovského konania je [slovenčina, čeština, angličtina a/alebo nemčina]. Rozhodcovská doložka sa riadi právom Slovenskej republiky.

Bližšie informácie o Rozhodcovskom súde Slovenskej advokátskej komore sú uverejnené na stránke www.sak.sk

ROZHODCOVSKÝ
SÚD
RS SAK
SLOVENSKEJ
ADVOKÁTSKEJ
KOMORY

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ SAK

Povinnosť advokáta informovať klienta a zasielať mu písomnosti, z ktorých pre klienta vyplývajú práva a povinnosti

Advokát, ktorý nezašle svojmu klientovi rozsudok, ktorý je navyše predbežne vykonateľný, a o jeho doručení klienta informuje len telefonicky bez existencie dohody s klientom o takomto spôsobe informovania, dopúšťa sa disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože takýmto konaním porušuje povinnosti mu uložené v § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK.

Rozhodnutie II. disciplinárneho senátu SAK z 30. apríla 2015,
sp. zn. DS II.-22/15:2562/2015

Dotknuté ustanovenia:

- § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK z 15. júna 2013

Rozhodnutím II. disciplinárneho senátu SAK z 30. apríla 2015, sp. zn. DS II.-22/15:2562/2015 bol disciplinárne obvinený advokát

uznaný za vinného

z disciplinárneho previnenia podľa § 56 ods. 1 zákona o advokácii, pretože zavinene závažným spôsobom porušil povinnosti advokáta podľa § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK,

tým, že

ako právny zástupca sťažovateľa A. B. ako odporcu v konaní vedenom pred okresným súdom o úpravu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom na čas do rozvodu manželstva neposlal sťažovateľovi rozsudok okresného súdu zo dňa 29. 1. 2014.

Podľa § 26 ods. 3 Disciplinárneho poriadku SAK v spojení s § 56 ods. 6 zákona o advokácii disciplinárny senát **upustil** od uloženia disciplinárneho opatrenia.

Podľa § 57 ods. 5 zákona o advokácii bola disciplinárne obvinenému advokátovi uložená povinnosť zaplatiť na účet

SAK paušálne náklady disciplinárneho konania vo výške **380 eur** v lehote do 15 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

Z odôvodnenia:

Návrhom predsedu Revíznjej komisie SAK zo dňa 12. 2. 2015 sa začalo disciplinárne konanie proti disciplinárne obvinenému advokátovi pre skutok uvedený vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

Sťažovateľ A. B. vo svojej sťažnosti tvrdil, že bol v konaní na okresnom súde o úprave rodičovských práv a povinností na čas do rozvodu poslaný disciplinárne obvineným ako svojim právnym zástupcom sám na pojednávanie dňa 29. 1. 2014 s tým, že nejde o nič vážne a že to zvládne aj sám, pretože je sťažovateľ „výrečný“, hoci predtým, keď disciplinárne obvinený bol zaneprázdnený, vždy sa na pojednávanie ospravedlnil. Pri dokazovaní osobných a majetkových pomerov sťažovateľ na súdnom pojednávaní okrem iného uviedol, že dostal od zamestnávateľa výpoveď prostredníctvom okamžitého skončenia pracovného pomeru, avšak neskôr zistil, že v zápisnici z pojednávanie bolo uvedené niečo iné, ako on uviedol na pojednávaní sudkyni; konkrétne, že v zápisnici je uvedené, že rozviazal pracovný pomer dohodou. Rozsudok bol doručený disciplinárne obvinenému, ktorý s ním sťažovateľa neoboznámil a ani mu ho neposlal. V odvolacej lehote sa disciplinárne obvinený spýtal sťažovateľa

e-mailom, či chce podať odvolanie, hoci o tom už predtým hovorili, niekoľko dní po pojednávaní.

Disciplinárne obvinený vo svojom vyjadrení k sťažnosti uviedol, že sťažovateľ sa slobodne rozhodol, že pôjde na dané pojednávanie sám; on mal kolíziu pojednávaní a mohol požiadať o odročenie, ak by to klient chcel. Keďže klient na pojednávanie chcel ísť, rešpektoval jeho názor. Po doručení rozsudku v zastupovanej veci okamžite sťažovateľa telefonicky informoval o rozsudku, oboznámil ho s jeho obsahom a informoval sa, či chce podať proti rozsudku odvolanie, o čom mala svedčiť aj e-mailová komunikácia so sťažovateľom z 4. 3. 2014. Disciplinárne obvinený ďalej uviedol, že kópie rozhodnutí a podaní mu stále doručoval osobne na porade, prípadne e-mailom, keď o to sťažovateľ požiadal. Predmetný rozsudok sťažovateľovi nezasielal, s obsahom rozsudku ho oboznámil telefonicky; následne mu dal sťažovateľ pokyn na podanie odvolania.

K návrhu na začatie disciplinárneho konania sa disciplinárne obvinený vyjadril, že bol problém dohodnúť si so sťažovateľom stretnutie, pretože už nepracoval na východnom Slovensku a domov nechodieval pravidelne, pričom od sťažovateľa nemal informácie o aktuálnej adrese, kde sa zdržiava, preto bola dojednaná obvyklá telefonická, e-mailová a prípadne osobná komunikácia, čo sťažovateľ považoval za dostatočné. Aj v tomto prípade prevzatie rozsudku disciplinárne obvineným a podanie odvolania riešili s klientom výlučne telefonicky a e-mailom s tým, že všetky dokumenty mu disciplinárne obvinený odovzdá osobne. Ak by chcel sťažovateľovi zaslať rozsudok skôr, musel by mu sťažovateľ oznámiť adresu svojho pobytu, čo on nikdy neurobil. Ďalej disciplinárne obvinený poukázal na rozhodovaciu prax disciplinárnych senátov – rozhodnutie III. DS SAK zo 7. 2. 2013, sp. zn.: DS III.-83/12:12:1034/2012 a rozhodnutie V. DS SAK zo dňa 30. 1. 2012, sp. zn.: V.-35/11:3951/2010 a navrhol, aby bol spod návrhu na začatie disciplinárneho konania oslobodený.

Disciplinárny senát mal za preukázané, že skutok sa stal a že ho spáchal disciplinárne obvinený advokát. Z § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK vyplýva, že advokát je povinný riadne a včas posilať klientovi všetky písomnosti, z ktorých pre klienta vyplývajú práva a povinnosti, ak sa s klientom písomne nedohodne inak. Advokát teda nie je povinný posilať klientovi v priebehu zastupovania akékoľvek písomnosti, ale všetky, z ktorých pre klienta vyplývajú práva a povinnosti. Je teda potrebné individuálne posudzovať, či pri tejto písomnosti išlo o takú písomnosť, z ktorej pre klienta vyplývajú práva a povinnosti. Štandardne, z rozsudku súdu prvého stupňa, ktorý nie je právoplatný (§ 159 ods. 1 OSP) a vykonateľný (§ 161 ods. 1 a 2 OSP), pre klienta (účastníka konania) by ešte nemuseli vyplývať práva a povinnosti; tie preňho vyplývajú až z právoplatného a vykonateľného rozsudku, je však úplne nepochybné, že rozhodnutie vo veci samej, či už je právoplatné, alebo nie, je rozhodujúcou písomnosťou, ktorej obsah má právo poznať v plnom rozsahu, a teda je povinnosťou advokáta takúto písomnosť klientovi poslať. Okrem toho v predmetnom prípade išlo o predbež-

ne vykonateľné súdne rozhodnutie, z ktorého bezpochyby vyplynuli pre sťažovateľa povinnosti, konkrétne povinnosť platiť výživné na jeho maloleté deti. Bez ohľadu na komunikáciu disciplinárne obvineného so sťažovateľom o rozsudku prostredníctvom telefónu či e-mailu, disciplinárne obvinený mal jednoznačne povinnosť postupovať podľa § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK a rozsudok mu zaslať. Advokátsky poriadok nezaväzuje advokáta k „doručeniu“ písomnosti klientovi, ale k „zaslaní“ tejto písomnosti klientovi. Ak by sa aj rozsudok klientovi doručiť nepodarilo, disciplinárne obvinený by si bezpochyby splnil svoju zasielaciu povinnosť, vyplývajúcu zo stavovských predpisov.

V zmysle § 6 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK, nemožno polemizovať o tom, či postačuje alebo nepostačuje informovanie klienta o obsahu rozsudku telefonicky, e-mailom či inak. Advokátsky poriadok SAK striktné ukladá advokátovi povinnosť písomnosti klientovi zasielať bez ohľadu na kvalitu informácií o obsahu rozsudku, ktoré prípadne klientovi poskytne advokát inou formou. Jedinú výnimku predstavuje existencia písomnej dohody medzi advokátom a klientom, v ktorej sa obe strany dohodnú, že písomnosti nemusí advokát klientovi zasielať; v prípade disciplinárne obvineného však existencia takejto dohody nebola preukázaná.

Argumentácia disciplinárne obvineného poukazovaním na rozhodnutia disciplinárnych senátov nemá v danom prípade relevanciu. V prípade rozhodnutia III. DS SAK zo 7. 2. 2013, disciplinárne obvinený (v konaní DS III.-83/12:12:1034/2012) svojmu klientovi rozsudky okresného súdu a krajského súdu v skutočnosti zaslal, avšak v zhoršenej kvalite, preto ho klient písomne vyzval na ich zaslanie, čo obvinený advokát vykonal. Rozhodnutie V. DS zo dňa 30. 1. 2012 nevychádzalo zo skutkového stavu, ktorý by bol podobný skutkovému stavu vo veci DO. V prípade rozhodnutia DS V.-35/11:3951/2010, disciplinárne obvinený advokát zaslal písomnosť svojmu klientovi oneskorene; nešlo teda o „nezaslanie“ písomnosti klientovi vôbec.

Pri rozhodovaní o treste senát vzal do úvahy nižšiu závažnosť disciplinárneho previnenia disciplinárne obvineného a skutočnosť, že sťažovateľ v dôsledku jeho postupu v zastupovanej veci neutrpel na svojich právach a právom chránených záujmoch. Disciplinárne obvinený nebol nečinný, sťažovateľa v predmetnom konaní riadne zastupoval a podal aj odvolanie proti rozsudku z 29. 1. 2014. Disciplinárny senát vzal do úvahy tiež skutočnosť, že u osoby disciplinárne obvineného ide o prvé porušenie predpisov vzťahujúcich sa na výkon advokácie, a že uložený trest má pôsobiť výchovne a preventívne. Z uvedených dôvodov senát postupoval podľa § 56 ods. 6 zákona o advokácii a upustil od potrestania disciplinárne obvineného.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Právnu vetu a rozhodnutie spracovala
Mgr. Tatiana Frištková
advokátka

Právníci na prahu nového roka 2018

Tradičné novoročné stretnutie právnikov sa uskutočnilo **10. januára 2018 v Hoteli Carlton v Bratislave**. Pozvanie prijali predsedníčka Súdnej rady SR JUDr. Lenka Praženková, predsedníčka Najvyššieho súdu SR JUDr. Daniela Švecová, verejná ochrankyňa práv prof. JUDr. Mária Patakyová, PhD., štátna tajomníčka Ministerstva spravodlivosti SR JUDr. Monika Jankovská, poslanci zákonodarného zboru, sudcovia, prokurátori, zástupcovia akademickej obce a partnerských komôr, advokáti – všetci, ktorí sa pri výkone právnického povolania stretávajú na rôznych fórach.

Predseda Slovenskej advokátskej komory **JUDr. Tomáš Borec (foto 1)** začal príhovor úvahou: niekomu by sa mohlo zdať, že byť právnikom je dnes už sprofanované. Právníci však vedia, že podstata výkonu ich povolání sa v čase nemení: stále ide o umenie dobra a spravodlivosti, a preto môžu byť právom hrdí na to, že svojou prácou ochraňujú práva ľudí, právnických osôb a základné princípy demokratického štátu, ktorý 1. januára 2018 oslávil 25. výročie vzniku.

S výkonom právnických povolání je nepochybne spojená veľká miera zodpovednosti. V prvom rade ide o zodpovednosť za každodennú prácu, ktorú právníci vykonávajú. Rovnako je potrebné vnímať zodpovednosť aj širšie ako povinnosť prispievať k celku, k posilňovaniu právneho štátu, k spoločnému dobru. Aj toto musí byť nenahraditeľnou úlohou

všetkých právnických stavov. Každé právnické povolanie bude v nadchádzajúcom roku čeliť osobitným výzvam. Iné výzvy stoja pred advokátmi, iné pred kolegami zo súdnictva či prokuratúry a iné pred kolegami zo štátnej správy, univerzít a profesijných právnických komôr.

JUDr. Borec za advokátsky stav potvrdil, že bude mať naďalej snahu konzistentne presadzovať rozumné princípy vo všetkých oblastiach vrátane legislatívnej činnosti presahujúcej rámec úzko špecializovaných advokátskych predpisov. Slovenská advokátska komora bude pokračovať v snahe o celkové zvyšovanie dobrého mena advokácie a dôvery verejnosti v služby advokátov a cíti zodpovednosť za budúcnosť advokácie, ktorá stojí najmä na kvalitnom vzdelávaní a odovzdávaní skúseností budúcim kolegom.

Neoddeliteľnou súčasťou novoročného stretnutia právnikov je už niekoľko rokov **vyhlasovanie výsledkov publikačnej súťaže Bulletinu slovenskej advokácie**. Ceny víťazom odovzdali predseda komory JUDr. Tomáš Borec, predseda redakčnej rady bulletinu JUDr. Jozef Brázdil a Michal Poliačik, zástupca vydavateľstva Wolters Kluwer.

Tretie miesto získal **JUDr. Marek Maslák, PhD. (foto 2)** s článkom *Formulácia petitu žaloby v konaniach o určenie, že vec patrí do dedičstva*. Druhé miesto získal **Jakub Berthoty (foto 3)** s príspevkom *Advokát ako zodpovedná osoba podľa Nariadenia Európskej únie o ochrane fyzických osôb pri spracúvaní osobných údajov a o voľnom pohybe takýchto údajov*. Víťazný tuš si vypočula **JUDr. Jana Mitterpachová, PhD. (foto 4)** za príspevok *Súkromný znalecký posudok v Civilnom sporovom poriadku – základné otázky*.

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu publikáciu v rámci edície venovanej profesijnému životu a odkazu významných slovenských advokátov. Knihu autora JUDr. Michala Rampáška (vnuka pozoruhodnej osobnosti slovenskej advokácie) *Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek – nestor slovenskej advokácie* na novoročnom stretnutí symbolicky paragrafmi uviedli do života jeho syn MUDr. Ladislav Rampášek a člen predsedníctva SAK JUDr. Ján Havlát. Publikácia podrobne mapuje život Vojtecha Rampáška v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnu úpravu výkonu advokácie v rozmedzí 57 rokov od obdobia českosloven-

skej advokácie z konca 30. rokov po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

JUDr. Rampášek (foto 5) v príhovore poďakoval všetkým prispievateľom za cenné príspevky do knihy. O Vojtechovi Rampášekovi vypovedá v *Liste dedovi* na konci publikácie: „... často mám pocit, akoby som Ťa čím ďalej viac poznával. Pri písaní tejto knihy som sa o Tebe dozvedel oveľa viac, často som sa prichytil pri tom, ako sa vcítujem do pozície, ktorú si v neľahkých časoch ako advokát a otec rodiny musel zažívať. Úsmevné sú príhody kolegov, ktorí na Teba len v dobrom spomínajú. Verím, že Ti bol vlastný humor a humor bol zároveň prostriedkom, ako nadľahčiť či uvoľniť to, čomu si čelil v priebehu dňa na pojednávaniach, rokovaníach, rôznych organizovaných schôdzkach, školeniach a pod. Všetko dobré a srdečné, čo si rozdával ľuďom vo svojom okolí, a ktorých ja teraz stretávam ako mladý advokát, mám pocit, že títo ľudia vyjadrujú vo-

či mne. Tvoj odkaz bol ako mozaika, rozhodný v pamätiach a zážitkoch jednotlivých ľudí. Dnes sa táto mozaika snáď – aspoň čiastočne – spája, ale aj zhmotňuje a stelesňuje. Nebudem rovnaký, aký si bol Ty, to nejde a ani by som to nechcel. Nežijem v Tvojom tieni, budujem si vlastnú cestu. Doba, v kto-

rej žijeme, sa zmenila, je iná ako obdobia, ktoré si zažil Ty. Pred človekom a osobitne advokátom stoja nové výzvy, ktoré vyžadujú obozretný prístup. Som presvedčený, že aj napriek zdanlivo neporovnateľným obdobiam pretrvávajú určité nepísané princípy či zásady, ktoré sú vlastné človeku – advokátovi naprieč akýmkoľvek časovým obdobím. Nejde len o etiku výkonu povolania, ide o viac – o vlastné svedomie, vieru a hodnoty. Nebol si z tých, ktorí si potrpia na meno vytesané v mramorovej doske, plakete či na tabuli. Ty si hodnotami žil a ľudia v Tvojom okolí to každodenne vnímali. Neustupoval si a aj v ťažkých časoch si si zachoval svoju vnútornú slobodu (osobnú, názorovú aj náboženskú), no ani si nevyskakoval, bol si rozvážny, múdry a statočný. Nikdy si nezabudol, že v každej trestnej kauze je ukrytý osud konkrétneho človeka a jeho rodiny. Na to si kládol dôraz aj pri obhajobe. Práve týmto si získal viac, nie výsledkami konkrétnych káuz – šlo o prístup, nadhľad, ideu, šlo o Teba. V tomto verím, že máme niečo spoločné. S hrdosťou preto nosím priezvisko Rampášek a Tvoje celoživotné dielo a odkaz je mi tou najsilnejšou motiváciou, aby naše priezvisko bolo aj naďalej hrdo spájané s advokáciou.“

Podujatie je už tradične priestorom, kde sa darí vytvárať príjemnú atmosféru, či už hostia prichádzajú s cieľom stretnúť priateľov, podeliť sa o skúsenosti z uplynulého roka, alebo len jednoducho ocitnúť sa v spoločnosti kolegyň a kolegov. Novoročné stretnutie je dnes iba spomienkou, všetci sa s vervou pustili do náročnej práce, nech je teda rok 2018 ešte lepší, ako na jeho začiatku dúfame.

–km–

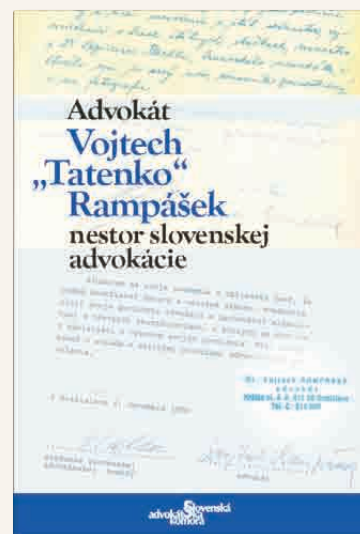
Foto Vladislav Zigo

Advokát Vojtech „Tatenko“ Rampášek nestor slovenskej advokácie

Slovenská advokátska komora vydala ďalšiu zo série publikácií venovaných osobnostiam slovenského kultúrneho života z radov advokátov, tentoraz venovanú bratislavskému advokátovi JUDr. Vojtechovi Rampášekovi. Knihu napísal mladý advokát **JUDr. Michal Rampášek**, ktorý je zároveň vnukom zosnulého advokáta.

Publikácia sa vyznačuje podrobným zmapovaním života JUDr. Vojtecha Rampášeka v tesnej väzbe na aktuálny vývoj v spoločnosti a právnej úprave výkonu advokácie. Práve zasadenie profesionálnej dráhy JUDr. Rampášeka v tomto kontexte je osobitne dôležité, pretože je zachytený pomerne dlhý a rôznorodý časový úsek 57 rokov histórie advokácie – od obdobia československej advokácie z konca 30. rokov až po znovuzrodenie slobodnej advokácie po roku 1990.

Publikácia je k dispozícii za 5 eur. V prípade záujmu o kúpu kontaktujte: stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk

PREDSTAVUJEME VÁM EURÓPSKU ADVOKÁCIU

Česká advokátska komora – advokácia na území našho najbližšieho suseda

Bulletin slovenskej advokácie prináša od začiatku roku 2018 v každom čísle čitateľom predstavenie jednej z európskych advokátskych komôr. V dnešnej Európe, v ktorej štátne hranice prestávajú byť zábranou spolupráce medzi advokátmi, stúpa význam poznania fungovania advokácie v iných štátoch. Skúsenosti zahraničných komôr, ich úspechy i každodenný život môžu byť nielen zdrojom poznania iných prístupov k riešeniu obdobných problémov, ale i inšpiráciou pre nás.

Počet aktívnych advokátov ku koncu roka 2017: **11 593**

Počet koncipientov: **2 957**

Počet obyvateľov na advokáta: cca 900

www.cak.cz, twitter.com/CAK_cz

Míľniky českej advokácie z pohľadu histórie

Ako prvý míľnik s nepochybným významom pre rozvoj advokácie v Čechách možno uviesť rok 1348, kedy bola založená Karlova univerzita v Prahe, ktorej súčasťou bola od počiatku právnická fakulta. V roku 1652 bolo už na území Čiech známe povinné zastúpenie advokátom, stanovené podmienky prístupu k povolaniu vrátane vzdelania a požiadaviek na vysoký morálny charakter. V roku 1848 sa do dejín zapísal významný pražský advokát a dekan právnickej fakulty Jan Nepomuk Kaňka, ktorý je dodnes známy ako mecenas advokátov, ale i hudobný skladateľ či právny zástupca Ludwiga van Beethovena. Krátko po tomto roku nasledovalo

niekoľko ďalších míľnikov ako prijatie advokátskeho poriadku (1849) či založenie časopisu *Právnik* (1861). Prvé čisto advokátske periodikum *Časopis českých advokátov* (neskôr známy ako *Právnické rozhledy*) začal vychádzať v roku 1898.

Advokáti sa zapájali do politického života a prispeli aj k vzniku Československa. Po roku 1918 sa právnické fakulty v Čechách otvorili aj pre ženské poslucháčky. Druhá svetová vojna a komunistický puč však viedli k úpadku advokácie a nezávislosť nahradil štátny dohľad.

Návrat k tradičným hodnotám advokácie datujeme až od roku 1989. Následne bola v roku 1990 založená Česká advokátska komora, odkedy začalo aj obdobie dvojkoľajnosti profesie, kedy popri advokátoch pôsobili aj komerční právnici. K zlúčeniu dvoch profesií došlo v roku 1996, kedy bol prijatý zákon o advokácii platný dodnes.

Keď sa história snúbi so súčasnosťou – oslavy 100. výročia ČSR v Luhačovicích

Rok 2018 je rokom dvoch výročí – Slovenská republika i Česká republika oslavujú nielen 25. výročie samostatnosti, ale spoločne oslavujú i 100. výročie vzniku Československa.

Aké vzťahy vládli medzi členmi advokátskeho stavu počas existencie spoločného štátu v jeho rôznych podobách? Po rozpade Rakúsko-uhorskej monarchie v roku 1920 došlo na území Slovenska k zlúčeniu štyroch dovtedy pôsobiacich advokátskych komôr do jednej so sídlom v Turčianskom Svätom Martine. V roku 1936 vznikla na Slovensku znova i Advokátska Komora v Bratislave. V Čechách pôsobili tri advokátske komory. Slovenskí a českí advokáti a ich komory spolupracovali na pôde Stálej delegácie advokátskych komôr, ale i v právnických spolkoch (napr. Spolok advokátov československých). Máme sa snažiť o unifikáciu československého advokátskeho práva.

„Temné“ obdobie advokácie, ktorá po druhej svetovej vojne stratila nezávislosť ako svoj základný pilier, malo podobné dopady v oboch krajinách. Zákonom z roku 1951 bolo zriadené Ústredie advokátskych poradní so sídlom v Pra-

he s cieľom organizovať, viesť a kontrolovať výkon advokácie i činnosť advokátskych poradní v Čechách a na Slovensku.

Nezávislá a slobodná advokácia bola obnovená po Nežnej revolúcii po takmer štyroch desaťročiach totality v oboch krajinách a rozvíja sa v duchu vzájomnej spolupráce a nadštandardných vzájomných vzťahov dodnes. Spoločnú históriu v čase prvej Česko-slovenskej republiky si slovenskí a českí advokáti pripomenú pri príležitosti osláv 100. výročia v septembri 2018 v Luhačoviaciach.

Sídlo Českej advokátskej komory tvorí trojlístok palácov

Česká advokátska komora sídli v **Kaňkovom paláci (foto 1)** na Národnej triede v Prahe. Palác je spojený s osobnosťou Jana Nepomuka Kaňku, ktorého starý otec barokovú budovu navrhol a ktorého manželka v budove založila nadáciu pre ctihodných chudobných advokátov ich vdovy a siroty. Postupne sa stal palác domovským sídlom advokátov a je to tak až dodnes. Pred budovou je pamätník Nežnej revolúcie a v interiéri výstava fotografií z roku 1989 – Galéria 17. novembra.

Vzdelávacím centrom advokátov je funkcionalistický **palác Dunaj (foto 2)**, v ktorom sa nachádzajú viaceré prednáškové sály a niektoré odbory kancelárie ČAK. Pobočka ČAK

v Brne sídli od roku 2005 v novorenesančnom **Kleinovom paláci (foto 3)** v centre mesta.

Logo, zástava a hymna Českej advokátskej komory

Hymna Českej advokátskej komory vznikla na motívy najznámejšieho klavírneho koncertu Jana Nepomuka Kaňku a v roku 2012 ju dotvoril súdobý hudobný skladateľ Boris Urbánek. Hymna znie pri skladaní advokátskych sľubov, počas galavečera Právnik roka či pri zahájení snemu Českej advokátskej komory.

Logo s výrazným štýlizovaným písmenom „a“ sa spája s Českou advokátskou komorou od počiatku obnovenia nezávislej advokácie.

Zástava Českej advokátskej komory (**foto 4**) bola navrhnutá a vytvorená pri príležitosti 20. výročia nezávislej a slobodnej advokácie počas predsedníctva JUDr. Martina Vychoňu.

Talár českých advokátov

Nosenia talárov advokátmi bolo zrušené v roku 1948, no táto tradícia bola znovu obnovená v roku 2011.

Štruktúra stavovskej organizácie a štatistiky

Česká advokátska komora je samosprávná a nezávislá stavovská organizácia, ktorá ako národná komora združuje všetkých advokátov v Čechách. Centrála v Prahe plní všetky úlohy spojené so stavovskou samosprávou, pobočka v Brne plní úlohy

vzdelávacieho regionálneho strediska, bežnú ekonomickú a technickú agendu a vzdelávanie advokátov a advokátskych koncipientov. Navyše má na starosti vedenie poradne pre bezplatnú právnu pomoc a určovanie advokátov, ktorí tieto právne služby poskytujú. Systém je založený na úvodnej bezplatnej 15-minútovej konzultácii.

Na sneme Českej advokátskej komory v septembri 2017 bol zvolený na jej čelo staronový predseda **JUDr. Vladimír Jirousek (foto 5)**. Prvýkrát bol predsedom v rokoch 2003 – 2009.

Silný rok pre ČAK na zahraničnej pôde

V roku 2018 sa stal predsedom Rady advokátskych komôr Európy (CCBE) so sídlom v Bruseli český advokát a člen predstavenstva ČAK **JUDr. Antonín Mokrý (foto 6 – predseda ČAK JUDr. V. Jirousek blahoželá JUDr. A. Mokrému k zvoleniu za predsedu CCBE)**. V predsedníctve tejto najvýznamnejšie organizácie združujúcej advokátske komory na európskej úrovni pôsobil už tri roky ako podpredseda, tento rok bude organizáciu viesť. Česká advokátska komora má v Bruseli aj svoje stále zastúpenie za účelom monitoringu a lobingu pri európskych inštitúciách CCBE (foto 7). Podobný úspech dosiahol JUDr. Martin Šolc, ktorý sa stal predsedom Medzinárodnej advokátskej komory (IBA).

Aktuálne úspechy a výzvy na domácej pôde

Česká advokátska komora vydáva stabilne kvalitný odborný časopis advokátskej obce. V roku 2016 oslávil časopis šesťdesiatku. Ako tlačene periodikum začal vychádzať už v roku 1956 pod názvom *Zprávy advokacie* a od roku 1971 až dodnes nesie názov *Bulletin advokacie*. Pred vznikom *Bulletinu*

Vážení slovenští kolegové,

Narodil jsem se jako Čechoslovák, velkou část volného času jsem se svými tehdy malými dětmi trávil na Kysucách – ve Velkém Rovném (to jsme přejmenovali na Malé Šikmé) a slovenských advokátů znám neúrokem. A jsem docela rád, že když už jsem podstoupil tu šílenost a opětovně vstoupil do „koryta stejné řeky“, čeká nás jedno velké společné výročí: 100 let od vzniku Slovenské, České, Moravské, a Slezské advokátní komory (všimněte si, že advokáti již od prvopočátku respektovali slovenskou svébytnost!). A jelikož se dle informací našich advokátních historiků konalo první společné setkání komorových zástupců v Luhačovicích, těším se, že ono výročí, jež pouze gruzínské pastevce může teoreticky potkat více, než jednou za život, společně a řádně ve dnech 20. – 22. septembra 2018 na místě samém oslavíme. A to budou teprve zdravice!

*Váš věrný spolukolega
a staronový předseda ČAK*

JUDr. Vladimír Jirousek

slovenskej advokácie v roku 1994 išlo o spoločný časopis českých a slovenských advokátov. K tlačenej verzii sa v roku 2012 pridala aj Bulletin advokacie online dostupný na internetovej stránke ČAK, kde možno nájsť okrem obsahu stavovského časopisu početné exkluzívne príspevky. Dňa 1. januára 2017 ČAK doplnila svoje komunikačné prostriedky aj o sociálnu sieť v podobe účtu na Twitteri, ktorý má po prvom roku vyše 600 sledovateľov.

Výsledkom úsilia Českej advokátskej komory posledných rokov bola novelizácia zákona o advokácii a zároveň vydanie komentáru k zákonu a stavovským predpisom (foto 8). Za úspech sa považuje najmä nová úprava postihu neoprávneného poskytovania právnych služieb (tzv. pokútnictvo) vzťahujúca sa na všetky právne profesie – advokátov, notárov i exekútorov. Doteraz neexistoval účinný nástroj na postihovanie pokútnikov, novela zákona o advokácii zakotvuje priestupky na úseku poskytovania právnych služieb v pôsobnosti Ministerstva spravodlivosti, pričom horná hranica pokuty je 3 mil. Kč. Novela ďalej sprísňuje postavenie školiteľa. Advokát sa po novom môže stať školiteľom až po uplynutí jedného roka od zápisu a zamestnať maximálne päť koncipientov. Po 1. júli 2018 začnú platiť nové úpravy systému bezplatnej právnej pomoci. V Česku má túto agendu na starosti Česká advokátska komora. Po novom prispieva na náklady poskytovania právnej pomoci čiastočne štát a komore boli rozšírené právomoci prideľovania vecí advokátom spolu s rozšírením prípadov, na ktoré sa právna pomoc vzťahuje.

Do katalógu disciplinárnych opatrení bolo pridané odňatie knihy o prehláseniach o pravosti podpisu a dočasný zákaz tejto činnosti.

Ako spolupracujeme

Česká advokátska komora je najbližší partner na poli zahraničných vzťahov, s ktorým Slovenská advokátska komora udržiava nadštandardné susedské vzťahy. Spoločné projekty, spoločné výročné zasadnutia predsedníctiev, vzájomná inšpirácia i radosť z úspechov. V zahraničí sme pozitívnym a inšpiratívnym príkladom spolupráce, doma nás spája história, podobný jazyk a právny systém.

Orgány Českej advokátskej komory a Slovenskej advokátskej komory sa pravidelne raz do roka stretávajú na spoločnom zasadnutí a napriek tomu, že právny poriadok v oboch krajinách je dnes rôzny, zostáva veľa spoločného a rokovania na bilaterálnej úrovni sú výbornou príležitosťou na výmenu informácií či už z legislatívneho vývoja alebo z internej komorovej praxe. Osemročná spolupráca dvoch predsedníctiev sa zavrhila v roku 2017 udelením ocenenia SAK za mimoriadny prínos advokácii bývalému predsedovi ČAK JUDr. Martinovi Vychopňovi ako historicky prvému zahraničnému advokátovi, a podobne bol vyznamenaný bývalý predseda SAK JUDr. Ľubomír Hreždovič zlatým odznakom *Za prínos českej advokácii*. (foto 9)

Komory sa podieľajú na výskume v oblasti dejín advokácie v podobe výročnej konferencie o histórii advokácie, ktorá sa koná od roku 2004 vždy na inom mieste s historickou relevanciou. V roku 2018 pri príležitosti osláv 100. výročia vzniku Československa sa plánuje jubilejná XV. konferencia symbolicky v Luhačoviciach.

Spolupracuje sa aj na poli vzdelávacích podujatí akým je napr. týždenný seminár o americkom práve v Telči, ktorý organizuje *Czech and Slovak Legal Institute John Marschall School of Law* pre slovenských a českých koncipentov. Po-

dobne bola realizovaná spolupráca pri organizácii dištančného kurzu Rady Európy HELP o ochrane osobných údajov a práve na súkromie v januári 2017, na ktorom sa zúčastnili 15 slovenskí a 15 českí advokáti.

Slovenská advokátska komora je členom Nemecko-česko-slovenského advokátskeho fóra od roku 2011. Prostredníctvom každoročnej odbornej konferencie vytvára platformu na výmenu vzájomných poznatkov a praktických skúseností z jednotlivých právnych odvetví s dôrazom na rozmer

cezhraničnej spolupráce s kolegami z Česka a Nemecka. Tento úspešný projekt odštartovala Česká advokátska komora s advokátskou komorou Bamberg v roku 2006.

Nezaostáva ani športová oblasť, príkladom je tradičný šachový turnaj advokátov spojený s odbornou prednáškou a medzištátnym šachovým zápasom družstiev ČAK a SAK, ktorý sa koná každoročne v apríli v Bratislave. K ďalším tradičným športovým podujatiam advokátov patrí turnaj *O pohár české a slovenské advokacie v tenise deblových dvojíc mužů a žen*, bežecký závod *O parohy arcivévody Ferdinanda*,

športové hry českej advokácie v Nymburku, turnaj regionálnych advokátskych tímov vo futbale *Jihočeské bodlo*, turnaj ČAK v plážovom volejbale, golfový turnaj českej advokácie a ďalšie.

Voľný pohyb advokátov cez hranice – možnosti a limity poskytovania právnych služieb v Čechách

Voľný pohyb advokátov EÚ na území Slovenska využívajú najviac českí advokáti a na území Českej republiky advokáti zo Slovenska. Preto sú dopyty ohľadom výkonu praxe českých a slovenských hosťujúcich a usadených advokátov jednou z náplní každodennej činnosti kancelárií oboch komôr. V prípade, že chce slovenský advokát ako hosťujúci euroadvokát poskytovať dočasne a príležitostne právne služby na území Českej republiky, nemusí byť zapísaný v zozname ani nemá oznamovaciu povinnosť voči ČAK. Ak však poskytuje právne služby bez prerušenia po dobu jedného mesiaca, je povinný Českej advokátskej komore oznámiť adresu v Českej republike pre doručovanie písomností. Slovenský hosťujúci advokát v Čechách nesmie spisovať zmluvy o prevode nehnuteľností, záložné zmluvy na nehnuteľnosti a zmluvy o prevode alebo nájme podniku alebo jeho časti, ak sa týkajú nehnuteľností. Hosťujúci euroadvokát nie je oprávnený ani osvedčiť pravosť podpisu. Ak právnym zástupcom môže byť podľa zákona len advokát, je nutné ustanoviť konzultanta pre otázky procesného práva z radov českých advokátov. Pri zastupovaní pred súdom je hosťujúci euroadvokát povinný ustanoviť českého advokáta ako splnomocnenca pre doručovanie písomností.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Autorka úprimne ďakuje kancelárii ČAK a najmä pani Mgr. Lenke Vojířovej z odboru medzinárodných vzťahov ČAK za poskytnuté informácie, fotografie a cennú pomoc pri spracovávaní príspevku.

Bulletin advokacie prináša...

Vyberáme z čísla 12/2017 českého Bulletinu advokacie

Mgr. Robert Němec, LL.M., advokát a podpredseda predstavenstva ČAK sa vo svojom **úvodníku** zaoberá úlohou a postavením ČAK v oblasti legislatívy.

V rámci **Aktualít** rezonuje téma vecného zámeru nového civilného súdneho poriadku, ktorý predstavilo Ministerstvo spravodlivosti ČR. V prvom príspevku s názvom *Nový civilní řád soudní* informuje JUDr. Michal Žižlavský, člen predstavenstva ČAK o tomto zámere a nastoľuje, popri princípe formálnej pravdy, aj otázku zavedenia tzv. Advokátskeho procesu. Tento mechanizmus obsahuje aj návrh nového vecného zámeru, ktorý predpokladá, že právne zastúpenie advokátom má byť povinné pri všetkých veciach, kde hodnota sporu je nad 50 000 Kč, ako aj vo všetkých konaniach na obnovu a konaniach pre zmätočnosť. Na príspevok nadväzuje rozhovor s Petrom Lavickým, predsedom pracovnej skupiny pre prípravu vecného zámeru civilného súdneho poriadku s názvom *Nelze opravovat něco, co je v samém základu špatně*. Rubrika tiež obsahuje informáciu o zvolení JUDr. Antonína Mokrého, člena predstavenstva ČAK, za prezidenta Rady Európskych advokátskych komôr (CCBE).

Časť **Z judikatúry** obsahuje Rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 20. 9. 2017, sp. zn. 22 Cdo 3245/2017, k naliehavému právnemu záujmu na určenie, že vec je predmetom zaniknutého a dosiaľ nevysporiadaného BSM, z ktorého vyplýva, že ak je v katastri nehnuteľností zapísaný len jeden z bývalých manželov a druhý tvrdí, že vec je predmetom zaniknutého, ale nevysporiadaného BSM, má naliehavý právny záujem na určení, že nehnuteľnosť je súčasťou BSM. Pokiaľ v priebehu konania nastanú účinky zákonnej domnienky vysporiadania, bude treba žalobu zmeniť na určenie, že vec je v podielovom spoluvlastníctve účastníkov. Podkladom zápisu spornosti je žaloba na určenie, že vec je v BSM, nie žaloba o vysporiadanie BSM. Ďalej je uverejnený Nález Ústavného súdu ČR z 17. 10. 2017, sp. zn. I. ÚS 269/16, k otázke stanovenia odmeny advokáta, podľa ktorého za úkony vykonané do 31. 12. 2012 treba priznať odmenu podľa § 9 ods. 3 písm. a) advokátskej tarify a nie podľa odst. 1. Citovaného ustanovenia. Opačný postup predstavuje porušenie dotknutého účastníka konania na spravodlivý proces. Nasleduje Rozsudok Najvyššieho správneho súdu ČR z 31. 8. 2017, sp. zn. 4 As 117/2017, k podnetu na začatie konania, podľa ktorého ten, kto má právo podať podnet na začatie konania z úradnej moci podľa § 46 správneho poriadku, nemá verejné subjektívne právo na to, aby toto správne konanie bolo začaté. Z tohto dôvodu nemôže žiadať začatie správneho konania zo svojho podnetu podľa § 42 správneho poriadku, ani sa ho úspešne domáhať cestou žaloby na ochranu pred nezákonným zásahom, pokynom, alebo do-

nútením podľa § 82. Ďalej prináša Stanovisko generálneho advokáta Súdneho dvora EU z 9. 11. 2017 vo veci C-414/16, Vera Egenberger v. Evangelische Werk für Diakonie und Entwicklung, k právu organizácie na autonómiu a sebaurčenie voči právu zamestnanca či uchádzača o zamestnanie nebyť diskriminovaný na základe presvedčenia, podľa ktorého *podliehajú profesijné požiadavky náboženských organizácií súdnemu prieskumu s ohľadom na tvrdenú protiprávnu diskrimináciu na základe viery*; Rozsudok Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 3. 2. 2015 č. 31081/05 vo veci Pruteanu proti Rumunsku k záznamom odpočúvania telefonické komunikácie medzi advokátom a klientom a ich použitiu v trestnom konaní voči tretím osobám, podľa ktorého *telefonická komunikácia spadá pod pojmy „súkromný život“ a „korešpondencia“ v zmysle čl. 8 Dohovoru, a teda jej záznam predstavuje „zásah orgánov štátnej moci“ do výkonu práva zaručeného čl. 8 Dohovoru. Odpočúvanie konverzácií medzi advokátom a klientom predstavujú bezpochyby zásah do profesijného tajomstva, ktoré je základom vzťahu dôvery medzi advokátom a klientom.*

V Rubrike **Z odbornej literatúry** sú obsiahnuté recenzie publikácií *Civilný sporový poriadok. Komentár* (M. Števec, S. Ficová, J. Baricová, S. Mesiarkinová, J. Bajánková, M. Tomašovič a kol.), *Zákon o svobodném přístupu k informacím. Praktický komentář* (J. Jelínková, M. Tuháček), *Vlastnictví bytů – kondominium* (P. Petr), *Předběžné opatření v právu nekálé soutěže* (J. Duba), *Přehled rozhodnutí ve správním soudnictví 2003 – 2013* (P. Molek, J. Stráská), *Encyklopedie českých právních dějin* (K. Schelle, J. Tauchen).

Časť **Z advokacie** obsahuje druhú časť bloku na tému elektronickej evidencie tržieb advokáta (prvá časť uverejnená v č. 11/2017) a rozhovor z pražským advokátom Danom Zwiebom, laureátom ocenenia Pro bono & CSR 2017. Časť prináša aj rozhodnutie kárneho senátu kárnej komisie ČAK z 28.7.2017, sp. zn. K 104/2016, podľa ktorého je kárnym previnením, ak advokát po skončení zastupovania nevyhoví žiadosti klienta o vyúčtovanie svojej odmeny.

Časť **Z Evropy** obsahuje rozhovor s novým prezidentom CCBE JUDr. Antonínom Mokrým o jeho doterajšom pôsobení v CCBE a jeho cieľoch a poslaní CCBE v roku 2018, ďalej informáciu o konaní Výročnej konferencie k 25. výročiu založenia Európskej akadémie práva (ERA), ktorá sa konala v Trevire 19. a 20. októbra 2017 na tému *Veríme stále v silu európskeho práva?*

Príspevky z odbornej teórie a praxe sú venované nasledovným problémom:

doc. JUDr. Ivana Štenglová

Lze akcionářům odejmout zákonem přiznaná práva, aneb kdy přestává být akcie akcií?

Článok sa zaoberá otázkou, či je možné nad rámec zákona obmedziť alebo rozšíriť akcionárske práva spojené s emisiou špeciálnych druhov akcií.

Autorka zakladá svoje argumenty na definícii akcie a dospela k záveru, že v niektorých prípadoch je možné odstúpiť od práv, ktoré sú akcionárom udelené zákonom, avšak nie

vtedy, keď by bolo zrušené právo, ktoré je koncepčne spojené s akciou a vyplýva z jej podstaty a jej pojmových znakov (právo podieľať sa na riadení spoločnosti, právo podieľať sa na zisku a právo podieľať sa na likvidačnom zostatku).

prof. JUDr. Karel Marek, CSc.

Licenční smlouva

Autor porovnáva reguláciu licenčnej zmluvy k predmetom priemyselného vlastníctva pred nadobudnutím účinnosti nového občianskeho zákonníka a teraz. Licenčné zmluvy sa zvyčajne uzatvárajú na dlhé obdobie, čo vedie k povinnej znalosti historickej legislatívy aj v dnešnej dobe.

JUDr. Dalibor Šelleng

K některým aspektům trestní odpovědnosti právního nástupce obchodní společnosti

Článek sa zaoberá vybranými oblasťami trestnej zodpovednosti právneho nástupcu obchodnej spoločnosti. Otvára predovšetkým otázku, či podľa súčasnej legislatívy trestná zodpovednosť prechádza na právneho nástupcu ako objektívna zodpovednosť. Navrhuje do budúcnosti spresniť úpravu trestnoprávných následkov právneho nástupníctva spoločností v závislosti od jeho formy a od vedomostí osôb rozhodujúcich o právnom nástupníctve o trestnej činnosti právne-

ho predchodcu. Článok tiež analyzuje účel trestných sankcií uložených právnomu nástupcovi.

Mgr. Ondřej Pavelek

Náhrada nemajetkové ujmy při usmrcení

Autor porovnáva výšku kompenzácie za nemajetkovú ujmu spôsobenú zabitím v súčasnej judikatúre českých súdov podľa § 2 959 občianskeho zákonníka s výškou náhrady škody priradenej sekundárnym obetiam v Rakúsku, krajine s podobnou právnou tradíciou. Autor sa zameriava na základné princípy ustanovení ABGB, ale aj na vývoj judikatúry a doktríny, ktorá začala rozlišovať rôzne druhy škôd v súvislosti s kompenzáciou nemajetkovej ujmy spôsobenej zabitím.

JUDr. Ing. Romana Rogalewiczová, Ph.D.

Interdisciplinární spolupráce při řešení rodičovských konfliktů

Článek sa zaoberá potrebou prepojenia a zdieľania informácií a úloh medzi zástupcami rôznych profesií, ktoré môže pomôcť ukončiť rodičovské konflikty čo najskôr a v najlepšom záujme dieťaťa.

Mgr. Alexandra Donevová
kancelária SAK

Kurz právnickej angličtiny a právnických zručností v Dubline

Írska právnická spoločnosť pozýva na kurz
Legal English and Legal Skills 2018 v termíne

16. – 20. júla 2018

Cieľom kurzu je prehĺbenie znalostí právnickej angličtiny, komparácia anglosaskej a kontinentálnej terminológie, prezentačné zručnosti, komunikácia s klientom, negociačné zručnosti, písanie právnych textov a komparácia právnej etiky.

Cena kurzu 650 eur zahŕňa učebné materiály a stravu počas kurzu. Ostatné náklady si účastník hradí sám. Záujemcovia sa môžu prihlásiť e-mailom na lspt@lawsociety.ie najneskôr **do 23. februára 2018**.

Viac informácií na www.lawsociety.ie/Legalenglish. Bližšie informácie vám ochotne poskytne aj odbor medzinárodných vzťahov SAK: Mgr. Michaela Chládeková, PhD., tel. 02 / 204 227 44, chladekova@sak.sk

INTERNATIONAL LEGAL EXCELLENCE PROGRAMME

LEGAL ENGLISH AND LEGAL SKILLS 2018
16 – 20 JULY, DUBLIN, IRELAND

LAW SOCIETY
PROFESSIONAL TRAINING

Centre of Excellence for
Professional Education and Training

Z DISCIPLINÁRNYCH ROZHODNUTÍ ČAK

Nečinnosť advokáta vo veci klienta

Je disciplinárnym previnením advokáta, ak ako zástupca klienta zostáva v jeho veci nečinným.

Rozhodnutie disciplinárneho senátu disciplinárnej komisie Českej advokátskej komory z 19. mája 2017, sp. zn. K 39/2016¹

Dotknuté ustanovenia:

- § 16 ods. 1, 2, § 17 zákona č. 85/1996 Sb., o advokácii
- čl. 4 ods. 1, 2 a čl. 9 ods. 1 uznesenia predstavenstva Českej advokátskej komory č. 1/1997 Vestníka zo dňa 31. 10. 1996, ktorým sa stanovujú pravidlá profesionálnej etiky a pravidlá súťaže advokátov Českej republiky (etický kódex) v platnom znení (ďalej len „Pravidlá profesionálnej etiky“)
- **obdobné ustanovenia slovenských právnych predpisov:** § 18 ods. 1, 2 zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii v platnom znení, § 2 ods. 2 a § 6 ods. 1 písm. a) Advokátskeho poriadku SAK z 10. júna 2017

Disciplinárny senát uznal disciplinárne obvineného advokáta za vinného z disciplinárneho previnenia, ktorého sa dopustil

tým, že

potom, čo dňa 27. 10. 2011 uzavrel s V. R. zmluvu o poskytovaní právnych služieb, ktorej predmetom bolo zastupovanie J. Š. v konaní, vedenom na okresnom súde o zaplatenie 17 507 Kč s prísl., a bol týmto súdom riadne vyzoomený o termíne pojednávania, nariadeného na deň 20. 4. 2015, na toto pojednávanie, na ktorom bol vyhlásený rozsudok, ktorý vyznel pre V. R. nepriaznivo, sa bez ospravedlnenia nedostavil a potom, čo sa s V. R. dohodol, že proti rozsudku podá v jeho zastúpení odvolanie, a potom, čo mu bol doručený rozsudok okresného súdu zo dňa 20. 4. 2015, o doručení tohto rozsudku ani o plynutí odvolacej lehoty V. R. neinformoval, s obsahom rozsudku ho neoboznámil a sám odvolanie proti nemu nepodal, v dôsledku čoho rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 5. 6. 2015,

teda

- nechránil a nepresadzoval práva a oprávnené záujmy klienta a neriadil sa jeho pokynmi,

- pri výkone advokácie nekonal čestne a svedomito a nevyužil dôsledne všetky zákonné prostriedky a v ich rámci neuplatnil v záujme klienta všetko, čo podľa svojho presvedčenia považoval za prospešné,
- pri výkone advokácie nepostupoval tak, aby neznižoval dôstojnosť advokátskeho stavu, keď za tým účelom nedodržiaval pravidlá profesionálnej etiky ukladajúce mu
  - povinnosť všeobecne poctivým, čestným a slušným chovaním prispievať k dôstojnosti a vážnosti advokátskeho stavu,
  - povinnosť plniť prevzaté záväzky,
  - povinnosť informovať klienta, ako postupuje pri vybavovaní jeho veci a poskytovať mu včas vysvetlenia a podklady potrebné pre zváženie jeho ďalších pokynov,

čím porušil

§ 16 ods. 1, 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1, 2 a čl. 9 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky,

za čo mu bolo uložené

podľa § 32 ods. 3 písm. c) zákona o advokácii disciplinárne opatrenie – **pokuta vo výške 100 000 Kč.**

Z odôvodnenia:

Disciplinárny žalobca podal na disciplinárne obvineného advokáta disciplinárnu žalobu pre skutok opísaný vo výroku tohto rozhodnutia.

Vo veci bolo pôvodne rozhodnuté rozhodnutím disciplinárneho senátu zo dňa 7. 10. 2016 tak, že disciplinárne obvinený je vinný zo spáchania disciplinárneho previnenia a bolo mu uložené disciplinárne opatrenie.

Na základe odvolania disciplinárne obvineného proti uvedenému rozhodnutiu odvolací disciplinárny senát disciplinárnej komisie ČAK vec prerokoval a svojím rozhodnutím

zo dňa 3. 3. 2017 disciplinárne rozhodnutie disciplinárneho senátu zo dňa 7. 10. 2016 zrušil a vec vrátil disciplinárnemu senátu na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Odvolačí disciplinárny senát vo svojom rozhodnutí disciplinárnemu senátu vytkol procesné pochybenia, spočívajúce v tom, že pojednávanie vo veci disciplinárny senát vykonal v neprítomnosti disciplinárne obvineného, bez toho, aby sa dostatočne zaoberal odôvodnenosťou vykonania pojednávania v jeho neprítomnosti. Pokiaľ ide o skutkové a právne závery disciplinárneho senátu v rozhodnutí zo dňa 7. 10. 2016 a rozhodnutia o uložení disciplinárneho opatrenia, odvolačí disciplinárny senát nekonštatoval nedostatky ani neprimeranosť.

Na základe vytknutého procesného pochybenia disciplinárny senát preto zopakoval pojednávanie vo veci za prítomnosti disciplinárne obvineného, dokazovanie doplnil výsluchom disciplinárne obvineného a ďalšími dôkazmi, ktoré boli disciplinárne obvineným v doplnenom konaní predložené, na základe čoho disciplinárny senát dospel k nasledovným skutkovým zisteniam a právnenému posúdeniu veci:

Disciplinárne obvinený na pojednávaní potvrdil, že sa na súdne pojednávanie vo veci vedenej na okresnom súde, nariadené na deň 20. 4. 2015, ako právny zástupca svojho klienta nedostavil z dôvodu, že si nesprávne poznamenal termín rokovania, v dôsledku čoho sa na pojednávanie dostavil s oneskorením až po vynesení rozsudku vo veci súdom.

Disciplinárne obvinený potvrdil, že proti predmetnému rozsudku okresného súdu, ktorý mu bol súdom doručený, odvolanie nepodal, pretože podanie odvolania viazal na zaplatenie zálohy na zastúpenie klientom vo výške 5 000 Kč. Disciplinárne obvinený svojho klienta o zaplatení tejto zálohy žiadal po skončení pojednávania, na ktoré sa so svojím klientom dostavil oneskorene.

Klient v lehote stanovenej disciplinárne obvineným zálohu vo výške 5 000 Kč disciplinárne obvinenému nezaplatil, tento odvolanie proti doručenému rozsudku v odvolacej lehote nepodal.

Disciplinárne obvinený tvrdil, že márnym uplynutím lehoty, ktorú klientovi stanovil na zaplatenie požadovanej zálohy, došlo k ukončeniu právneho zastúpenia klienta, a aj z tohto dôvodu odvolanie nepodal.

Disciplinárne obvinený ďalej odmietol skutok kladený mu za vinu v disciplinárnej žalobe, že by svojho klienta neinformoval o stave jeho veci.

Disciplinárny senát následne zopakoval vykonanie listinných dôkazov, ktoré boli predtým založené v disciplinárnom spise, a ďalej doplnil dokazovanie čítaním listinných dôkazov.

Disciplinárny senát na základe vykonaných dôkazov, vrátane novo predložených dôkazov, dospel k záveru, že tvrdenie disciplinárne obvineného v rámci jeho obhajoby korešpondujú s jeho zisteniami, a preto urobil jednoznačný záver, že disciplinárne obvinený prevzal 27. 10. 2011 právne zastúpenie V. R. v konaní, vedenom na okresnom súde, a že sa na súdne pojednávanie nariadené na deň 20. 4. 2015 bez ospravedlnenia nedostavil.

Disciplinárny senát ďalej dospel k jednoznačnému záveru, že hoci mal disciplinárne obvinený povinnosť proti doručenému rozsudku v uvedenej veci podať odvolanie, toto v zákonnej lehote nepodal.

V tejto súvislosti disciplinárny senát nepovažoval ako dôvodnú obhajobu disciplinárne obvineného, ktorú prezentoval v doplnenom konaní, že nemal povinnosť odvolanie proti rozsudku podať, pretože v dôsledku toho, že jeho klient mu nezaplatil požadovanú zálohu, došlo k ukončeniu právneho zastúpenia klienta, a teda nemal povinnosť odvolanie podať.

Disciplinárny senát zdôraznil, že aj keby skutočne došlo k ukončeniu právneho zastúpenia klienta v tejto veci, mal disciplinárne obvinený povinnosť proti doručenému rozsudku podať odvolanie z dôvodu, že aj po skončení právneho zastúpenia klienta je advokát povinný urobiť neodkladné úkony tak, aby neboli poškodené záujmy klienta. Bolo nepochybne zistené, že disciplinárne obvinený svojho klienta o doručení rozsudku v uvedenej veci a o plynutí odvolacej lehoty neinformoval, a teda mu ani nedal možnosť aby podal odvolanie proti rozsudku sám.

Disciplinárny senát v tomto prípade dospel k záveru, že disciplinárne obvinený porušil povinnosti advokáta, uložené mu v § 16 ods. 1, 2 a § 17 zákona o advokácii v spojení s čl. 4 ods. 1, 2 a čl. 9 ods. 1 Pravidiel profesionálnej etiky.

Ďalej disciplinárny senát posudzoval, či protiprávne konanie disciplinárne obvineného možno hodnotiť ako disciplinárne previnenie. Závažnosť porušenia právnych povinností disciplinárne obvineným podľa disciplinárneho senátu v danej veci dosahuje vysoký stupeň zavinenia, potrebného pre naplnenie všetkých znakov disciplinárneho previnenia.

Disciplinárny senát pri úvahe o druhu disciplinárneho opatrenia vychádzal zo zistení vyplývajúcich z výsluchu disciplinárne obvineného o jeho osobných a majetkových pomeroch. Disciplinárny senát vzal do úvahy na jednej strane veľmi vysoký stupeň porušenia právnych povinností advokáta a na strane druhej jeho osobné pomery a okolnosti, za ktorých k porušeniu právnej povinnosti došlo.

Disciplinárne obvinenému priťažovala skutočnosť, že sa disciplinárneho previnenia dopustil opakovane, a najmä, že sa nesnažil vzniknutý následok porušenia právnej povinnosti v spolupráci s klientom odstrániť.

Disciplinárny senát ako primerané disciplinárne opatrenie, vyjadrujúce mieru porušenia povinností disciplinárne obvineným, mu uložil disciplinárne opatrenie v podobe pokuty vo výške 100 000 Kč, zodpovedajúcej majetkovým pomeroch a príjmovým schopnostiam disciplinárne obvineného.

Rozhodnutie je redakčne krátené, upravované a doplnené o odkazy na citované ustanovenia pod textom.

Poznámka

1 preložené a spracované podľa Syka, J.: Z kárné praxe. In: Bulletin advokacie, č. 9/2017, s. 63 – 64

Právnu vetu a rozhodnutie preložila a spracovala
Mgr. Tatiana Frištková, advokátka

Z aktuálneho diania na európskej a medzinárodnej úrovni

■ CCBE

CCBE – *Rada advokátskych komôr Európy* (*Conseil des Barreaux Européens*) je organizácia združujúca advokátske komory z 32 krajín a ďalších 13 pridružených a pozorovateľských krajín. Zastupuje tak záujmy vyše jedného milióna európskych advokátov. Pravidelne vystupuje v mene svojich členov na úrovni Európskej únie, vypracováva stanoviská, štúdie, zapája sa do projektov a chráni základné piliere advokácie. Slovenská advokátska komora je jej plnohodnotným členom.

Právna pomoc utečencom na ostrove Lesbos – výzva pre dobrovoľníkov

Projekt právnej pomoci utečencom na ostrove Lesbos realizovaný Nemeckým spolkom advokátov (DAV) v spolupráci so CCBE ku koncu roka 2017 zaznamenal výrazné úspechy v počte poskytnutých právnych rád i v počte prihlásených advokátov - dobrovoľníkov. Od augusta 2016 viac ako 100 dobrovoľníkov zo 16 európskych krajín poskytlo právnu pomoc vyše 3 600 osobám. Podstatou právnej pomoci, ktorú utečencom poskytujú, je vysvetlenie právnych krokov potrebných pre žiadosť o azyl a žiadosť o zjednotenie rodín. Organizátori uverejnili ďalšiu výzvu na zasielanie prihlášok pre obdobie od januára do marca 2018. Minimálna dĺžka pobytu advokáta na ostrove sú dva týždne, výhodou je znalosť cudzích jazykov a azylového práva, náklady plne hradí organizátor. V prípade záujmu o viac informácií navštívte stránku www.europeanlawyersinlesvos.eu.

Európsky dohovor o povolani advokáta

Dňa 24. januára 2018 sa na pôde Parlamentného zhromaždenia Rady Európy bude hlasovať o otázke prijatia záväzného Dohovoru o povolani advokáta. CCBE pri tejto príležitosti organizuje sprievodné podujatie určené pre poslancov a iných záujemcov na tému *Ohrození advokáti: koniec právneho štátu v Európe?*, čím chce podporiť ciele navrhovaného dohovoru. Návrh prijať dohovor predkladá na rozhodnutie v pléne Výbor pre právne záležitosti a ľudské práva Parlamentného zhromaždenia. Sprievodné podujatie sa bude konať pod záštitou pani Sabien Lahaye-Battheau, ktorá bola menovaná za spravodajkyňu pre problematiku dohovoru. Podstatou programu budú svedectvá prenasledovaných advokátov z Turecka, Azerbajdžanu, Moldavska a Holandska, ktorých ľudské práva boli porušené pre výkon ich povolania.

24. január je Dňom ohrozených advokátov

V stredu 24. januára 2018 sme si opäť pripomenuli *Deň ohrozených advokátov*, teda osudy tých členov advokátskej obce, ktorí pre výkon svojho povolania a hájenie práv a právom

chránených záujmov iných sú prenasledovaní či väznení. Tento rok je deň venovaný Egyptu, kde sa momentálne advokáti nachádzajú v neľahkej situácii. Vo viacerých krajinách sa advokáti dňa 24. januára združujú a spoločne obracajú na veľvyslanectvá a ambasády krajín, kde je ohrozovanie advokátov najčastejšie. V prípade záujmu o viac informácií navštívte www.dayoftheendangeredlawyer.eu.

Potreba vyššej ochrany ohrozených advokátov bola aj jedným zo záverov Výročnej správy o ľudských právach a demokracii, ktorú vydáva Európsky parlament vždy na konci roka. Parlament žiada Európsku komisiu, aby zabezpečila pokračovanie fungovania mechanizmu EÚ na ochranu ochrancov ľudských práv (*ProtectDefenders.eu*), ktorý bol pôvodne prijatý len na obdobie 2015 – 2018.

■ Rada Európy

Nové bezplatné on-line kurzy HELP pre advokátov

Program Rady Európy HELP, ktorý je zameraný na vytváranie vzdelávacej platformy on-line kurzov pre advokátov, sudcov a prokurátorov v krajinách Európy, je opäť o niekoľko kurzov bohatší. Na konci roka 2017 boli sprístupnené kurzy *Justícia priateľská k deťom a práva detí*, *Medzinárodná spolupráca v trestných veciach* a *Boj proti obchodovaniu s ľuďmi*. Kurzy sú ľahko dostupné na novej verzii vzdelávacej platformy, ktorú nájdete na help.elearning.ext.coe.int. Približujú problematiku, obsahujú právne štandardy a praktické usmernenia vypracované Radou Európy, zameriavajú sa na súdne konania, právne nástroje a prípadové štúdie. Ak sa zaoberáte rodinným právom alebo trestným právom s cezhraničným prvkom, odporúčame vám otvoriť si niektorý z kurzov. Všetky obsahujú interaktívne prezentácie, rozhovory s odborníkmi, judikatúru a testy nadobudnutých znalostí.

■ ECBA

ECBA – *Európska komora obhajcov* (*European Criminal Bar Association*) je nezávislá organizácia združujúca obhajcov z krajín Rady Európy. Jej hlavným cieľom je presadzovať dodržiavanie základných práv podozrivých, obvinených a odsúdených osôb. ECBA slúži na udržiavanie kontaktov, vyhľadávanie kolegov v zahraničí, sprístupnenie relevantných dokumentov a sprostredkovanie odbornej rady členom. Slovenská advokátska komora nie je kolektívnym členom ECBA.

Nenechajte si ujsť jarnú konferenciu ECBA v Osle na tému *Väzba v prípravnom konaní a náhrada škody*

Dňa 20. a 21. apríla 2018 sa uskutoční tradičná jarná konferencia ECBA, tento krát v Nórsku na pôde Univerzity v Osle. Nosnou témou je *Väzba v prípravnom konaní a náhrada škody – aktuálne problémy a minimálne štandardy*. Účasť na konferencii je možné len odporučiť. Ide o výbornú príležitosť nadviazať kontakty s obhajcami v celej Európe a získať najnovšie poznatky z oblasti trestného práva. Záujemcovia zo Slovenska patria ku krajinám so zníženým registračným poplatkom (150 eur). V prípade záujmu o registráciu navštívte stránku www.ecba.org.

Advokáti na strane právneho štátu v Poľsku

Na jesennej konferencii ECBA poľská obhajkyňa Dominika Stępińska-Duch priblížila zhoršujúci sa stav právneho štátu a nezávislosti justície v Poľsku. Účastníci vyjadrili podporu poľským advokátom v ich snahe o znovuoobnovenie rešpektovania základných princípov právneho štátu. Vedenie ECBA následne pripravilo list, v ktorom vyjadruje hlboké znepokojenie nad následkami prijatých zmien na systém brzd a protiváh v štáte. List bol zaslaný prezidentovi Poľskej republiky Andrzejovi Dudovi, predsedovi dolnej komory parlamentu Marekovi Kuchcińskemu a predsedovi hornej komory parlamentu Stanisławovi Karczewskemu.

Turecký obhajca v ohrození za výkon povolania

ECBA vyvíja početné aktivity na ochranu základných práv advokátov na celom svete. Ľudsko-právny výbor ECBA s radosťou prijal správu, že advokát Salih Bayram Akinci bol 30. decembra 2017 prepustený z väzby v Grécku a otázka jeho deportácie do Turecka sa odložila do prijatia rozhodnutia o jeho žiadosti o azyl. Výbor vyvíjal aktivity na podporu pána

Akinciho, ktorý čelí hrozbe prenasledovaniu v Turecku z dôvodu plnenia si povinností v úlohe advokáta v podobe obhajoby viacerých osôb obvinených z podpory Fetullaha Gülena a teda obvinených z podpory pokusu o vojenský prevrat v júli 2016 v Turecku. List bol zaslaný gréckemu ministrovi spravodlivosti pripomínajúc, že advokát nesmie byť stíhaný za trestné činy svojho klienta.

■ AIJA

AIJA – Medzinárodná asociácia mladých advokátov (*Association internationale des jeunes avocats*) je celosvetová asociácia mladých právnikov vo veku do 45 rokov. Venuje sa organizovaniu seminárov a výročných stretnutí zameraných na výmenu know-how, ponúka prednášky nielen na právnické témy – svoje nezastupiteľné miesto majú otázky osobného rozvoja, soft skills a manažmentu advokátskej kancelárie. Slovenská advokátska komora je kolektívnym členom AIJA.

Prieskum AIJA: Umelá inteligencia

Po úspešnom 55. výročnom kongrese AIJA v Tokiu, ktorý sa niesol v znamení témy *Umelá inteligencia, technológia a inovácie*, boli na konci roka 2017 spracované odpovede účastníkov na otázku, či vstup umelej inteligencie do sektoru právnych služieb má potenciál zmeniť charakter advokácie, či advokátske kancelárie využívajú niektorú z foriem umelej inteligencie a v čom vidia nové príležitosti a v čom nové hrozby. Report nájdete na internetovej stránke www.aija.org pod názvom *AI Survey – Briefing Report*.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
Odbor medzinárodných vzťahov SAK

Advokácia v spomienkach advokátov

Dávame do pozornosti všetkým advokátom, že v knižnici SAK sú k dispozícii posledné výtlačky **reprezentatívnej veľkoformátovej publikácie v tvrdej väzbe**, ktorá na vyše 300 stranách formou rozhovorov s kolegami advokátmi mapuje dianie v advokácii od začiatku 70. rokov minulého storočia až po dnešok.

Zvýhodnená cena pre advokátov 10 eur

Kontakt: PhDr. Ondrišová, tel.: 0903 600 805, ondrisova@sak.sk

Chcete aj vy zažiť tzv. „AIJA spirit“?

Ponuka pripravovaných podujatí AIJA

Využite kolektívne členstvo Slovenskej advokátskej komory v AIJA na znížený poplatok

Slovenská advokátska komora ako kolektívny člen AIJA ponúka advokátom možnosť využiť výhody svojho členstva, vďaka ktorému môže SAK poskytnúť trom osobám znížený registračný poplatok na každé podujatie AIJA. Dovoľujeme si týmto ponúknuť advokátom, ktorí nie sú členmi AIJA, ale radi by sa zúčastnili na konkrétnom podujatí, využiť prostredníctvom Slovenskej advokátskej komory túto možnosť. Viac informácií Vám poskytne odbor medzinárodných vzťahov SAK (chladekova@sak.sk).

Spoločná účasť členov AIJA na „Juristenball“

10. 2. 2018 Viedeň, Rakúsko

<https://www.aija.org/en/event-detail/397>

11. výročná daňová konferencia:

Férovosť vo vnútroštátnom a medzinárodnom zdaňovaní

1. – 3. 3. 2018 Florencia, Taliansko

<https://www.aija.org/en/event-detail/371>

Výročná T.R.A.D.E. konferencia

12. – 14. 4. 2018 Amsterdam, Holandsko

<https://www.aija.org/en/event-detail/373>

Seminár *Námorná doprava, obchod & kybernetická bezpečnosť: nové príležitosti a hrozby*

19. – 21. 4. 2018 Hong Kong

<https://www.aija.org/en/event-detail/373>

Polročná májová konferencia

Corporate governance - aktuálne trendy a Navzdyspolu a šťastní! Pohľad podnikových právnikov a advokátskych kancelárií na úspešné manažovanie vzťahu klient – advokát

23. – 26. 5. 2018 Varšava, Poľsko

<https://www.aija.org/en/event-detail/378>

Seminár *Deal alebo žiadny deal?*

ABC a XYZ negociácie M&A transakcie

14. – 16. 6. 2018 Mallorca, Španielsko

<https://www.aija.org/en/event-detail/374>

7. výročná AIJA konferencia o súťažnom práve

Výskum & vývoja inovácie – ochrana prostredníctvom alebo napriek súťažnému právu?

21. – 23. 6. 2018 Frankfurt, Nemecko

<https://www.aija.org/en/event-detail/375>

Seminár

Ako efektívne manažovať právnu prax (budúcnosť)?

28. – 30. 6. 2017 Zadar, Chorvátsko

9. výročná AIJA arbitrážna konferencia

<https://www.aija.org/en/event-detail/383>

Family Office Seminar

12. – 14. 7. 2018 Jersey

<https://www.aija.org/en/event-detail/377>

56. Medzinárodný kongres mladých právnikov (hlavné výročné podujatie AIJA)

28. 8. – 1. 9. 2018 Brusel, Belgicko

<http://brussels.aija.org>

V prípade záujmu sa môžete obrátiť na národného reprezentanta AIJA Mgr. Tomáša Rybára, tomas.rybar@cechova.sk.

ADVOKÁTI DAVISTI – Vladimír Clementis, Ján Poničan, Daniel Okáli

Slovenská advokátska komora vydala v rámci svojej edičnej činnosti zameranej na významné osobnosti slovenského kultúrneho života z radov advokátov knihu **JUDr. Petra Kerecmana**, autora, ktorý už niekoľko rokov mapuje históriu slovenskej advokácie. Rozsiahla publikácia (460 strán) s bohatým obrazovým materiálom je k dispozícii **ZADARMO**.

V prípade záujmu kontaktujte e-mailom na adrese: darina.stracinova@sak.sk alebo ondrisova@sak.sk.

DÁVAME DO POZORNOSTI...

E-JUSTICE: Európsky portál elektronickej justície – možnosti a limity (úvod)

Podľa charakteristiky na samotnom portále „jeho prvotným cieľom je uľahčiť život občanom tým, že poskytuje informácie o právnych systémoch a zlepšuje prístup k spravodlivosti v celej EÚ, a to v 23 jazykoch“. Do akej miery môže portál podať pomocnú advokátom?

Myšlienka rozvinúť využívanie informačných a komunikačných technológií na európskej úrovni skrsla na pôde Európskej komisie v roku 2007. Trvalo tri roky, kým sa európsky portál objavil on-line a odvtedy sa neustále dopĺňa, nabera na objeme a rozširuje svoje funkcionality. Dizajn i nástroje sú v prvom rade zamerané na občanov/spotrebiteľov v duchu cieľov Lisabonskej zmluvy, medzi ktoré patrí „priblížiť Európsku úniu občanom“. Obsahuje však množstvo informácií a možností, ktoré poslúžia podnikateľom i odborníkom v oblasti práva, vrátane advokátov, najmä pokiaľ ide o ich služby s cezhraničným prvkom. Tvorcovia portálu apelujú na právnikov, ktorých participáciu na projekte považujú za kľúčovú pre naplnenie potenciálu, aby sa zapájali do sprievodných projektov, pripomienkovali a hlavne portál využívali.

Ak máte otázku, ako sa riešia dopravné priestupky v Rakúsku, hľadáte notára v Maďarsku alebo obchodný register v Škótsku, skúste kliknúť na jednotné kontaktné miesto na prístup k spravodlivosti v EÚ: <https://e-justice.europa.eu>.

V súčasnosti prostredníctvom portálu možno bez jazykovej bariéry získať

- informácie o právnej úprave a národných špecifikách konkrétnych nástrojov vo všetkých štátoch EÚ
- informácie o súvisiacich záväzných nariadeniach EÚ
- dynamické formuláre a tlačivá na podania v rámci európ-

ských konaní, ktoré predstavujú pre strany alternatívu konaní existujúcich podľa práva členských štátov (európsky platobný rozkaz, konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu, odškodnenie obetí trestných činov, európsky exekučný titul, európsky príkaz na zablokovanie účtov, atď.)

■ početné a rôznorodé vyhľadávače (právnické profesie, registre a katastre)

Hudbou bližšej či vzdialenejšej budúcnosti je prepojenie všetkých zainteresovaných strán tak, že portál bude slúžiť na on-line podávanie formuláru pre európsky platobný rozkaz či tlačiva pre konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu priamo na príslušný súd v členskom štáte. V súčasnosti takto fungujú niektoré druhy konaní v niektorých spolupracujúcich krajinách, napríklad vzájomné uznávanie peňažných sankcií medzi Holandskom a Belgickom, či európsky platobný rozkaz medzi Rakúskom, Nemeckom, Talianskom a Gréckom. Limity portálu sú dané rôznym tempom zapájania sa jednotlivých členských štátov či nižšou intenzitou využívania alternatívnych európskych konaní.

V jednotlivých číslach *Bulletinu slovenskej advokácie* v roku 2018 v krátkosti predstavíme nasledovné okruhy, ktoré portál elektronickej justície pokrýva: rodinné veci, dedenie, peňažné pohľadávky, súdne konania, podania na súd, práva obetí a obžalovaných, právne predpisy a judikatúra, obchodné registre, konkurzné registre a katastre, odborná príprava a profesionálne siete.

Mgr. Michaela Chládeková, PhD.
JUDr. Michal Rampášek

Multilaterálny hospitačný program v Nemecku

Nemecká nadácia pre medzinárodnú právnu spoluprácu,
Nemecká spolková advokátska komora
a Nemecké združenie advokátov

organizujú aj v roku 2018 stáž v termíne

23. augusta – 29. septembra 2018

prednostne pre mladých advokátov,
prípadne pre koncipientov
v poslednom roku koncipientskej praxe.

Cieľom stáže je prehĺbenie vedomostí z nemeckého práva prostredníctvom úvodného intenzívneho seminára, následne oboznámenie sa s prácou v nemeckej advokátskej kancelárii. Podmienkou účasti je viacročná odborná prax, **vek do 35 rokov a výborná znalosť nemčiny slovom aj písmom**. Organizátor si vyhradzuje právo preveriť znalosť nemeckého jazyka formou testu. Ťažiskom záujmu účastníkov hospitácie by malo byť občianske a obchodné právo.

Z hospitačného programu sú vylúčení záujemcovia pracujúci v nemeckých advokátskych kanceláriách na Slovensku, t. j. v kanceláriách, ktoré vznikli ako pobočka/zastúpenie nemeckej kancelárie, a/alebo ktoré majú meno nemeckej advokátskej kancelárie. Výluka sa vzťahuje aj na záujemcov pracujúcich v advokátskej kancelárii, ktorá má pracoviská v Nemecku, resp. záujemcov pracujúcich v advokátskej kancelárii, ktorá vystupuje ako partner konkrétnej nemeckej advokátskej kancelárie v rámci dohodnutej intenzívnej spolupráce.

V roku 2018 je pre Slovenskú advokátsku komoru vyhradené **jedno miesto**.

Organizátor hradí náklady spojené so stravovaním a ubytovaním počas úvodného seminára v Königswinter,

cestovné náklady z miesta konania úvodného seminára do miesta sídla konkrétnej advokátskej kancelárie a späť, náklady na ubytovanie počas hospitácie a vreckové vo výške 550 eur, ako aj poistenie liečebných nákladov v prípade akútneho ochorenia. Ostatné náklady si účastníci hradia sami.

Ak vybraný účastník z osobných alebo iných dôvodov nemôže program dokončiť podľa plánovaného harmonogramu, organizátor si vyhradzuje právo predčasne ukončiť jeho účasť v programe. V takom prípade je účastník povinný uhradiť všetky dodatočné cestovné náklady spojené s predčasným ukončením programu.

Účastníkov do advokátskych kancelárií umiestňuje organizátor. Účastník môže sám navrhnúť advokátsku kanceláriu, ktorá by bola ochotná prijať ho na stáž, ale o tom, či uchádzač môže prijať stáž v ním navrhutej advokátskej kancelárii, s konečnou platnosťou rozhodne organizátor v závislosti od možností ubytovania v danom mieste.

PROGRAM

- 23. 8. Príchod do Königswinter
- 24. – 31. 8. Úvodný seminár v Königswinter
- 3. – 26. 9. Stáž v nemeckej advokátskej kancelárii
- 27. – 28. 9. Vyhodnotenie programu v Königswinter
- 29. 9. Návrat z Nemecka

Záujemcovia splňajúci uvedené podmienky sa môžu prihlásiť **najneskôr do 20. februára 2018** e-mailom na adrese chladekova@sak.sk s názvom **Prihláška na stáž v Nemecku**. K žiadosti o zaradenie do výberového konania treba pripojiť **životopis a motivačný list v slovenskom aj v nemeckom jazyku**. Termín výberového konania bude prihláseným záujemcom včas oznámený.

Bližšie informácie vám ochotne poskytne odbor medzinárodných vzťahov SAK, Mgr. Michaela Chládeková, PhD., tel.: (02) 204 227 44, e-mail: chladekova@sak.sk.

Advokát Vladimír Clementis (3. časť)

V decembri tohto roku uplynie od popravy Vladimíra Clementisa 65 rokov. Politikovi, advokátovi a spoluzakladateľovi davistického hnutia venoval svoj príspevok JUDr. Peter Kerecman na Konferencii o histórii advokácie, ktorá sa konala 3. novembra 2017 v Banskej Bystrici.

Clementisovi koncipienti

Clementis počas svojej advokátskej praxe zamestnával postupne spolu osem osnovníkov, z toho dve ženy. Jeho kancelária mala okrem krátkych období vždy aspoň jedného koncipienta, keď sa stal Clementis poslancom Národného zhromaždenia aj dvoch. Nového koncipienta prijímal spravidla tri mesiace pred skončením zamestnávania predchádzajúceho, vyberal si právnikov s niekoľkoročnou praxou.

Jeho prvým koncipientom sa stal v r. 1932 **Ján Poničan**. Pracoval u neho sedem mesiacov, potom prestúpil k dr. Zoltánovi-Weichherzovi na Okáliho miesto.

Po jeho odchode bola kancelária pol roka bez osnovníka. Od polovice roku 1933 zamestnal **Máriu Wittmanovú**, rod. **Ferbsteinovú**, dcéru prešovského advokáta Karola Ferbsteina, ktorá si aj za manžela vzala advokáta – Marcela Wittman na so sídlom v Senci. U Clementisa pracovala sedem mesiacov,⁵⁹ advokátkou sa však nikdy nestala.⁶⁰

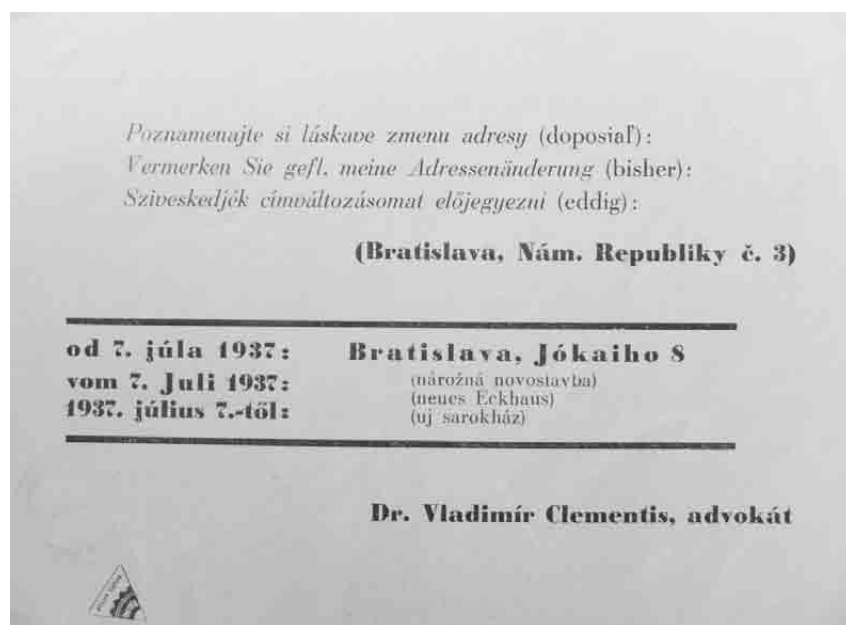
Tri mesiace pred odchodom Márie Wittmanovej prijal Clementis za osovníka znova ženu – **Mariannu Nemcovú**, rod. **Mesticovú**, ktorá po skončení štúdia na Právnickej fakulte Karlovej univerzity v Prahe bola osnovníčkou v Prahe u dr. Hartmanna. U Clementisa pracovala rok.⁶¹ V súvislosti s jej zamestnaním však v decembri 1934 musel riešiť na výzvu Advokátskej komore Turčianskom Sv. Martine sťažnosť podanú *Sdružením advokátov Slovákov*,⁶² podľa ktorej táto osnovníčka prax riadne nevykonávala, pretože údajne mala aj iné zamestnanie. Clementis komore s patričnou dávkou emócií odpísal: „Na vyzvanie uvádzam, že dr. Nemcová pojednávala u súdu, vykonávala intervencie a konala všetky osnovnícke práce, najmä tiež konferencie so stránkami v záležitostiach, ktoré som jej prideliť. (...) Keďže bola vydatá a matkou školopovinného dieťaťa, iste je vylúčené, aby okrem dochádzania do kancelárie bola bývala vykonávala tiež iné za-

Oznámenie Vladimíra Clementisa
o zmene sídla advokátskej kancelárie

(Miesto uloženia: Slovenská národná knižnica, Literárny archív Martin; sign.72 A 20)

Podobizeň Gustáva Husáka

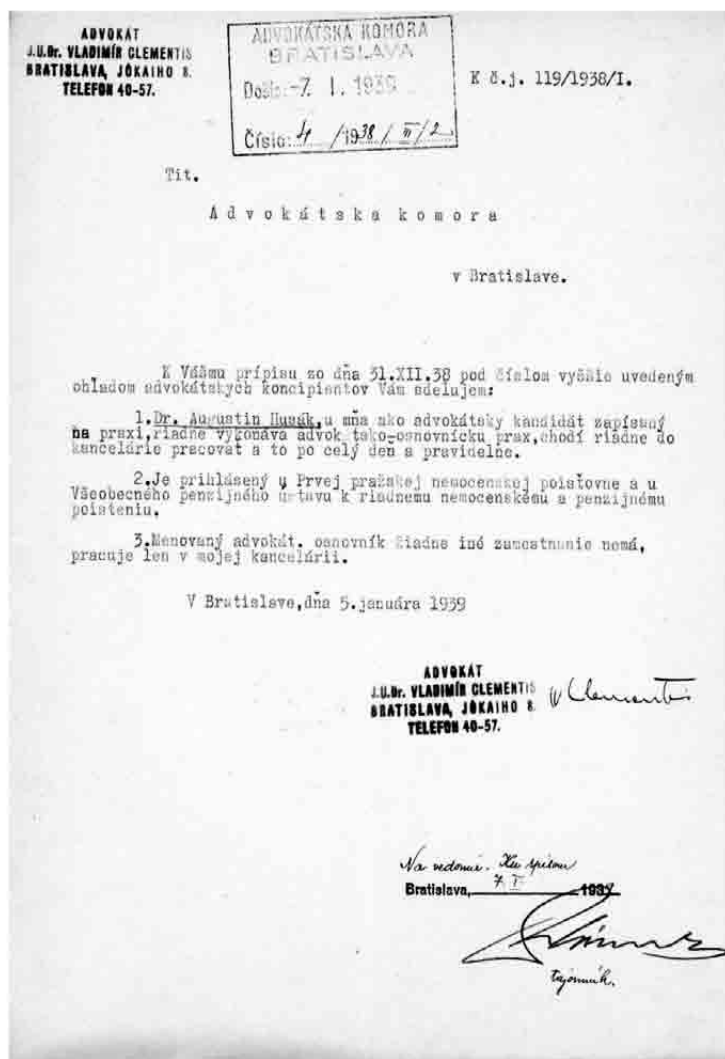
(Fotograf: ZAS. Miesto uloženia: Slovenská národná knižnica, Literárny archív Martin; SH 194/1)

Žiadosť Augustína Husáka o zápis do zoznamu advokátskych osnovníkov ako osnovníka advokáta dr. V. Clementisa z 4. 1. 1938
(Advokátska komora v Bratislave, Spisy. Osobné veci kandidáta advokátstva dr. Augustín Husák, č. 4/1938/III)

Potvrdenie advokáta dr. Vladimíra Clementisa o prijatí Augustína Husáka za osnovníka z 4. 1. 1938
(Advokátska komora v Bratislave, Spisy. Osobné veci kandidáta advokátstva dr. Augustín Husák, č. 4/1938/III)

Potvrdenie advokáta dr. Vladimíra Clementisa o riadnom výkone praxe osnovníka Augustínom Husákom z 5. 1. 1938
(Advokátska komora v Bratislave, Spisy. Osobné veci kandidáta advokátstva dr. Augustín Husák, č. 4/1938/III)

metstanie. Sdruženie advokátov Slovákov mohlo ušetriť prácu váženej advokátskej komore, sebe i svojim kolegom, keby si v takýchto prípadoch bolo kolegiálne vyžiadalo informáciu, skôr ako urobilo oznámenie. Bol by som im dal k dispozícii termínový kalendár a aktá, z ktorých – s prípadným porovnaním so súdnymi zápisnicami – mohlo si ľahko zistiť bezzákladnosť oznámenia proti mne.“

Neskôr Clementis zamestnával ako osnovníka **Vladimíra Vydru**,⁶³ už spomínaného **Jána Terebessyho**, **Vojtecha Junga**⁶⁴ a **Ladislava Biela**.⁶⁵ Po jeho odchode ostala kancelária takmer rok bez koncipienta. Čakala na posledného Clementisovho osnovníka – **Augustína Husáka**.⁶⁶

Husák nastúpil ku Clementisovi v roku 1937 po zložení poslednej štátnice⁶⁷ ešte pred promóciou.⁶⁸ Gratulovať k promóciám mu prišiel aj Clementis, oslava bola v Husákovej rodnej Dúbravke. V tom čase už piaty rok spolupracoval

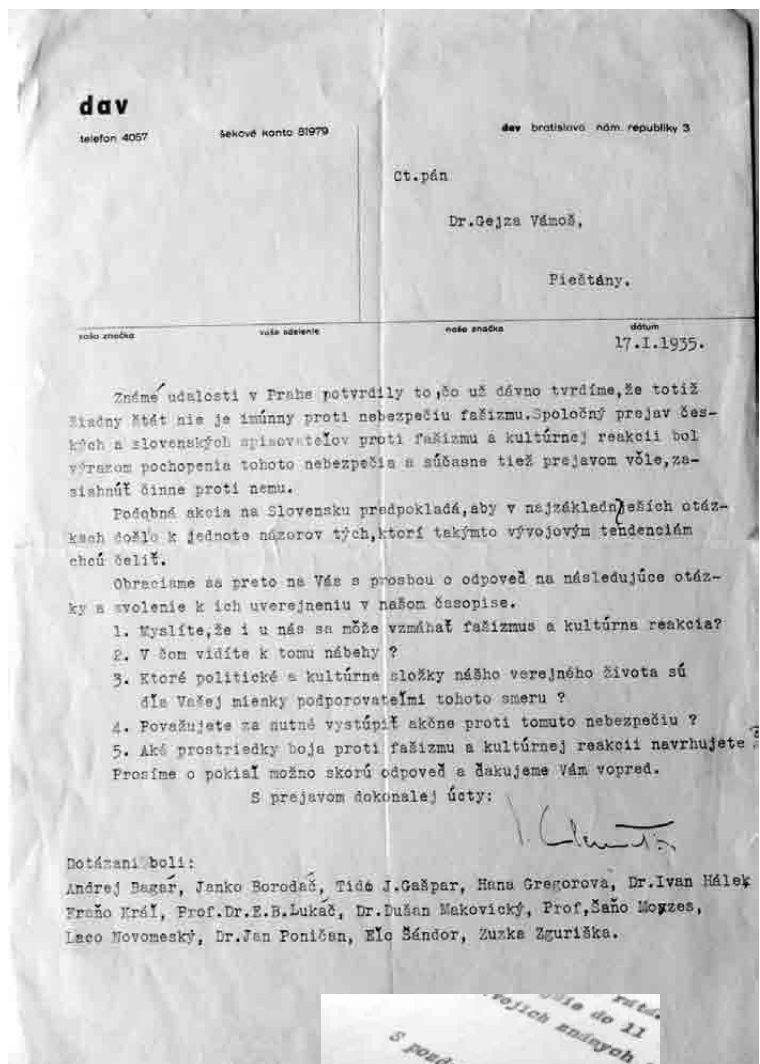

Potvrdenie advokáta dr. Vladimíra Clementisa o dĺžke výkonu osnovníckej praxe Augustína Husáka z 22. 5. 1939 (Advokátska komora v Bratislave, Spisy. Osobné veci kandidáta advokátstva dr. Augustín Husák, č. 4/1938/III)

i s DAVom, patril do druhej generácie Davistov, bol jednou z jej najvýznamnejších postáv.⁶⁹ Husák na starších Davistov spomína: „Udivoval a dakedy i zarážal ma u nich veľký životný optimizmus. Ja sám som mal sklon skôr k príliš vážnemu postoju k životu i posudzovaniu otázok. A títo davisti – asi o desať rokov starší odo mňa – sršali vtipom, prepletali diskusie či spoločenské stretnutia tak živo a veselo.“⁷⁰

Keď Clementis odcestoval do Paríža a Londýna, mal Husák na starosti celú kanceláriu.⁷¹ V septembri 1938 sa oženil s o tri roky mladšou Magdou Lokvencovou, poslucháčkou práva.⁷²

Po odchode Clementisa do emigrácie Husák prestúpil k advokátovi Matejovi Vaníčkovi a keď si dokončil osvojnú prax, bol v septembri 1943 zapísaný do zoznamu advokátov so sídlom v Bratislave na Zelenej ulici č. 2.⁷³ Advokátom bol jeden a pol roka, keď bol vymazaný pre vzdialenie

Hlavičkový papier DAVu z roku 1937 podpísaný Clementisom a pečiatka DAVu s podpisom Clementisa z roku 1937 (Miesto uloženia: Slovenská národná knižnica, Literárny archív Martin; sign. 72 A 20)

sa zo sídla kancelárie. Po vojne bol do zoznamu advokátov zapísaný znova⁷⁴ a advokátom bol až do výmazu na vlastnú žiadosť začiatkom roku 1947.⁷⁵

Emigrácia Vladimíra Clementisa – koniec advokácie

Clementisovi, ktorý silnejúci fašizmus verejne kritizoval, hrozilo pre jeho názory na Slovensku nebezpečenstvo. Rozhodol sa emigrovať.

Keď už bol mimo Slovenska, oznámil advokátskej komore, že sa vzdáva advokácie, a likvidáciou kancelárie poveril advokáta Mateja Vaníčka.⁷⁶ Ten sa však funkcie likvidátora neskôr vzdal. Komore napísal: „Keď už bol dr. Husák u mňa ako kandidát zapísaný, požiadal ma, aby si mohol v mojej kancelárii umiestniť skriňu so spisami z bývalej Clementisovej

kancelárie, lebo z poverenia jeho bývalého šéfa v behu súce záležitosti likviduje a prosil ma, aby som dal súhlas k zahľadaniu mňa ako likvidátora, k čomu som svolil len s tou výslovnou výhradou, že likvidáciu prevedie sám. Keď dr. Augustín Husák z mojej kancelárie vystúpil, odniesol si so sebou tiež spomínanú skriňu so spismi dr. Clementisa, takže v mojej kancelárii sa nič zo spisov dr. Clementisa nenachádza. Ponevác za týchto okolností nemám faktickú možnosť ako likvidátor kancelárie pôsobiť, ráčte ma funkcie zbaviť.“

O rozlúčke s rodinou Clementis napísal: „Keď som odchádzal do emigrácie, prežíval som pri lúčení s otcom jednu z najpohutejších chvíľ svojho života. Čítal som v jeho jemne zarosených očiach všetko. Bol presvedčený, že sa už neuvidíme, že sa medzi nás stavia to, čo sa nazýva: nikdy viac, ktoré je o to zdruvujúcejšie, že ho prežívame pri plnom vedomí.“⁷⁷

Pôvodne plánovaná cesta priamo do Paríža zlyhala, Clementis uviazol v Prahe. S pomocou priateľov, najmä Husáka, sa mu podarilo vrátiť na Slovensko a odtiaľ prejsť do Poľska. Až po poľské hranice ho sprevádzala manželka, ale spoloč-

ne prejsť nemohli a preto sa ona vrátila do Prahy s tým, že sa stretnú v Paríži. Clementis tam prišiel až po šiestich týždňoch cez Švédsko. Keď sa v Paríži dozvedel o uzatvorení paktu o neútočení medzi Nemeckom a ZSSR „bol z toho zdesený, s čím sa vôbec netajil“, ⁷⁸ kritizoval ho, rovnako ako sovietsky útok na Poľsko a Fínsko. Bol za to vylúčený z KSČ. Po tom, ako vypukla vojna s Poľskom, Clementisa zadržala parížska polícia,⁷⁹ považovala ho za komunistu.⁸⁰

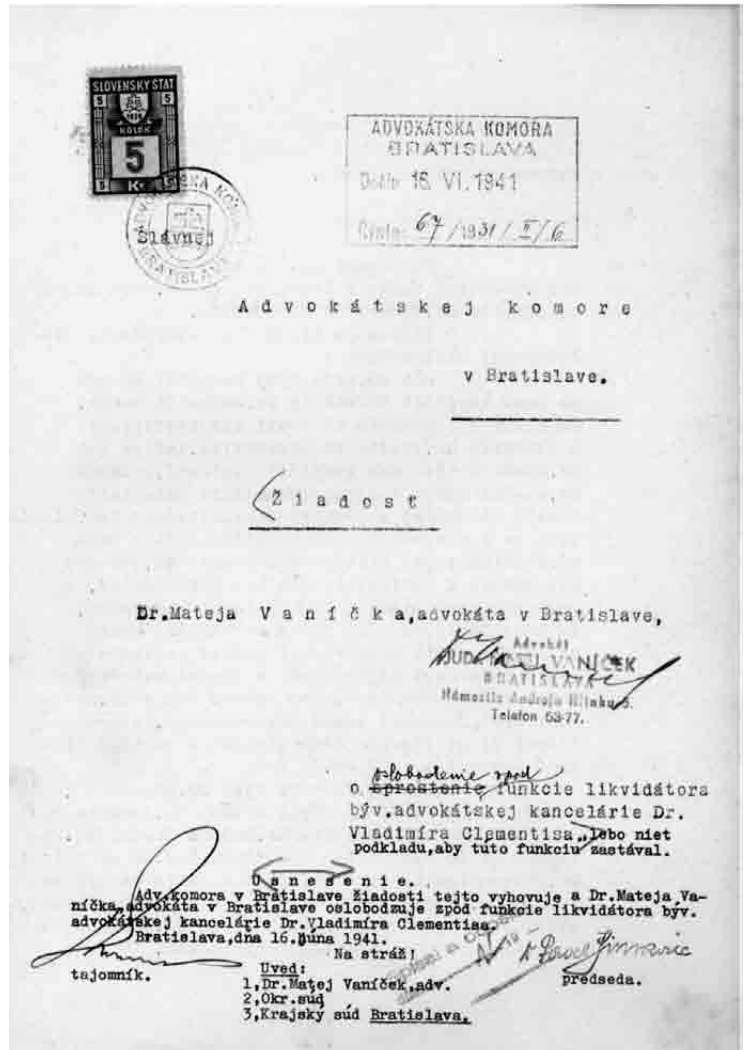
Mobilizácia umožnila Clementisovi požiadať o vstup do novozriaďovanej Československej armády. Vojaci boli odvelení v júli 1940 do Anglicka, tam sa dostal Clementis do zajateckého tábora.⁸¹ Po prepustení pricestoval do Londýna. Koptovali ho do Právnej rady pri exilovej vláde⁸² a nastúpil do vysielania BBC pre Československo ako komentátor, hlásil sa pod menom Peter Hron.⁸³ Výber z jeho príspevkov vyšiel neskôr knižne pod názvom **Odkazy z Londýna**.⁸⁴ Clementis v týchto prejavoch poslucháčov informoval o vojnovom dianí, ale najmä apeloval, aby Slováci ukázali, že národ a Slovenský štát nie je jedným a tým istým.⁸⁵

Oznámenie Vladimíra Clementisa
o ukončení výkonu advokácie z 30. 5. 1939.

(Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine.
Osobné veci advokáta dr. Vladimír Clementis, č. 67/1931/II)

Žiadosť dr. Mateja Vanička o zbavenie funkcie likvidátora advokátskej kancelárie V. Clementisa (14. 6. 1941) s vyznačením rozhodnutia Advokátskej komory v Bratislave.

(Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine.
Osobné veci advokáta dr. Vladimír Clementis, č. 67/1931/II)

Poznámky

- 59 Od 16. 5. 1933 do 15. 12. 1933. Advokátska komora v Bratislave, matrika osnovníkov, zv. I., s. 358.
- 60 K tomu viac: GAJDOŠOVÁ, M. – KEREČMAN, P.: Prvé ženy v slovenskej advokácii. Veda, Bratislava, 2015, s. 77.
- 61 Od 25. 9. 1933 do 15. 9. 1934. Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine, matrika osnovníkov, zv. II., s. 379.
- 62 Sdruženie advokátov Slovákov bolo profesným združením časti advokátov, ktoré existovalo od polovice tridsiatych rokov, jeho krajské centrum bolo v Bratislave a pobočky malo v Košiciach a neskôr aj v sídlach ostatných krajských súdov. K tomu viac aj: SULAČEK, J.: Právniční práva zbavení. 1. časť. SNM – Múzeum židovskej kultúry, Bratislava, 2014, s. 39; Osobné veci adv. osnovníka dr. Marianna Nemcová z Bratislavy, č. 3/1933/III).
- 63 Od 15. 9. 1934 do 1. 10. 1935. Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine, matrika osnovníkov, zv. III., s. 133.
- 64 Od 4. 5. 1936 do 1. 4. 1937. Advokátska komora v Bratislave, matrika osnovníkov, zv. II., s. 263, zv. I., s. 55.
- 65 Od 1. 1. 1937 do 31. 8. 1937. Advokátska komora v Bratislave, matrika osnovníkov, zv. I., s. 171.

Žiadosť dr. Mateja Vaníčka o zbavenie funkcie likvidátora advokátskej kancelárie Vladimíra Clementisa (14. 6. 1941).

(Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine.

Osobné veci advokáta dr. Vladimír Clementis, č. 67/1931/II)

Slávna Advokátska komora !

Podpísaný úctive žiadam, aby som bol sprostý funkcie likvidátora býv. advokátskej kancelárie Dr. Vladimíra Clementisa.

Táto moja žiadosť je odôvodnená následovnými okolnosťami :

Dňa 20. mája 1939 nastúpil ku mne na prax kandidát advokácie Dr. Augustín Husák. Menovaný bol predtým na praxi ako koncipient u advokáta Dr. Vladimíra Clementisa. Keď už bol Dr. Husák u mňa ako kandidát zapísaný, požiadal ma, aby si mohol v mojej kancelárii umiestniť skriňu so spismi z bývalej Clementisovej kancelárie, lebo on z poverenia jeho bývalého šéfa v behu súčasnej záležitosti likviduje a prosil ma, aby som dal súhlas k zahláseniu mňa ako likvidátora, k čomu som svolil len s tou výslovnou výhradou, že likvidáciu, nakoľko sa ešte takejto mohlo pri malom počte záležitostí jednat, prevedie si sám a že mňa z tejto funkcie žiadna materiálna zodpovednosť nestihne. Túto záruku som v Dr. Augustínovi Husákovi mohol predpokladať, lebo menovaný je už starším koncipientom a má tiež složenú advokátsku skúšku.

Dňa 15. januára 1941 Dr. Augustín Husák z mojej kancelárie vystúpil a dňom 16. januára 1941 nastúpil praxu u advokáta Dr. Dušana Úradníčka. Odniesol si so sebou tiež spomínanú skriňu so spismi Dr. Clementisa, takže v mojej kancelárii sa nič zo spisov Dr. Clementisa nenachádza a prípadne dôkazy, alebo stránky z bývalej kancelárie Dr. Clementisa upravujem priamo na Dr. Gustáva Husáka.

- 66 Dr. Augustín Husák bol osnovníkom u Clementisa od 4. 1. 1938 do 20. 5. 1939.
- 67 Husák zložil poslednú štátovedeckú štátnicu 13. 12. 1937.
- 68 Husákovi bol vystavený právovedecký diplom v Bratislave dňa 9. 2. 1938.
- 69 ČERNÁK, T.: Husák. Mladé roky Gustáva Husáka (1913–1939). Marenčin PT, s. r. o., Bratislava, 2015, s. 218.
- 70 Citované podľa: DRUG, Š.: Červená sedmička nastupuje. O Davistoch netradične. Smena, Bratislava, 1984, s. 107.
- 71 Dielo v pozn. 69, s. 189.
- 72 ČERNÁK, T.: Gustáv Husák a jeho štúdium na Právnickej fakulte Univerzity Komenského. In.: KMEŤ, N. – SYRNÝ, M.: Odvalujem balvan. Bratislava – Banská Bystrica, VEDA – ÚPV SAV, Múzeum SNP, 2013, s. 16 - 27.
- 73 8. 9. 1943, Advokátska komora v Bratislave, matrika advokátov, zv. 2, s. 435; Zoznam advokátov podľa stavu k 31. 12. 1943. Advokátska komora v Bratislave, Bratislava, 1944; JAMNICKÝ, A.: Oprášené histórie. Pama, Bratislava, 2002, s. 246 – 248.
- 74 Ako advokát so sídlom v Bratislave je uvedený i v Zozname advokátov podľa stavu k 31. 12. 1946. Advokátska komora v Bratislave, Bratislava, 1947.
- 75 K 29. 1. 1947. Advokátska komora v Bratislave, matrika advokátov, zv. 3, s. 437.
- 76 Advokátska komora v Turčianskom Sv. Martine, Spisy. Osobné veci advokáta Dr. Vladimír Clementis z Bratislavy, č. 67/1931/II.
- 77 CLEMENTIS, V.: Nedokončená kronika. SVKL, Bratislava, 1964, s. 19 – 21 a nasl.
- 78 JAMNICKÝ, A.: Oprášené histórie. Pama, Bratislava, 2002, s. 246 – 248.
- 79 JESENSKÁ, Z.: Drahá hádička. In.: CLEMENTIS, V.: Nedokončená kronika. SVKL, Bratislava, 1964, s. 162 – 173.
- 80 DRUG, Š.: Životné a politické osudy Vladimíra Clementisa. In.: Vladimír Clementis 1902 – 1952, zborník príspevkov z konferencie 28. 5. 2002 v Bratislave. MZ SR, Slovenský inštitút medzinárodných štúdií, s. 12.
- 81 Tamtiež.
- 82 Tamtiež.
- 83 Dielo v pozn. 79, s. 162 – 173.
- 84 CLEMENTIS, V.: Odkazy z Londýna. Obroda, Bratislava, 1947, s. 510.
- 85 Dielo v pozn. 84, s. 209.

JUDr. Peter Kerecman, PhD.
advokát

Ponevadž za týchto okolností nemám faktickú možnosť ako likvidátor spomínanej kancelárie pôsobiť, ráčte ma láskavo tejto funkcie sprostíť.

V Bratislave, dňa 14. VI. 1941.

Na stráž !
Dr. Matej Vaníček

DO VAŠEJ KNIŽNICE

**Dva pohľady
na jednu knižku**

KERECMAN, P. – FICOVÁ, K.: **JUDIKATÚRA vo veciach zodpovednosti advokáta za škodu.**
Wolters Kluwer, 2017, 277 s.

V edícii vydavateľstva Wolters Kluwer s. r. o. venovanej judikatúre z rôznych odvetví verejného i súkromného práva je (nielen) z hľadiska aplikačných problémov obohatením právnickej literatúry monografia o profesionálnej zodpovednosti zástupcov advokátskeho stavu za škodu. Svoj pioniersky počin pri sumarizácii rozhodnutí súdov je u autorov pritom zvýraznený tým, že sa už publikačne judikatúre z iných oblastí práva venovali.

Entrée knihy tvorí stať **Na úvod, alebo o zodpovednosti advokáta za škodu.** Obsahuje pojednanie o špeciálnom charaktere zodpovednosti advokátov v rámci profesionálnej zodpovednosti jednotlivých subjektov. Okrem toho uvádza jednotlivé naturalia negotii tejto zodpovednosti i podobnosť riešenia danej problematiky v susednej Českej republike.

Rozsahom najbohatšou kapitolou knihy je prvá s názvom **Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie,** ktorú tvorí až 216 strán. Jej úvodná podkapitola má názov *K povahe právneho vzťahu advokát – klient* a okrem súdnych rozhodnutí o podstate vzťahu advokáta s klientom ju tvorí rozbor judikátov o povahe zmlúv o poskytovaní právnych služieb s klientom klasifikovaných podľa toho, či ide o zmluvy uzatvorené právnymi zástupcami s podnikateľskými subjektami alebo s nepodnikateľmi.

Predmetom častých súdnych sporov sú predpoklady vzniku vyššie spomenutej zodpovednosti ako aj jej povaha, v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 21. októbra 2010 sp. zn. 3 M Cdo 18/2009 *„Táto zodpovednosť je založená na súčasnom (kumulatívnom) splnení troch predpokladov: činnosť súvisiaca s výkonom advokácie, vznik škody a príčinná súvislosť medzi činnosťou advokáta súvisiacou s výkonom advokácie a vznikom škody. Splnenie uvedených predpokladov zodpovednosti musí byť v konaní jednoznačne preukázané; dôkaznú povinnosť má v tomto smere poškodený.“*

Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR z 31. januára 2012 sp. zn. 2 Cdo 46/2011: *„Podmienky vzniku zodpovednosti advokáta za škodu sú ustanovené kumulatívne a v prípade nesplnenia čo i len jednej z nich nie je táto zodpovednosť daná.“*

V druhej podkapitole je predmetom záujmu autorov činnosť súvisiaca s výkonom advokácie, z bohatého penza komparatívnej judikatúry českej proveniencie zaujme napr. rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky z 22. októbra 2014, sp. zn. 25 Cdo 3634/2013, v zmysle ktorého: *„Pri posu-*

dzovaní zodpovednosti advokáta za vznik škody spôsobenej v súvislosti s výkonom advokácie spočívajúcom v zastupovaní v súdnom konaní, súd ako predbežnú otázku skúma, či pri riadnom postupe žalovaného (advokáta) by žalobca (klient) so svojím nárokom na súde uspel.“ V tomto prípade súd zároveň uzavrel, že *„je povinnosťou žalujúceho klienta preukázať predpoklady zodpovednosti žalovaného advokáta za škodu, a to predovšetkým porušenie povinnosti advokáta pri zastupovaní žalobcu v súdnom spore.“*

Obdobne zase Najvyšší súd SR v citovanom rozhodnutí z 21. októbra 2010 sp. zn. 3 M Cdo 18/2009 uviedol, že *„samo pochybenie advokáta neznamená automaticky vznik škody na strane klienta a zodpovednosť advokáta ani nie je daná v každom prípade, keď ním zastupovaný (obhajovaný) klient nebol v určitom konaní úspešný.“*

V právnej praxi sa možno stretnúť nielen s príbehmi v činnosti súdov, resp. reštančnými konaniami, no i so zdĺhavosťou činnosti advokátov pri vybavovaní klientských vecí súvisiacou niekedy s ich zaneprázdnenosťou, inokedy dokonca s tzv. lajdáckosťou. Podľa rozsudku Najvyššieho súdu ČR z 30. mája 2007, sp. zn. 25 Cdo 1573/2005 *„advokát nezodpovedá klientovi za škodu len preto, že opomenul v dohodnutom čase podať žalobu na uplatnenie jeho nároku, hoci tento nárok sa nepremičal ku dňu, keď mala byť podľa dohody žaloba podaná, ale až neskôr.“*

V rámci súdnych rozhodnutí týkajúcich sa druhej podkapitoly, najmä vzniku škody a jej výšky, zaujme uznesenie Najvyššieho súdu ČR, sp. zn. 25 Cdo 2213/2005, z 26. júla 2007 so záverom, že *„Samotné pochybenie advokáta neznamená automaticky vznik škody na strane klienta, ktorá je samostatnou podmienkou zodpovednosti.“* Následne je predmetom knihy kauzálny nexus medzi činnosťou advokáta a vznikom škody, napr. v zmysle uznesenia Najvyššieho súdu SR z 29. apríla 2011, sp. zn. 1 Cdo 30/2010: *„Zodpovednosť advokáta nie je daná v každom prípade, keď ním zastupovaný klient nebol v určitom konaní úspešný.“*

Pomerne často pertraktovaná je aj otázka vplyvu neúspechu klienta v spore na vznik zodpovednosti advokáta za škodu, z autormi predloženého uznesenia Ústavného súdu SR z 11. februára 2015 sp. zn. I. ÚS 69/2015 - 17 vyplýva, že *„advokát nie je automaticky hmotne zodpovedný za neúspech svojho klienta v spore.“*

Ďalšie podkapitoly druhej časti publikácie sa zaoberajú judikátmi z oblasti liberácie, premlčania a špecifických zodpovedností substistúta, za neznalosť i za právny názor.

Druhú kapitolu knihy predstavuje **Zodpovednosť advokáta za škodu spôsobenú bývalému klientovi (po skončení zastupovania) alebo tretej osobe**, v rámci ktorej sú publikované napr. súdne rozhodnutia o zodpovednosti pri spísaní zmluvy o cesii, prevode obchodného podielu, pôžičke či záložnej zmluvy alebo o bezdôvodnom obohatení advokáta na úkor tretej osoby.

Tretia, najužšia kapitola pomenovaná **Zodpovednosť advokáta za vady poskytnutej právnej služby** obsahuje o. i. aj rozhodnutie Spolkového súdneho dvora Nemecka.

Posledná štvrtá kapitola s názvom **Zodpovednosť za nemajetkovú ujmu spôsobenú v súvislosti s výkonom advokácie** nevynecháva napr. ani problematiku excesu z výkonu činnosti advokáta. Záver monografie tvorí okrem výňatku zo zákona č. 586/2003 Z. z. o advokácii aj literatúra k predmetnej zodpovednosti a registre predpisov i rozhodnutí.

U autorov toho pionierskeho diela v oblasti nielen judikatúry, ale aj celkovo problematiky zodpovednosti advokátov i koncipientov za škodu, možno vyzdvihnúť množstvo nimi zozbieranej matérie. Použité súdne rozhodnutia majú veľký diapazón nielen historický (od uhorskej Kúrie až dodnes), ale i medzinárodný (Česká, Rakúska či Nemecká spolková republika). Nie som zástancom teórie, že každá recenzia musí automaticky obsahovať kritiku, ani nesúhlasím s opačným trendom, teda apoteózov autorov, napriek tomu si dovoľm publikácii vytknúť nezahrnutie niektorých diel z obdobnej oblasti pri použitej literatúre napr. Hulva, T.: *Přehled judikatury ve věcech vyúčtování služeb advokátem*, Praha : ASPI a. s., 2007. Napriek tomu považujem dielo oboch autorov za nanajvýš potrebné v sfére aplikačných sporov pri súdnych, ale aj disciplinárnych konaniach vedených v súvislosti s činnosťou advokátov.

JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA
advokát

Nie je úplne obvyklé písať recenziu na výber judikatúry z určitej oblasti, ktorá patrí do právomoci súdov; také súbory sú spravidla len užitočnou pomôckou na to, aby sa praktický právnik, predovšetkým sudca, advokát, notár, súdny exekútor a ďalší (laickí používatelia práva) orientovali v základnom pohľade na to, čo sa deje vo veciach, v ktorých hodljú rozhodovať alebo poskytnúť právnu službu.

Výnimkou, do istej miery, je posudzované dielo. Z troch dôvodov. Po prvé, výber sa vzťahuje na veľmi citlivú oblasť občianskoprávnej zodpovednosti za škodu. Ide o zodpovednosť osoby znalej práva, ba dá sa povedať, že autori píšú o sankciách proti tým, ktorí by mali byť v prvej línii pri presadzovaní práva, spravodlivosti a náležitého usporiadania sporov či iných právnych vecí.

Po druhé, ponúknutý súbor judikatúry je veľmi umne zložený a prepojený z doktrín na úrovni ústavného aj všeobec-

ného súdnictva, dokonca aj disciplinárneho senátu (s. 207) a historického pohľadu na zodpovednosť advokáta (tá istá strana, kde je rozhodnutie Ľudového civilného súdu v Brne).

Napokon, autori ponúkajú svojim vlastným kolegom die- lo, ktorého v pozadí je niečo podobné ako prevencia, výstra- ha a pomoc pri uvážení, ako, komu, kedy a za akých okolnos- tí poskytnúť právnu službu.

V úvode publikácie P. Kerecman píše: „*Výkon advokácie¹ vyžaduje vysoký stupeň kvalifikácie (vzdelania).*“ Hodnota tohto, na pohľad jednoduchého tvrdenia, je oveľa vyššia ako sa zdá. Nie je to obyčajná floskula. Advokát je niečo ako „sociálny lekár“. Musí náležite zvažovať všetky za a proti a stanoviť „diagnózu“, ktorou mieni „liečiť“ vzniknutý právny problém. Bez erudície a skúseností to nejde alebo to ide. Ale veľmi zle a chybné.

Z tohto pohľadu považujem uverejnené judikáty za vý- zvu. Apel na to, aby sa advokáti neustále vzdelávali (táto pro- fesia je, ak sa vykonáva kvalitne, do značnej miery reholou), učili pokore a úcte k tým, ktorí sú odkázaní na ich právne služby.

Odporúčam, ak si to môžem dovoliť, váženým kolegy- niam a kolegom skôr štúdium, než bežné používanie *ad hoc* tejto knihy. Rozsudky, iné rozhodnutia, nálezy ústavných sú- dov (aj z Českej republiky) by bolo totiž vhodné vnímať v ich celistvosti. Len tá ukáže, na akom tenkom ľade sa pohybuje advokát, ak nevníma správne svoje povinnosti a oprávnenia plynúce zo zákona o advokácii, z etických pravidiel ako aj z obvyčajnej ľudskej slušnosti. Ak sa nepripraví na všetky mož- né eventuality pri poskytovaní právnej služby, ak neráta s vý- vojom judikatúry a prístupov k súdnej ochrane.

Po prečítaní recenzovanej publikácie som presvedčený, že jej pridanou hodnotou je, že zovšeobecnenie z predlože- ných rozhodnutí vytvára zásadný predpoklad na zvýšenie kvality právnych služieb a plné rešpektovanie etických pravi- diel výkonu advokátskeho povolania.

Jedinou výhradou voči recenzovanému dielu je, že ak sa v ňom nebude pokračovať, tak sa stane iba pilotným projek- tom, namiesto toho, aby sa v jeho pokračovaní potvrdzoval pôvodný cieľ. Informovať, formovať a trvať na uplatňovaní takých prístupov pri poskytovaní právnych služieb, ktoré pošlú zodpovednosť advokáta za škodu do právnej histórie alebo totálnej výnimočnosti. Možno naivné,² no, podľa mňa reálne želanie.

prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.

1 Autor recenzie sa nazdáva, že každé právnické povolanie vyža- duje to isté; sú dokonca právnické profesie, kde sa predpokla- dajú výnimočné schopnosti, vedomosti, zručnosti a skúsenosti, ktoré umožňujú ich vykonávateľom uniesť obrovskú zodpoved- nosť za zverenú moc, vplyv alebo výsledky. Dobrým príkladom sú sudcovia ústavného súdu.

2 Naivné azda preto, že jediné, čo advokát skutočne potrebuje pri výkone svojho neľahkého povolania, je nestranný a nezávis- lý sudca. Len taký sudca je zárukou toho, že ak má advokát zod- povedať za škodu, tak iba preto, že ozaj pochybil. Nie preto, že nemal dostatok príležitosti si „pripiť“ so sudcom.

bulletin slovenskej advokácie

Recenzovaný právnický časopis SAK

Vydáva Slovenská advokátska komora
Kolárska 4, 813 42 Bratislava
IČO: 30 795 141

Vychádza desať ráz do roka
(8 riadnych čísel a dve dvojčísla)
Náklad 5 800 ks

Redakčná rada:

JUDr. Jozef Brázdil (predseda)
JUDr. Peter Kerecman, PhD. (podpredseda)
doc. JUDr. Milan Ďurica, PhD.
JUDr. Zuzana Ďurišová
doc. JUDr. Svetlana Ficová, CSc.
doc. JUDr. Martina Jánošíková, PhD.
doc. JUDr. Marek Kordík, LL.M., PhD.
JUDr. Ondrej Laciak, PhD.
prof. JUDr. Ján Mazák, PhD.
JUDr. Soňa Mesiarkinová
JUDr. Jana Mitterpachová, PhD.
JUDr. Ondrej Mularčík
prof. JUDr. Oľga Ovečková, DrSc.
JUDr. František Sedlačko, PhD., LL.M.
JUDr. Alexander Škrinár, CSc.
prof. JUDr. Marek Števoček, PhD.
JUDr. Andrea Tomlainová, PhD., LL.M.
prof. JUDr. Peter Vojčík, CSc.

Výkonná redaktorka:

PhDr. Nadá Ondrišová, tel.: 02/204 227 28
ondrisova@sak.sk

Administrácia:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

Vizuálna koncepcia:

Ing. Ladislav Blecha
Predtlačová príprava:
Helondia, s. r. o., Bratislava
Tlač:
Printhall, s. r. o., Bratislava

Objednávky bulletinu a inzercie:

Darina Stračinová, tel.: 02/204 227 26
darina.stracinova@sak.sk

reg. č. MK SR: 4161/10

ISSN 1335-1079

Uzávierka odbornej časti: 2. 1. 2018

Uzávierka redakčnej časti: 5. 2. 2018

Toto číslo vyšlo 19. 2. 2018

advokátska
komora
Slovenská

Pokyny pre autorov odborných článkov

1. Do redakcie treba poslať rukopis v elektronickej podobe (Microsoft Word), **ktorý doteraz nebol publikovaný. Odborný článok nesmie byť popisný a svojim obsahom musí byť prínosom k riešeniu aktuálnych problémov právnej praxe.**
2. Treba uviesť meno a priezvisko autora (autorov), vedecké a akademické hodnosti, povolanie, adresu pracoviska a trvalého bydliska, rodné číslo, kontakty (telefónne číslo, e-mailovú adresu).
3. Titulok príspevku má byť krátky, vecný, výstižný. Pred vlastný text treba pripojiť krátky úvod (**perex**) objasňujúci výber témy. Dlhý text je vhodné členiť medzitulkami.
4. V texte treba dôsledne dbať na presnú identifikáciu osôb a inštitúcií. U osôb nasleduje po akademických tituloch meno a priezvisko, v prípade potreby i vedecká hodnosť. Ak nie je známy slovenský prepis zahraničných hodností alebo ich uvedenie nie je podstatné vzhľadom na informačnú a protokolárnu potrebu, tak ich možno vynechať. Názvy zahraničných a medzinárodných inštitúcií sa uvádzajú v plnom pôvodnom názve (prípadne so skratkou v zátvorke). Ak existuje zaužívaný slovenský prepis, treba ho dôsledne používať, inak je potrebný čo najpresnejší preklad do slovenčiny.
5. Poznámky v texte treba označovať číslom bez zátvorčky a bez bodky. Pri citovaní bibliografických údajov treba dodržať nasledovnú schému:
Priezvisko1, M. – Priezvisko2, M.: **Názov diela. Prípadný podtitul.** Miesto vydania : Vydavateľ, ROK, s. XY.
6. Autor pripojí krátku **anotáciu v rozsahu do 600 znakov vrátane medzier**, v ktorej zhrnie problematiku článku, svoje stanoviská a vývody. Redakcia zabezpečí preklad anotácie do angličtiny a nemčiny.
7. Autor tiež napíše **stručnú informáciu o svojom aktuálnom odbornom pôsobení** a prípadne o iných skutočnostiach, ktoré považuje za dôležité v súvislosti s obsahom článku. Pripojí tiež **fotografiu, 290 × 343 pixelov** (to zodpovedá rozmeru 25 × 29 mm pri rozlíšení 300 dpi), ktorá bude spolu s informáciou uverejnená na prvej strane príspevku v graficky odčlenenej ploške.
8. **Maximálny odporúčaný rozsah odborného článku je 34 000 znakov vrátane medzier**, čo zodpovedá cca 6 stranám v bulletine. **Maximálny odporúčaný rozsah recenzie, poznámky, správy z podujatia, úvahy na aktuálnu tému a pod. je 4 500 znakov vrátane medzier. K recenzii je potrebné dodať sken obálky knihy, pričom od jej vydania by mal uplynúť maximálne 1 rok.**
9. O zaradení príspevku do konkrétneho čísla a výške autorského honoráru rozhoduje redakčná rada Bulletinu slovenskej advokácie. Vyslovuje sa k obsahu a forme spracovania príspevku, prípadne konzultujte s autorom možné úpravy a doplnky. Môže požiadať autora o skrátenie príspevku alebo rozdeliť dlhý článok do viacerých čísiel. Vyhradzuje si tiež právo uverejniť svoj kolektívny názor k publikovanému príspevku.
10. Redakcia bulletinu si vyhradzuje právo upraviť názov príspevku, medzitulky, vykonať v rukopise potrebné štylistické, jazykové a technické úpravy.
11. Tesne pred publikovaním dostane autor svoj príspevok na odsúhlasenie redakčných zásahov a na prípadné doplnenie a aktualizáciu. Autorizovaný príspevok sa uverejní bez ďalších redakčných zásahov.
12. Príspevky sa uverejňujú na základe písomného súhlasu autorov na osobitnom redakčnom formulári. Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.

